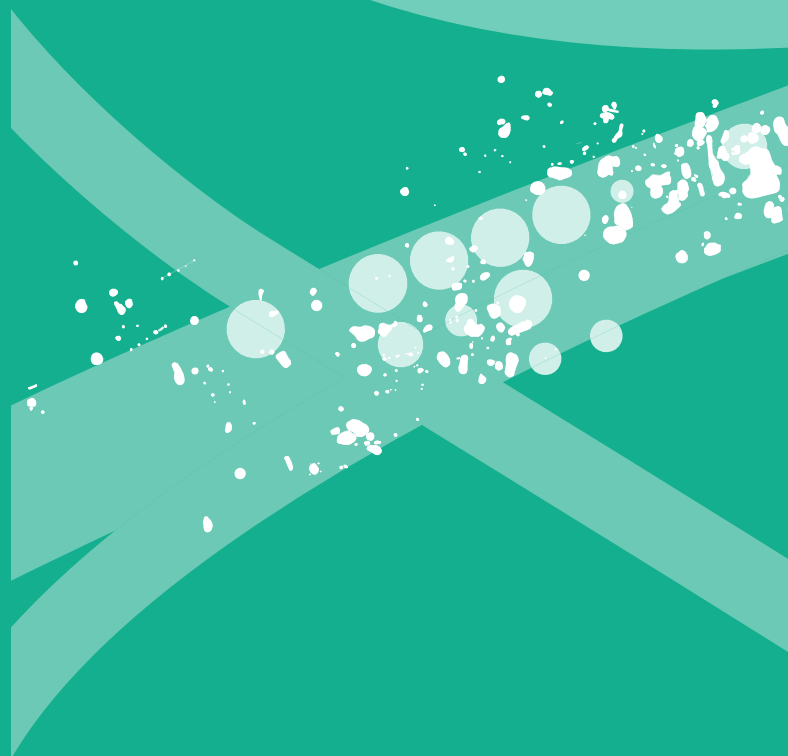


VALMARIN

Monika Arh, Katarina Udovč, † Radovan Cunja

128

Arheologija na avtocestah Slovenije



VALMARIN

Monika Arh, Katarina Udovč, † Radovan Cunja

⋮ Prispevki: Borut Toškan, Igor Rižnar



Uredniški odbor

- : Barbara Nadbath, glavna in odgovorna urednica
- : Bojan Djurič, strokovni svetovalec
- : Tomaž Fabec, pomočnik glavne urednice
- : Nives Zupančič, oblikovalka zbirke in likovna urednica
- : Vanja Celin, tehnična urednica
- : Matija Črešnar, član
- : Milan Sagadin, član
- : Maša Saccara, članica
- : Katharina Zanier, članica
- : Bernarda Županek, članica

Izdajatelj

- : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- : Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana

Zanj

- : Jernej Hudolin, generalni direktor

Avtorji

- : Monika Arh
- : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- : Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana
- : monika.arh@zvkd.si
- : Katarina Udovč
- : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- : Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana
- : katarina.udovc@zvkd.si
- : + Radovan Cunja
- : Pokrajinski muzej Koper
- : Kidričeva ulica 19, SI-6000 Koper

Avtorja prispevkov

- : Borut Toškan
- : Inštitut za arheologijo ZRC SAZU
- : Novi trg 5, SI-1000 Ljubljana
- : borut.toskan@zrc-sazu.si
- : Igor Rižnar
- : G. E. Geološke ekspertize Igor Rižnar, s. p.
- : Ulica bratov Martinec 40, SI-1000 Ljubljana
- : igor.riznar@telemach.net

Recenzentka

- : Zrinka Mileusnić
- : Inštitut za arheologijo in dediščino, Fakulteta za humanistične študije, Univerza na Primorskem
- : Titov trg 5, SI-6000 Koper
- : zrinka.mileusnic@fhs.upr.si

Lektorica

- : Nina Krajnc

Oblikovanje in prelom

- : Nives Zupančič

Tehnična priprava publikacije

- : Vanja Celin, Nives Zupančič

Terenske fotografije

- : Radovan Cunja, Peter Čerče, Darja Grosman, Klemen Merhar

Načrt najdišča

- : Radovan Cunja, Peter Čerče, Darja Grosman, Matjaž Mori, Gašper Rutar, Danilo Cvetko, Monika Arh, Damir Pjanič

Katalog stratigrafskih enot

- : Goran Ljubičič, Kristjan Radovac, Miloš Tasič, Danjel Drljača, Luka Bašič, Matjaž Černe, Vladimir Panič, Milan Zinaič, Matjaž Bizjak, Blaž Podpečan, Andreja Knapič, Šimen Sterle, Petra Cvetko, Maja Bahar, Mija Černe, Klemen Merhar, Boštjan Laharnar, Tilen Kozamernik, Katja Švarc, Nika Veršnik, Tadeja Žižek, Maja Mohorič, Andrej Magdič, Bojan Marsetič, Simon Čotar, Matej Klabjan, Florjan Bohnec, Dražen Kopušar, Andrej Borštnar, Maja Pogačnik, Polona Draškovič, Tina Balant, Martina Knaus, Igor Medarič, Marko Mele, Gašper Rutar, Samo Sankovič, Mirko Klemenčič, Monika Arh

Risbe predmetov

- : Samo Ohman, Martin Kramberger, Nazmije Gerdellaj

Računalniška obdelava risb predmetov

- : Nika Čremošnik

Postavitev tabel

- : Marko Reš

Fotografije predmetov

- : Davorin Ciglar Milosavljevič

Računalniška obdelava fotografij predmetov

- : Davorin Ciglar Milosavljevič

Spletna izdaja**Ljubljana, 2025**

Vse edicije zbirke Arheologija na avtocestah Slovenije so brezplačne.

<https://www.zvkd.si/publikacije/zbirka-aas/>

Vse raziskave je omogočil DARS, d. d.

Vsebina

1	Uvod <i>Katarina Udovč</i>	5
2	Geografski in arheološki oris prostora <i>Katarina Udovč</i>	6
3	Metodologija dela in potek arheoloških raziskav <i>Katarina Udovč</i>	11
4	Interpretacija najdišča	13
	4.1 Interpretacija arheoloških struktur <i>Monika Arh,</i> <i>† Radovan Cunja</i>	13
	4.2 Interpretacija drobnega gradiva <i>Monika Arh</i>	21
5	Analize	25
	5.1 Živalski ostanki <i>Borut Toškan</i>	25
	5.2 Analize malte in kamna <i>Igor Rižnar</i>	28
6	Sklep	32
7	Literatura	33
8	Katalog stratigrafskih enot <i>Monika Arh</i>	36
9	Katalog gradiva <i>Monika Arh</i>	47

1 Uvod

Katarina Udovč

S predhodnim arheološkim pregledom trase avtoceste so leta 2001 odkrili najdišče Spodnje Škofije – arheološko najdišče Valmarin (EŠD 15563) (Tica, Djurić 2001). Arheološko najdišče se je nahajalo na avtocestnem odseku Klanec–Ankaran, med presekoma 363 in 367. Po uskladitvi Medobčinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran (MZVNKD Piran)¹ z naročnikom Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji (DARS) in podpisu pogodbe DARS št. 456/2001 je ekipa Pokrajinskega muzeja Koper začela z izkopavanji. Raziskave so potekale na zemljiščih s parcelno št. 79/11, 79/12, 79/17, 79/18, 569/1, 569/4, vse k. o. Škofije. Ekipo so sestavljali 2 arheologa, 4 tehniki in 14 delavcev, večinoma študentov arheologije, ter zunanja geodetska ekipa. V obdobju od 6. 10. do 8. 11. 2001 so raziskali 456 m². Raziskali in dokumentirali so ruševine gospodarskega poslopja, ki je pripadalo pristavi koprške škofije. Vodja arheoloških izkopavanj je bil mag. Radovan Cunja iz Pokrajinskega muzeja Koper, strokovni arheološki nadzor nad potekom raziskav je opravljal Alfred Trenz z MZVNKD Piran. Mag. Radovan Cunja je avtor poročila, iz katerega smo črpali interpretacijo arheološkega najdišča, in avtor fotografij arheoloških struktur. V veliko pomoč so nam bili tudi njegovi zapiski, zato ga navajamo kot soavtorja monografije.

1 Sedaj ZVKDS, OE Piran.

2 Geografski in arheološki oris prostora

Katarina Udovč

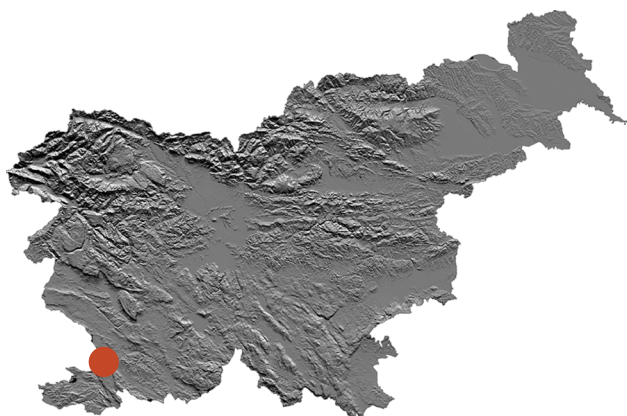
Obravnavano območje leži v jugozahodni Sloveniji, na območju Slovenske Istre (sl. 1). Arheološko najdišče, ki je v Register nepremične dediščine vpisano kot *Spodnje Škofije – Arheološko najdišče Valmarin (EŠD 15563)*, je ležalo na trasi današnje avtoceste, na odseku Klanec–Ankaran, na pobočju med krakoma cestnih odsekov Križišče Ankaran–Trst in Križišče Ankaran–mejni prehod Lazaret (sl. 2). Zaselek Valmarin sodi k večjemu, obmejnemu naselju Škofije (sl. 3–5), upravno pa v Mestno občino Koper. Obcestno naselje Spodnje Škofije se je razvilo ob cesti Koper–Trst. Od leta 1961 so Spodnje Škofije samostojne, prej so bile del Plavja. Raztezajo se na sedlu med plavskim hribom Vršičem (152 m n. v.) in malim hribčkom Čukom (110 m n. v.).

Geografsko sodijo v sredozemski svet jugozahodne Slovenije, pokrajinsko pa v Koprška brda. Podnebje je submediteransko (Repolusk 2001, 194; Černe, Kušar 2012, 203–208). Na območju jugozahodne Slovenije se menjavajo flišne in apnenčaste kamnine (sl. 6). Prevladujoča geološka kamnina v večjem delu Koprskih brd je fliš. Sestavljen je iz zaporednih sekvenč laporja, peščenjaka z vložki breč, numilitnih breč in apnencev, ki se prepletajo, v različnih razmerjih (Repolusk 2001, 197; Natek, Repe, Stepišnik 2012, 37–38). Flišna območja imajo deloma značaj hribovja, večinoma pa je pokrajina gričevnata z nadmorskimi višinskimi razlikami med 150 in 400 m. Zaradi velikega deleža lapornatih plasti je flišna podlaga sklenjeno in na debelo prekrita z ilovnato preperino. Na nepropustnem površju flišnih pokrajin se je

razvil površinski vodni odtok, ki je ustvaril nize grap, dolin, teras in naplavnih ravnin. Zaradi neprepustne podlage pa celoten presežek padavin odteka površinsko. Zanimivo je, da so Koprška brda poleg visokogorskega sveta edina slovenska pokrajina z izrazitimi erozijskimi žarišči. Vzroke za



2 Lokacija najdišča Valmarin na geografski karti; vir: Atlas Slovenije, ©Mladinska knjiga Založba, d. o. o. Merilo 1 : 100 000.



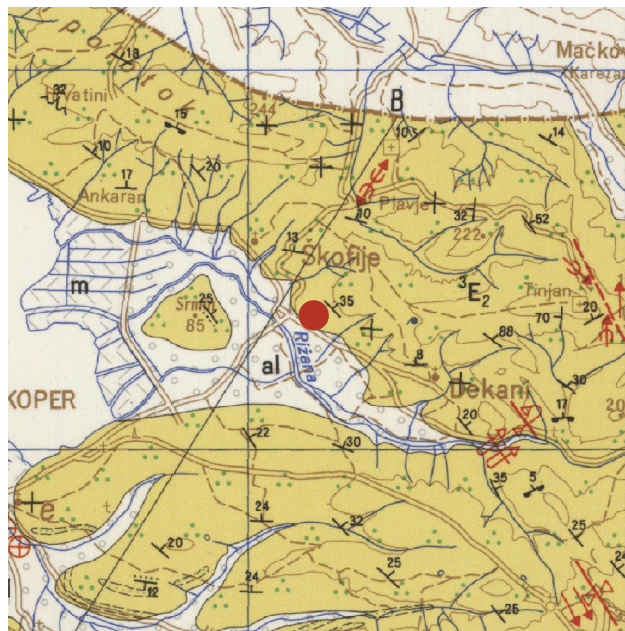
1 Geografski položaj najdišča Boško pri Stepanih na DMR 100; ©GURS.



3 Položaj najdišča na trasi avtoceste Klanec–Ankaran; podlaga TTN5, lista B202800, B202900 in idejni projekt DARS, ©GURS, ©DARS. Merilo 1 : 20 000.



4 Lega Valmarina na vojaški karti. Merilo 1 : 10 000.



6 Lega najdišča na geološki karti.

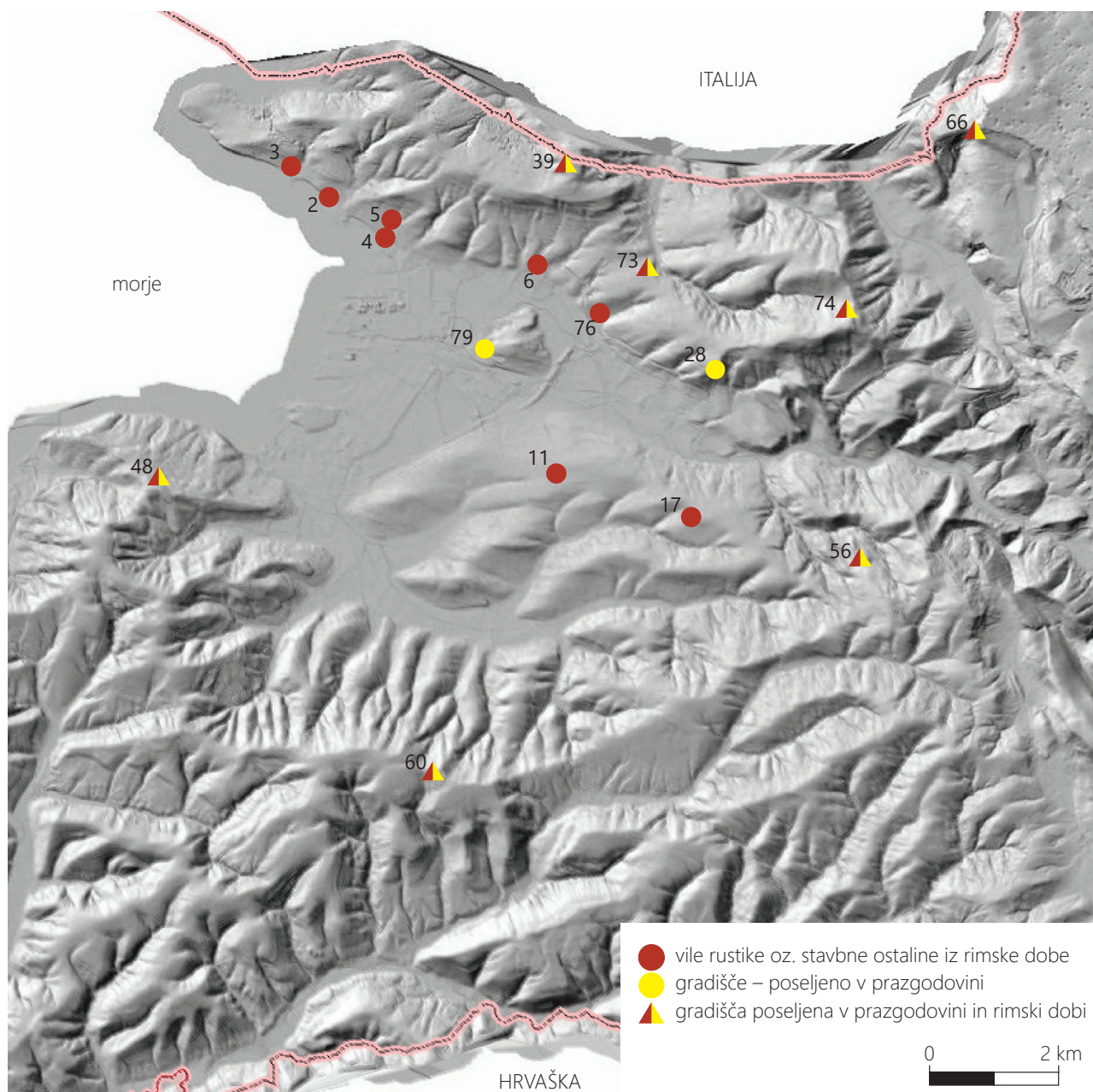


5 Položaj najdišča na digitalnem ortofoto posnetku; podlaga DOF, lista B202861B in B202961B, ©GURS, ©DARS. Merilo 1 : 20 000.

erozijo je treba iskati v neprepustni podlagi, intenzivnosti padavin, evapotranspiraciji in v preteklosti tudi v kmetijski rabi strmih pobočij, ki je bila značilna za 19. stoletje. Vpliv slednjega na razširjenost erozijskih žarišč se kaže v njihovem hitrem zaraščanju v zadnjih desetletjih, kar je posledica izrazito zmanjšane pritiska na obdelovalne površine (Natek, Repe, Stepišnik 2018, 40). Mimo Spodnjih Škofij oziroma Valmarina teče Rižana, ki se v neposredni bližini Kopra izliva v Tržaški zaliv. Rižana si je svojo plitvo strugo vrezala v flišne sedimente Slovenske Istre. Peščenjak, zlasti pa lapor hitro preperevata. Rečica si je kljub manjši vodnatosti v spodnjem

toku nasula obilico preperelih flišnih sedimentov. Izoblikovala je obsežno aluvialno, zamočvirjeno ravnic. Rečica ima hudourniški značaj, saj je v zgornjem toku njen strmec precejšen (Plut 1979, 105). Ugodni lokacijski dejavniki za razvoj gospodarskih dejavnosti so bili ključen razlog za razvoj obalnih območij že v rimski dobi. Razvoj tradicionalnih gospodarskih dejavnosti, ki so močno vezane na morje (ribištvo, promet) in v pomembni meri vplivajo tudi na industrijo in turizem, je povzročil družbeno gospodarski proces litoralizacije. Litoralizacijo označuje izrazita razvojna dvojnost. Ob obali prihaja do zgoščevanja gospodarskih dejavnosti (industrije, prometa, turizma in drugih storitvenih dejavnosti) in prebivalcev. Zgoščevanje ob obali poteka na račun obalnega zaledja, zato se slednje sooča z depopulacijo, staranjem prebivalstva in slabimi zaposlitvenimi možnostmi (Benoit, Comeau 2005). Z oddaljevanjem od morske obale se zgoščenost gospodarskih dejavnosti in poselitve znižuje, vendar se odstopanje od povprečja ne spreminja linearno, ampak v določeni oddaljenosti od morske obale strmo pade (Kušar 2012, 134). V tem procesu po številu prebivalstva izstopajo Spodnje Škofije. Nekdaj kmečko, dandanes urbanizirano naselje šteje okrog 1400 prebivalcev in je eno večjih naselij v obalnem zaledju.

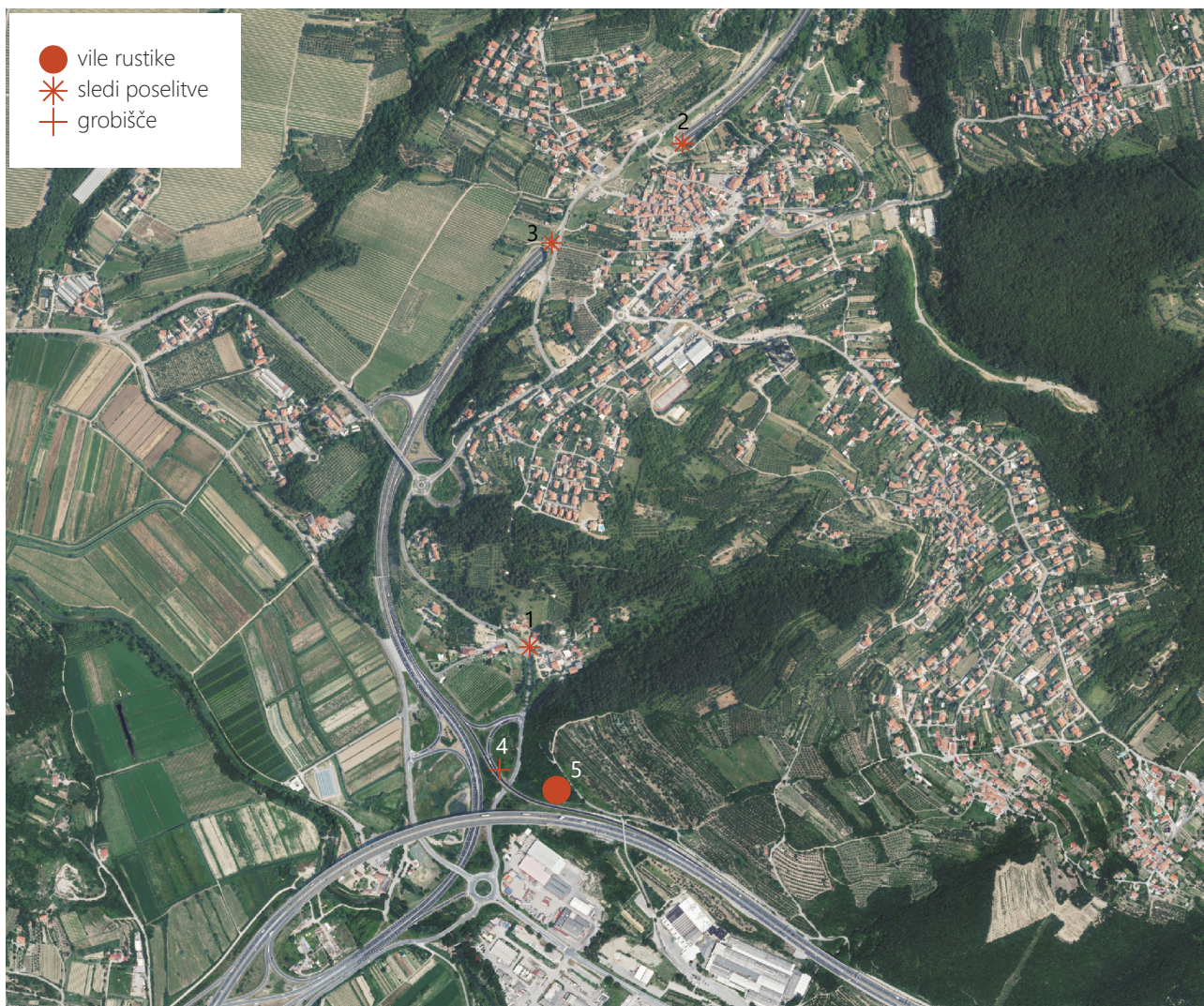
V prazgodovini je bila poselitev zgoščena v notranjosti, na območju kraškega roba. Najstarejše najdišče je Jernejeva jama pri Črnem Kalu, kjer so izkopali ostaline iz neolitika, eneolitika in bronaste dobe (RKD). V širši okolici Škofij so tudi prazgodovinska gradišča oziroma kaštelirji Jelarji, Kaštelir, Tinjan, Dekanski hrib in Sermin (sl. 7) (Stokin 1997, 140, sl. 55, seznam najdišč št. 28, 39, 73, 74 in 79).



7 Lokacije omenjenih arheoloških najdišč – kaštelirjev iz prazgodovine. Merilo 1 : 200 000.

V bronasto dobo so časovno umestili višinska gradišča na Jelarih (sl. 7: 39), Kortina (sl. 7: 56) ter obmorska najdišča odkrita v Serminu (sl. 7: 79) in v Piranu. Spremembe v poselitveni sliki nastanejo po l. 181 pr. n. št., ko je bila ustanovljena kolonija Akvileja, in po histrskih vojnah (178/177 pr. n. št.). Gradišča Jelarje (sl. 7: 39), sv. Marko (št. 48), Socerb (sl. 7: 66), Kortina (sl. 7: 56), Tinjan (sl. 7: 74) in Pomjan (sl. 7: 60, 62) so bila kontinuirano poseljena od prazgodovine do rimskega obdobja. Poselitev prazgodovinskih gradišč tudi v rimskem času nakazuje, da so se ekonomske in politične spremembe v poselitveni sliki uveljavljale postopoma. V 1. stoletju so bile poseljene obale okoli Ankarana in Kopra ter bolj intenzivno tudi nižine. Naseljevali so se v nižinah v bližini vodnih virov, na prisojnih legah in na rodovitnih

flišnih ravninah. Kjer so bili dobri pogoji za kmetijstvo, je nastalo več podeželskih zaselkov in vil. Nekaj naselbin je ležalo v bližini reke Rižane, kar nakazuje, da bi bila lahko v tem času delno plovna. Kasneje, v rimski dobi se razvijejo večji obmorski kompleksi. Interpretiramo jih lahko kot velike vile, manjše zaselke ali podeželske vile (Stokin 1997, 144). Največ arheoloških najdišč v okolici Valmarina (sl. 8: 1) so dokumentirali in izkopali v času gradnje avtoceste okoli leta 2000. Večino uvrščamo v rimsko dobo (sl. 8). Na s kmetijsko obdelavo poškodovanem najdišču Reber (sl. 8: 2) so izkopali precej gradiva (odlomke lončenine, stekla in gradbenega materiala), ki nedvomno izvira iz časa rimske zasedbe slovenskega dela Istre. Gradivo je bilo pomešano z novo-veškim (tudi zgodnjenovoveškim) in novodobnim gradivom



8 Lokacije bližnjih arheoloških najdišč iz rimskega obdobja. Merilo 1 : 15 000 .

znotraj dokaj homogenih plasti (Tica 2018, 22). Odlomke lončenine in gradbenega materiala iz rimske dobe so izkopali tudi na najdišču Kortinca- Spodnje Škofije (Novšak *et al.* 2017, 29) (sl. 8: 3). Na najdišču Križišče (sl. 8: 4) so pod debelimi pobočnimi nanosi izkopali križišče rimskih cest in ob njem grobišče s 53 grobovi in še vsaj 20 strukturami, ki bi jih lahko prepoznali kot prekritja grobov, ter najmanj dve grobni parceli. Na grobišču se je pokopavalo od sredine 1. in vsaj do konca 4. stoletja n. št., vendar je nekaj pokopov mlajših, verjetno poznoantičnih (Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019, 112). Na vzhodni strani je grobišče omejeval limitacijski zid, ki ga je ločeval od posesti rimske vile na Školaricah (sl. 8: 4). Cestišče je bilo raziskano v dolžini 130 m (s prekinitvami) in v širini od 6 do 6,5 m. Z mlajšimi nasutji je bilo ponekod razširjeno tudi do 11 m širine. Povezujemo ga z najpomembnejšo cesto skozi Istro, javno cesto *Via Flavia*, ki je povezovala koloniji Tergeste in Pola. Le nekoliko južno od najdišča je prečila reko Rižano (antični *Formio* in poznoantični *Rusano*). Pred vzponom proti Škofijam sta se nanjo

priključili cesta iz smeri vile Školarice in nekdanjega zaliva Valmarin, in cesta proti Ankaranu, domnevna obalna cesta okoli Miljskega polotoka. Ostaline na njivah so nakazovale nadaljevanje ceste proti grapi med hribom Bečajevec in vzpetino, poimenovano *Fortezza*. V tem času se je morska obala nedvomno zajedala globoko v zaliv proti Valmarinu, kjer lahko domnevamo tudi eno ali celo več manjših pristanišč in pomolov. Manjši pristan bi lahko služil prebivalcem vile na Školaricah (Novšak, Bekljanov Zidanšek, Žerjal 2019, 132–33). Vilo na Školaricah so zgradili v drugi četrtini ali sredini 1. stoletja na skrbno izbrani lokaciji; opustili so jo sredi 5. stoletja. To je do zdaj edina vila rustika v Slovenski Istri z izkopanim obširnim gospodarskim delom, v kateri sta dokazani pridelava vina in oljčnega olja. Imela je ogromno skladišče in več manjših prostorov, kjer so potekale gospodarske aktivnosti (Žerjal, Novšak 2020, 264). V pozni antiki in bizantinskem času pride do intenzivne poselitve naravno zaščitene točke, kot sta koprski otok in Piran (Stokin 1997, 144). Konec 6. stoletja so v Kopru ustanovili škofijo, škof na

Koprskem polotoku pa se prvič omenja 599. Prehod 6. v 7. stoletje so zaznamovali povečan prihod beguncev pred Avari in Slovani iz panonsko-noriškega prostora ter vpadi Langobardov, Avarov in Slovanov (Štih 2001, 1). V sredini 8. stol. je zaradi pomanjkanja sredstev koprška škofija ostala brez škofa. Obveznosti škofa so pripadle oziroma jih je izvrševal gradeški patriarh, nato pa tržaški škof (Darovec 2001, 78). Koper je ves čas ohranjal status škofije, saj je v vseh uradnih dokumentih naveden kot mesto oz. *civitas*. V 11. in 12. stoletju se zaradi nemočne centralne oblasti oblikujejo številna posvetna in cerkvena posestva. Razcvetijo se tudi istrska obmorska mesta. V Kopru se komun oblikuje leta 1186. Življenje v mestih so regulirali mestni statuti. Koper je v tem času postal center trgovine s soljo. Na območju med Gradežem in Puljem je imel izključno pravico do izvoza na celino vse v Istri pridelane in uvožene soli. Od 12. stoletja so škofje v mestih vse bolj izgubljali pomen, vendar pa so v Kopru v zadnji četrtini 12. stoletja ponovno ustoličili škofa. Dohodke mu je zagotovil komun z vinogradi na Koprskem in posestvo v vaseh Lopar, Padno, Brič in Rižanski otok – Sermin. Konec 13. stoletja pride Koper pod oblast Benečanov, pustošijo kužne bolezni in v zaledju se začnejo naseljevati Slovani (Darovec 2001, 83). Na novo ustoličenemu škofu je dohodke zagotavljala tudi obdelava več kot 2000 vinogradov na hribu, na katerem se danes razprostirajo Škofije. Območje z vinogradi se je imenovalo Mondelvescu (Škofov hrib). Zemljo so obdelovali s pomočjo kmetov najemnikov – kolonov. Škofa Naldini in Borromeo sta ob koncu 17. in v začetku 18. stoletja dala zanje zgraditi stavbo. Za kmečki dvor se je uveljavilo ljudsko ime Cortivo del Vescovo (»Škoflja kortina«). Kortina je imela veliko stavbo, ki je gostila stanovanja za več družin, med katerimi sta bili tudi dve kolonski družini, imela pa je tudi gospodarsko poslopje. Pripadajoča zemlja se je raztezala do Rižane na okoli 40 ha površine. Dele tega posestva so, poleg kolonov, imeli v najemu tudi nekateri okoliški kmetje (<https://www.ks-skofije.si/ks-skofije/naselja-v-ks-skofije>). Okolica Škofij je bila od nekdaj vozlišče cest. Gradili so jih nad poplavno ravnico Rižane ob vznožju hriba. Vir iz leta 1361 omenja, da so Benečani zgradili novo cesto od spodnjega mostu po dolini Rižane proti Črnemu Kalu. Zgradili so jo z namenom, da bi imeli trgovci iz notranjosti lažji dostop do obalnih beneških mest in bi se izognili plačilu mitnine na tržaškem območju (Boltin Tome 1979). Del ceste, ki datira vsaj v obdobje beneške prevlade območja (konec 13. do začetka 19. stoletja) ali celo v čas koprškega komun pred tem (10. do 13. stoletja), so izkopali na območju Školaric. Odkrito cestišče je sicer pripadalo trasi, ki se je vila čez prelaz na Škofijah proti Miljam in nadalje proti Trstu ali preko Ospa proti Črnemu Kalu. Odsek je bil v nekem trenutku opuščen. Takrat je

vlogo glavne prometnice prevzela cesta, ki je vodila mimo škofijskega poslopja Valmarin. Pod avstrijsko oblastjo je bila sezidana cesta od rižanskega mostu proti Škofijam po novi trasi pod Školaricami, ki poteka skoraj vzporedno z odkritim odsekom starejše ceste. Avstroogrška cesta je bila ročno dorisana na original katastra iz leta 1847. Na katastru iz leta 1874 sta vrisani že obe cesti proti Škofijam in Trstu: starejša, ki je potekala mimo škofijskega poslopja Valmarin, in mlajša avstro-ogrška, zgrajena med leti 1847 in 1874. Večji del te trase je bil v uporabi do izgradnje avtoceste v začetku 21. stoletja, posamezni odseki pa so v rabi še danes (Žerjal, Novšak 2020, 112, 272).

3 Metodologija dela in potek arheoloških raziskav

Katarina Udovč

Gospodarsko poslopje škofijske pristave se je porušilo v drugi polovici 20. stoletja. Takrat se je zaradi dotrajanosti podrl večji del vzdolžne zahodne stranice, kar je povzročilo propad lesenih delov stropa, sten prvega nadstropja in strehe. Objekt je izgubil svojo funkcijo hleva in senika. Severni del objekta je bil predelan v garažo, na severozahodni strani so mu prizidali kokošnjaka, njegova notranjost pa je postala odlagališče odpadnega gradbenega materiala in smeti. Pred začetkom arheoloških izkopavanj je bilo treba z ruševin gospodarskega poslopja odstraniti vegetacijo in smeti ter jih očistiti (sl. 9). Očiščeno stanje smo geodetsko dokumentirali. Pri izkopavanju smo upoštevali metodologijo stratigrafskega izkopavanja in ji sledili. Stratigrafske enote (v nadaljevanju SE) smo dokumentirali opisno, fotografsko in prostorsko. Ločeno po stratigrafskih enotah smo pobirali in evidentirali najdbe ter vzorce.

Fotografsko dokumentiranje je sledilo načelom arheološke fotografije. Fotografije so bile posnete z digitalnim fotoaparatom, kar je omogočilo prihranek časa. Digitalno fotografiranje omogoča takojšnje tiskanje, zato je bilo možno želeni posnetek takoj obdelati in interpretirati. Za vertikalne

posnetke smo uporabili tri 9-metrске in štiri 12-metrске A-stative (sl. 10). Postavljeni so bili tako, da so se posnetki med sabo delno prekrivali. Za vertikalne posnetke manjših površin ali posameznih segmentov izkopnega polja sta bila uporabljena 4-metrška lestev ali montažni delovni oder. Posnetih je bilo več kot 100 fotoskic, ki so služile kot osnova za stratigrafsko interpretacijo oz. za vris odgovarjajočih identificiranih SE, kar je v celoti nadomestilo ročno risanje.

Z arheološko ekipo na terenu je sodelovala zunanja 2- do 3-članska geodetska ekipa, ki je izdelala 3D-posnetek reliefa pred začetkom izkopavanj. Med izkopavanji je vsakodnevno dokumentirala in z GPS sprejemnikom merila stratigrafske enote. V nekaterih stratigrafskih enotah so vzeli vzorce organskih snovi – oglja za radiokarbonske analize. V sklopu poizkopavalne obdelave najdišča smo v analize poslali živalske kosti, školjke, kamen in malto.

Območje raziskav so že po njegovem propadu poškodovale oziroma uničile z gradbenimi posegi. Območje je najbolj poškodovala želja po gradnji stanovanjske hiše v 80. letih 20. stoletja. Zaradi načrtovane gradnje so izkopali gradbeno jamo, zahodno od predvidenega objekta so zgradili betonsko greznico in podporni zid ter položili cevovod.



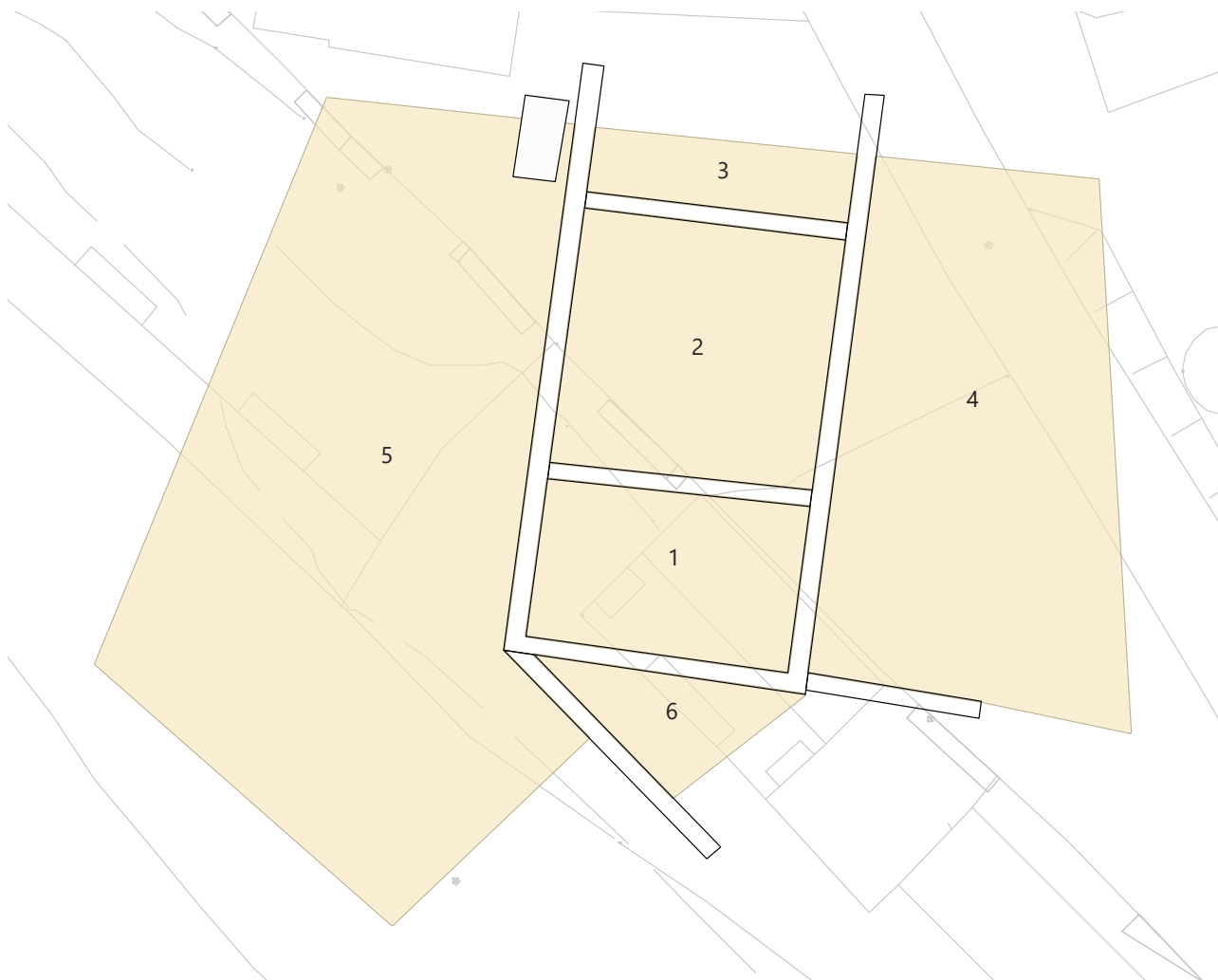
9 Pogled na arheološko najdišče ob začetku raziskav.



10 Fotografiranje z A-stativ.

Za gradnjo podpornega zidu so uporabili kamnit material oziroma ruševine objekta. Primarna ruševina objekta je bila bodisi premaknjena bodisi zaradi eksploatacije odstranjena. Gospodarsko poslopje smo zaradi lažjega oziroma bolj preglednega dokumentiranja razdelili na prostore (sl. 11). S številkami 1–3 so označili prostore znotraj objekta. Sledijo si od juga proti severu. Dvorišče vzhodno od objekta smo označili kot prostor 4, ruševino zahodno in jugozahodno od objekta kot prostor 5 in ruševino med zidovima SE 5

in SE 27 kot prostor 6. Prostorom smo prilagodili metodo izkopavanja. V severnem delu prostora 1 smo najprej dokumentirali in odstranili ruševinsko plast SE 18. V južnem delu prostora je nismo odstranjevali. V jugozahodnem kotu prostora 1 smo z namenom ugotovitve poteka jugozahodnega vogala objekta in zahodne stene prostora naredili manjši testni izkop. Izkazalo se je, da se pod nivojem t. i. kamnitega tlaka SE 17 nahaja več ilovnatih nasutij (SE 77, SE 75, SE 76, SE 84). V prostoru 2 smo po odstranitvi ruševine evidentirali kamnit tlak in zahodno steno. V prostoru 3 smo izkopali zahodno stranico objekta (SE 9a) in vzhodni temelj (SE 8a in 8c). V severnem in južnem delu prostora 4 smo izkopali testni sonde. V obeh sondah se pod hodno površino SE 67 in 68 nahajajo nasutja zbite rumene ilovice, pomešane s kamenjem (SE 78, SE 79, SE 80). Na dvorišču oz. prostoru 5 smo pod primarno ruševino (SE 12) odkrili porušeno zahodno steno (SE 9d) *in situ* z dvema linama, kar predstavlja šolski primer tovrstne situacije.



11 Načrt najdišča z označenimi glavnimi zidovi in prostori. Merilo 1 : 200.

4 Interpretacija najdišča

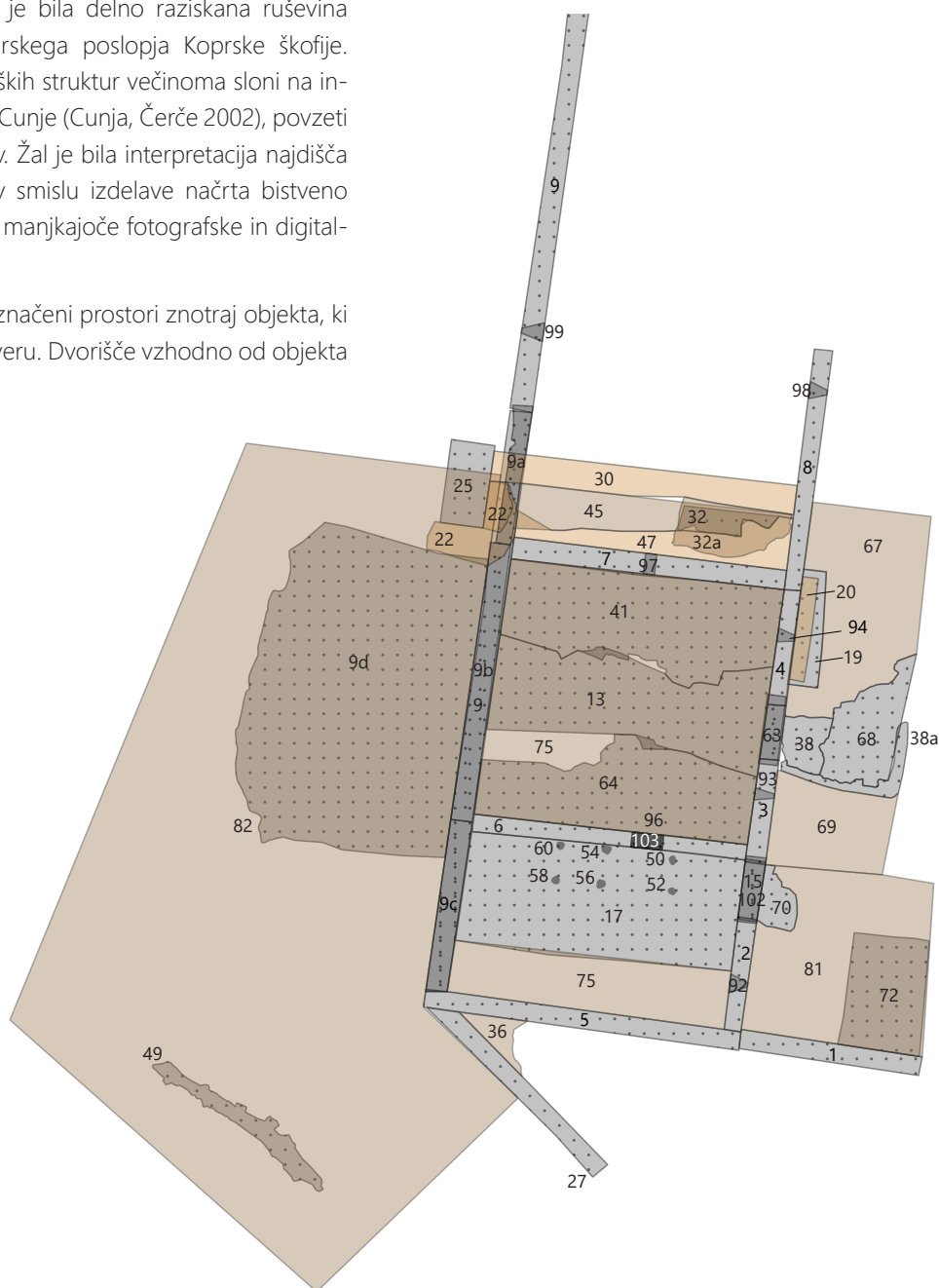
4.1 Interpretacija arheoloških struktur

Monika Arh, + Radovan Cunja

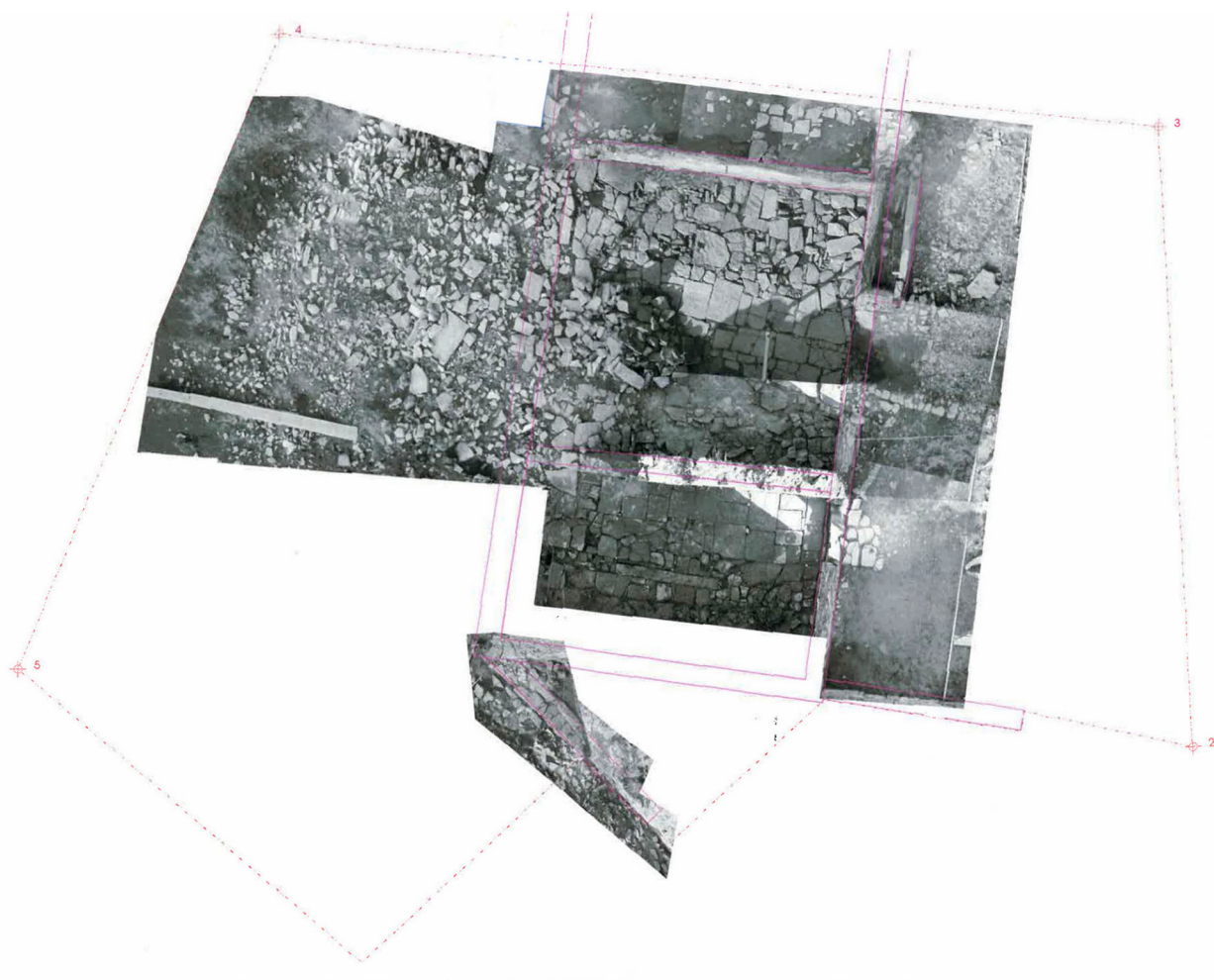
Najdišče Valmarin je poznonovoveško in novodobno najdišče, na katerem je bila delno raziskana ruševina nekdanjega gospodarskega poslopja Koprške škofije. Interpretacija arheoloških struktur večinoma sloni na interpretaciji Radovana Cunje (Cunja, Čerče 2002), povzeti iz poročila in zapiskov. Žal je bila interpretacija najdišča Valmarin, predvsem v smislu izdelave načrta bistveno otežena zaradi delno manjkajoče fotografske in digitalne dokumentacije.

S števkami 1, 2 in 3 so označeni prostori znotraj objekta, ki si sledijo od juga proti severu. Dvorišče vzhodno od objekta

je označeno kot prostor 4, ruševina zahodno in jugozahodno od objekta kot prostor 5, ruševina med zidovima SE 5 in SE 27 pa kot prostor 6 (sl. 11). Površinska plast SE 1č je bila raziskana ob začetku del. Prekrivala je večji del najdišča in je izpričana s številnimi najdbami.



12 Generalni tloris najdišča z označenimi zidovi, strukturami in plastmi. Merilo 1 : 200.



13 Fotomozaik najdišča z zidovi in tlaki objekta.

Na generalnem tlorisu (sl. 12) ter na fotomozaikih (sl. 13, 14) so predstavljene predvsem za interpretacijo najdišča pomembne strukture, medtem ko manjkajo določena nasutja in plasti, ki jih glede na dokumentacijo ni bilo mogoče pravilno zamejiti.

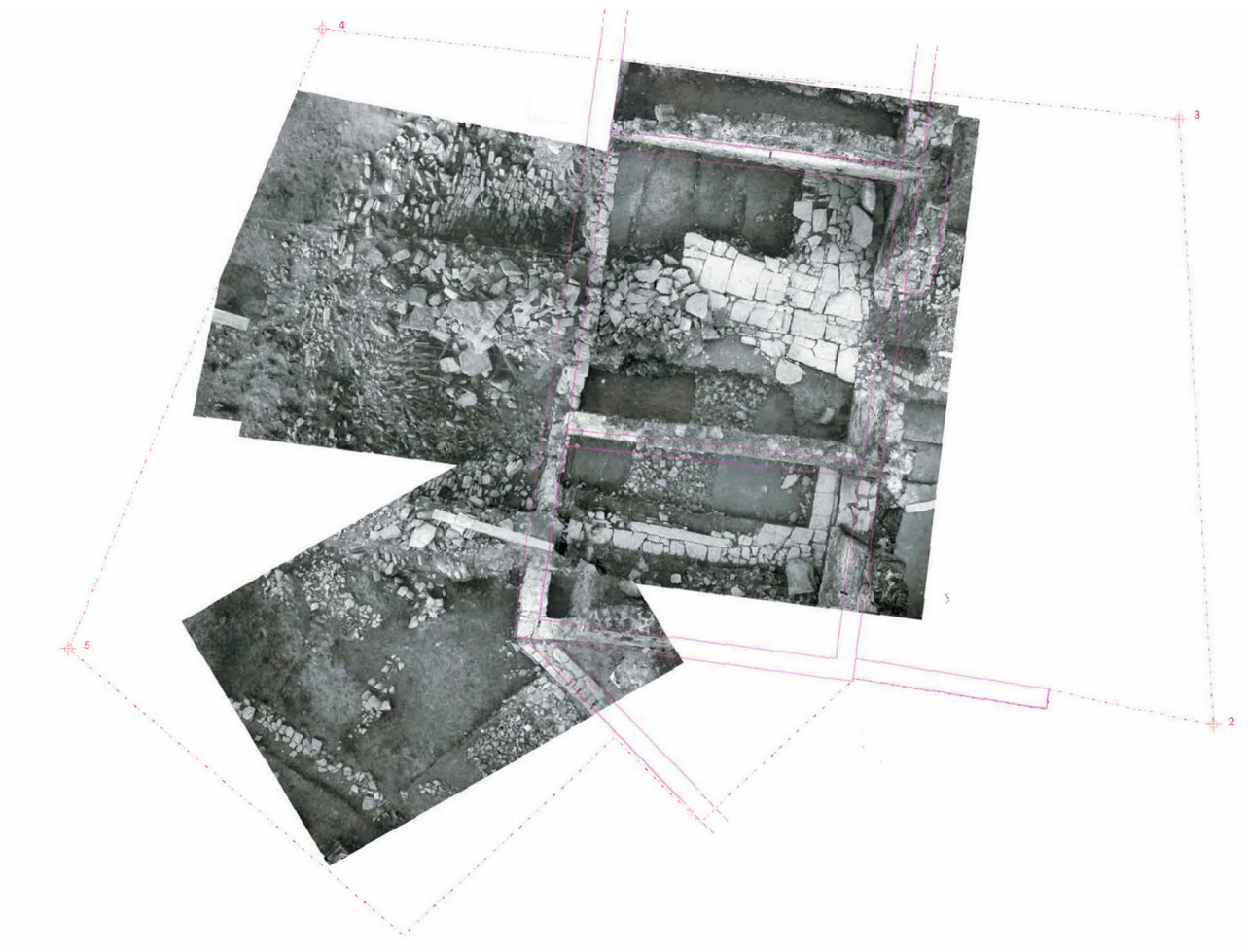
Prostor 1 – južni prostor objekta

Prostor 1 meri $7,55 \times 4,55$ m in je pravokotne oblike v tlorisu. Omejujejo ga zidovi SE 2 na vzhodu, SE 5 na jugu in SE 6 na severu, v višino ohranjeni povprečno od 3 do 4 m, medtem ko je zid SE 2 v višino ohranjen do 4,67 m nad nivojem tlaka (sl. 15). Na zahodni strani ga omejuje zid SE 9c, ki je postal viden med izkopavanji in je zaradi poškodb bistveno nižji.

Na vzhodni strani objekta je bil med zidovima SE 2 in SE 3 vhod v prostor 1 SE 100, od katerega so se ohranili kamniti prag SE 15, kamnita preklada SE 16 in deli lesenega okvirja SE 102 (sl. 16). V jugovzhodnem kotu prostora 1 je bil na nivoju neposredno nad kamnito preklado vhoda SE 16 *in situ* ohranjen del lesenega trama, ki skupaj s stopničastim zamikom oziroma zožitvijo notranje (zahodne) fronte zidu SE 2 izpričuje nivo lesenega stropa. V zidu SE 2, ki je bil

hrkati najvišji ohranjen zid celotnega objekta, je bila edina še ohranjena pokončna okenska lina tega prostora SE 92. V južni fronti zidu SE 6 je bila ohranjena niša SE 90 z lesenim okvirjem SE 103, ki pa je bila naknadno zazidana s SE 96 (sl. 17).

Pod ruševinsko plastjo kamenja, zemlje, odlomkov opeke in drobcev malte SE 18, ki predstavlja ruševino zidov prostora 1, je bil odkrit kamnit tlak SE 17, ki dejansko predstavlja hodno površino objekta (sl. 18). Kamnit tlak je bil v severni tretjini prostora 1 sestavljen iz lepo obdelanih večjih štirikotnih plošč, le posamezne od njih so bile popokane. V tem delu prostora je bilo odkritih tudi šest jam za stojke (SE 50/SE 51, SE 52/SE 53, SE 54/SE 55, SE 56/SE 57, SE 58/SE 59 in SE 60/SE 61), ki so deloma poškodovale kamnite plošče. V jami za stojko SE 50/SE 51 je bil še ohranjen vertikalno zabit lesen kol (sl. 18). Tri stojke so bile pozicionirane v liniji vzdolž severnega roba prostora 1 tik ob južni fronti zidu SE 6, medtem ko so bile preostale tri pozicionirane v vzporedni liniji, južno od linije prvih treh jam za stojke. V osrednji tretjini prostora 1 je bil tlak bistveno slabše izdelan, saj so ga pretežno tvorili kosi večjih razbitih kamnitih plošč ter srednje



14 Fotomozaik najdišča z vsemi zidovi in po odstranitvi določenih tlakov objekta.



15 Pogled proti vzhodu na prostor 1 – južni prostor objekta.

veliki in manjši ploščati kamni nepravilnih oblik. V tem delu je bil kot del tlaka vzdolžno v smeri vzhod–zahod položen podolgovat grobo obdelan kvader, severno vzdolž njega pa je bilo zloženih nekaj opečnatih zidakov na nekoliko nižjem nivoju, morda v funkciji odtočnega kanala. Domnevno se je



16 Vhod v prostor 1 SE 100 s kamnitim pragom SE 15, preklado SE 16 in lesenim okvirjem SE 102.

tlak SE 17 nahajal tudi v južnem delu prostora 1, vendar je bil izkop omejen na zgornji dve tretjini prostora 1 in ruševina na južnem delu prostora ni bila odstranjena, zato se je lahko o obstoju tlaka na tem mestu le sklepalo.

Ob poskusu determinacije jugozahodnega vogala objekta in obenem poteka zahodne stene objekta 1 (SE 5) je bil v jugozahodnem kotu prostora narejen manjši izkop, ki je poleg omenjenega dal vpogled tudi v stratifikacijo pod nivojem kamnitega tlaka SE 17, in sicer v vrsto ilovnatih nasutij z večjo ali manjšo količino kamenja (SE 75, SE 76, SE 77 in SE 84) (sl. 19). Izkop v jugozahodnem kotu prostora 1 na omenjenem mestu ni potrdil obstoja kamnitega tlaka SE 17, odkritega v severnem in osrednjem delu prostora, iz česar je mogoče sklepati, da južni del prostora ni bil tlakovan s kamnitimi ploščami. Stratigrafsko sekvenco, ugotovljeno v jugozahodnem kotu, je potrdil tudi izkop pod kamnitim tlakom v severni polovici prostora, kljub temu, da izkopa zaradi statično problematičnega, proti jugu nagnjenega zidu SE 6, in s tem povezane varnosti, ni bilo mogoče izpeljati v celoti.

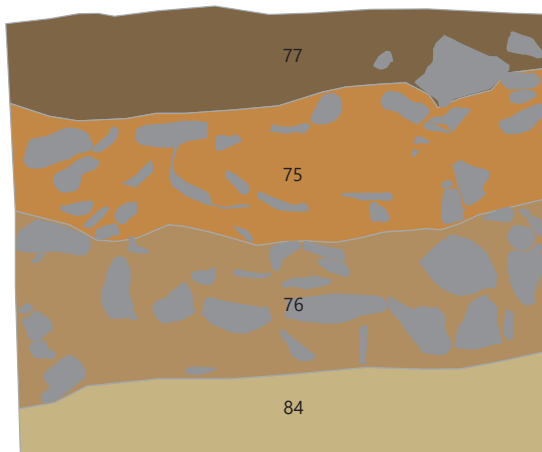


18 Pogled na kamnit tlak SE 17 v prostoru 1 z ohranjenim lesenim kolom v jami za stojko SE 50/51.



17 Južna stran zidu SE 6 z nišo SE 90 z lesenim okvirjem in preklado SE 103, zazidana z SE 96; merilo 1 : 40.

- SE 77 – nasutje
- SE 75 – nasutje oziroma izravnava za tlak SE 17
- SE 76 – nasutje
- SE 84 – nasutje
- kamen



19 Presek skozi stratigrafijo v jugozahodnem kotu prostora 1. Merilo 1 : 20.

Prostor 2 – osrednji prostor objekta

Prostor 2 je bil na vzhodni strani omejen z zidovima SE 3 in SE 4, na južni strani z zidom SE 6 in na severni z zidom SE 7. Zidovi so bili ohranjeni povprečno v višini 3 m nad nivojem kamnitega tlaka, medtem ko je bila zahodna stena odkrita med izkopavanji. Kot prostor 1 je bil tudi ta prostor v tlorisu pravokotne oblike in je meril 7,40 × 7,10 m. Od vhoda v prostor 2 se je ohranil le močno razpokan kamnit prag SE 63. V vzhodni steni prostora 2, ki sta jo tvorila zidova SE 3 in SE 4, sta bili odkriti dve delno ohranjeni lini SE 93 in SE 94, pri čemer je bil od južne line SE 93 ohranjen le del poševnega južnega ostenja iz vodoravno zloženih opek, medtem ko je bila prav tako delno ohranjena lina SE 94 z notranje strani zazidana s SE 95 (sl. 20). V južni fronti zidu SE 7 (zid med prostorom 2 in 3) je bila ohranjena manjša štirikotna niša SE 97 (sl. 20).

Stratifikacija znotraj prostora 2 je bila mnogo bolj razčlenjena kot v prostoru 1. Primarni ruševini SE 11 v severnem in SE 14 v južnem delu prostora sta se nahajali pod plastmi SE 10 in SE 12, ki sta nastali kot posledica naknadnih zemeljskih posegov in premikov omenjenih primarnih ruševin. Po odstranitvi omenjenih plasti je postal viden zahodni zid SE 9b, od katerega je bila ponekod ohranjena le notranja stran, medtem ko se je v celotnem prostoru pokazal kamnit tlak (SE 13, SE 41 in SE 64), z izjemo območja, ki ni bilo izkopano. Tlak SE 13 v osrednjem delu prostora 2 v osi vhoda je bil iz nekoliko večjih kamnitih plošč peščenca, pretežno



20 Severovzhodni del prostora 2 z zidom SE 4, zidno lino SE 94 ter njeno zazidavo SE 95 ter zidom SE 7 in zidno lino SE 97.



21 Tlak SE 64 v prostoru 2.

štirikotne oblike, ki so bile zložene v vrsti in so imele vdolben plitev žleb polkrožne oblike v preseku, ki je potekal v smeri vzhod–zahod. Južni del prostora je bil tlakovan s srednje velikimi in manjšimi ploščatimi kamni pretežno nepravilnih oblik SE 64 (sl. 21), medtem ko je severni del prostora



22 Severna stran zidu SE 7 v prostoru 3. Merilo 1 : 40.

prekrival dokaj neenakomeren tlak, sestavljen iz posameznih večjih štirikotnih in nepravilno oblikovanih kamnitih plošč ter večjega števila manjših nepravilno oblikovanih ploščatih kamnov, ki so bili na mestih položeni tudi pokončno (SE 41).

Del tlaka je bil prekrit z betonsko ploščo SE 48, ki je predstavljala izravnavo tlaka oziroma njegovo popravilo. Nadaljnji izkop znotraj prostora 2 pod nivojem tlaka je bil izveden vzdolž severne fronte zidu SE 6 in južne fronte zidu SE 7. Stratifikacija v obeh izkopih kaže sorodno sliko, in sicer vrsto nasutij zbite rumene ilovice (SE 40, SE 71, SE 84, SE 85 in SE 86), deloma pomešane s kamenjem in posameznimi kosi opek, ki prehajajo v pretežno kamnito nasutje SE 75.

Prostor 3 – severni prostor objekta

Prostor 3 je bil omejen z zidom SE 7 na jugu, na vzhodu z zidom SE 8, medtem ko so bili med arheološkimi raziskavami odkriti tudi dva dela temelja manjkajočega dela zidu SE 8a in 8c ter ostanek zahodnega zidu SE 9a. Severna stranica prostora 3, ki se ni ohranila, je bila izven območja raziskav. V zidu SE 8 so bili odkriti tudi ostanki line SE 98, v zidu SE 9a pa ostanki line SE 99. Prostor 3 je bil raziskan oziroma je bil izkop v prostoru omejen na njegov skrajni južni del ob zidu SE 7 (sl. 22). Prostor 3 oziroma del, kjer je potekal izkop, je bil najbolj poškodovan s sodobnimi zemeljskimi in gradbenimi posegi. Največje uničenje predstavlja jarek za cev SE 29/SE 30, ki je potekal v smeri vzhod–zahod od greznice do jaška in je presekala celoten prostor. Deloma je

bila stratifikacija prostora 3 poškodovana tudi z izkopom za betonsko greznico SE 21/SE 22/SE 25, ki je bila zahodno od prostora 3, in sicer tik ob njem. Del površine ob severni stranici zidu SE 7 je pokrivala tanka betonska plošča SE 28, pod katero je bilo tanko peščeno nasutje SE 31, ki je prekrivalo jarek SE 46/SE 47, ki je deloma poškodoval kamnit tlak SE 32. Od kamnitega tlaka SE 32, ki je predstavljal hodno površino prostora 3, je bil ohranjen le manjši del. Pod njim je bil tampon SE 32a, nato pa so si sledila ilovnata nasutja SE 45, SE 65 in SE 83.

Prostor 4 – dvorišče (območje dostopa k objektu)

Prostor 4 je ležal vzhodno od objekta. Na jugu je segal do zidu SE 1, na zahodni strani je bil omejen z zidovi objekta SE 2, SE 3, SE 4 in SE 8 (sl. 27) ter temeljema SE 8a in SE 8c. Hodno površino na večjem delu prostora 4 sta tvorili prodnati plasti SE 67 in SE 69, medtem ko je bila v južnem delu prostora prodnata plast dokaj neizrazita ter sta jo nadomestili plasti rjave peščene ilovice (SE 80 in SE 81), pod katerima je sledila plast kamenja in močne zbite ilovice (SE 79). Pred vhodom v prostor 1 je bil ohranjen ostanek manjše vhodne rampe SE 70 iz pretežno štirikotnih, poševno položenih ploščatih kamnov sivega peščenca. Južno od rampe je bil ohranjen kamnit tlak SE 72 (sl. 23, 24), pod katerim je bila plast SE 80 (sl. 24).

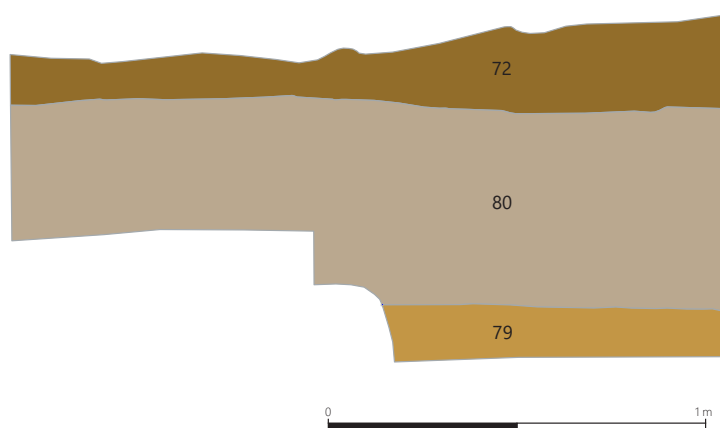
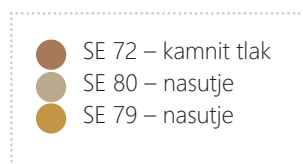


23 Pogled na južni del prostora 4 z zidom SE 1, zidom SE 2 in SE 3, vhodno rampo SE 70 ter tlakom SE 72.

Pred vhodom v prostor 2 je bila pod nasutjem SE 39 odkrita večja rampa, ki je bila na južni strani omejena z nizom ploščatih kamnov SE 38a, pred pragom SE 63 tlakovana s pokončno zloženimi opekami SE 38, vzhodneje pa z zbitim tlakom SE 68, ki je prehajal v strukturno podobno nasutje SE 67 (sl. 25).

V južnem in severnem delu prostora sta bili izkopani kontrolni sondi, ki sta presekali prej omenjene hodne površine in sta imeli v osnovi zelo podobno stratigrafsko sekvenco, ki so jo tvorila nasutja zbite ilovice, premešane s kamenjem SE 81, SE 80 in SE 79.

Pod zidom SE 1 je bil odkrit zid SE 101 (sl. 26), ki domnevno predstavlja temelj zidu SE 1 oziroma starejši zid.



24 Presek skozi stratigrafijo v jugovzhodnem kotu prostora 4. Merilo 1 : 20.



25 Pogled na prag SE 63 ter tlakovanje SE 38, SE 38a in SE 63.

Na območju prostora 4 je bilo na zid SE 4 pritrjeno tudi korito za vodo SE 19/SE 20/SE 20a. Na zgledenem ometu njegove južne stranice je bila ob jugovzhodnem vogalu letnica 1943 (sl. 27, 28). Pod koritom in tlakom SE 68 je bila plast ilovice SE 78.

Prostor 5 – prostor zahodno od objekta

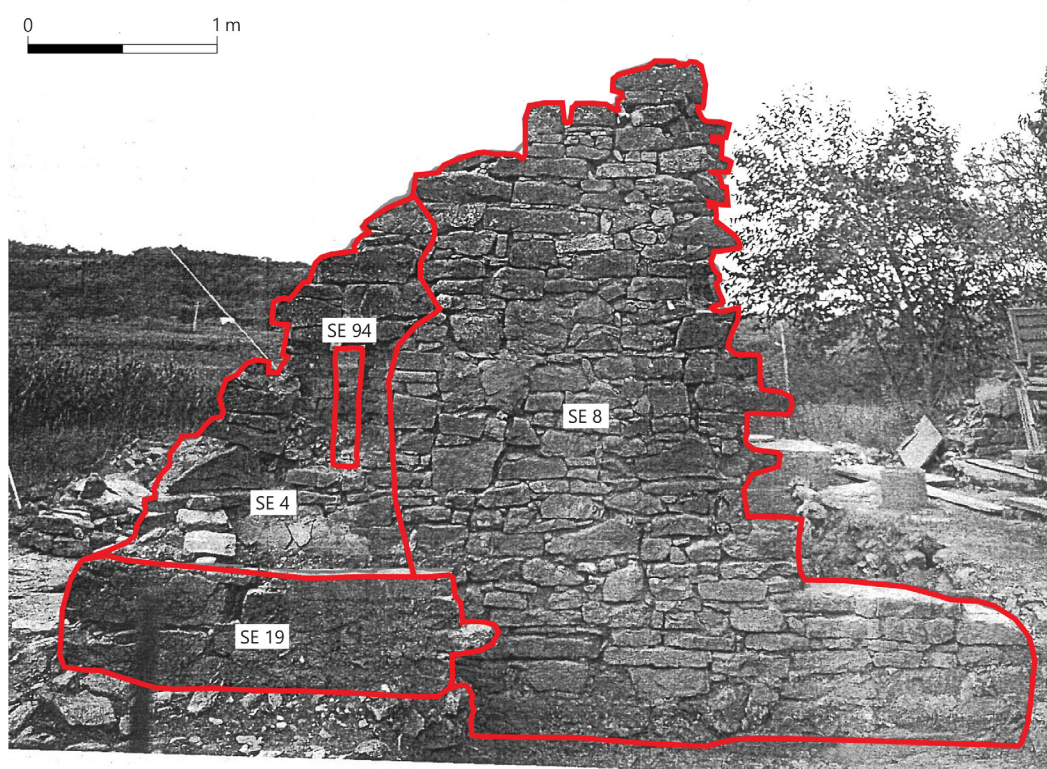
Prostor 5 predstavlja območje zahodno in jugozahodno od objekta, ki je bilo skoraj v celoti prekrito z ruševino objekta. Ugotovljenih je bilo več elementov, povezanih s propadanjem objekta. Izpostaviti je treba predvsem prevrnjeno zahodno steno objekta SE 9d, ohranjeno *in situ*, z dvema ohranjenima linama SE 87 in SE 91 (sl. 14). Zahodna stena je bila na več mestih prekrita z večjo koncentracijo odlomkov strešne opeke SE 24. V severnem delu prostora 5 je bil pod zahodno steno SE 9d odkrit vogal zidane strukture iz grobo obdelanih večjih kvadrov peščenca (SE 88a in SE 88b), ki je bila zapolnjena s polnilom črne zemlje.

Novodobnega nastanka so polnilo in vkop jarka za greznico SE 21/SE 22, ki sta povezana z izgradnjo betonske greznice SE 25, ter plast SE 12, povezana s premikanjem primarne ruševine objekta. Z ruševino objekta sta povezani tudi SE 73



26 Zid SE 1, temelj SE 101, tlak SE 72 in nasutje SE 81 v južnem delu prostora 4.

27 Vzhodna stran zidu SE 4 z zidno lino SE 94, vzhodna stran zidu SE 8 ter korito SE 19 v prostoru 4.





28 Korito za vodo SE 19/SE 20/SE 20a v prostoru 4.

in SE 23; slednja je bila predvsem na zahodnem in jugozahodnem robu prostora 5 ter je posledica čiščenja ruševine oziroma ponovne uporabo večjega kamenja, primerne za gradnjo. Pod omenjenimi stratigrafskimi enotami je bila naravna ilovnata plast SE 82.

Prostor 6

Prostor 6 so omejevali zidova SE 1 in SE 5 na severu ter zid SE 27 na vzhodu in jugu. Presek med zidovima SE 5 in SE 27 je pokazal stratigrafsko sekvenco izrazito recentnih plasti SE 33, SE 34, SE 35 in SE 36 (sl. 29, 30).



29 Stratigrafska sekvenca plasti v prostoru 6 med zidom SE 5 in zidom SE 27.

- SE 33 – ruševina med zidovima SE 5 in SE 27
- SE 34 – ruševina med zidovima SE 5 in SE 27
- SE 35 – ruševina med zidovima SE 5 in SE 27
- SE 36 – nasutje med zidovima SE 5 in SE 27
- SE 27 – zid terase
- kovina
- opeka
- kamen

30 Presek skozi stratigrafijo plasti v prostoru 6 med zidom SE 5 in zidom SE 27. Merilo 1 : 50.

4.2 Interpretacija drobnega gradiva

Monika Arh

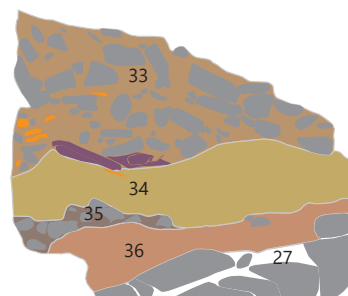
Med raziskavami na najdišču Valmarin je bilo skupaj odkritih okoli 2600 odlomkov drobnega gradiva. Gradivo je bilo odkrito tako v nasutih in ruševinskih plasteh kot tudi med tlaki in celo vkomponirano v zidove. Prevladujejo odlomki opek, številno pa je tudi kovinsko gradivo. Redkeje se pojavljajo odlomki lončenine, stekla in kosti. Kot je omenjeno zgoraj, pomembno mesto med najdbami zaseda opeka; v velikem številu so bili odkriti predvsem tako celi kot fragmentarno ohranjeni strešniki in zidaki.

Gradivo, z izjemo odlomka ostenja prazgodovinske lončenine (sl. 31), odlomka ostenja rimskodobne lončenine (sl. 32) in odlomka rimskodobne opeke (sl. 33), sodi v časovni okvir od poznega srednjega veka do 20. stoletja. Najštevilčnejše gradivo sodi v čas poznega novega veka in v moderno obdobje, medtem ko so poznosrednjeveške oziroma zgodnjenovoveške najdbe redke.

Keramično gradivo se v primerjavi s kovinskim pojavlja redkeje, vendar predstavlja pomembnejši faktor pri kronološki opredelitvi najdišča. Med lončenino, ki z izjemo odlomka ostenja prazgodovinske in odlomka ostenja rimskodobne



31 Odlomek prazgodovinske lončenine.





32 Odlomek rimskodobne lončenine.



33 Odlomek rimskodobne opeke.

lončenine, sodi v čas od poznega srednjega veka vse do 20. stoletja, prevladujejo odlomki beloprstene keramike.

Med najstarejše poznosrednjeveško gradivo sodi odlomek na obeh površinah rjavo oziroma rumenkasto rjavo loščene skledice iz oranžne gline (G21), ki je pripadal bikonični skodelici na prstanasti nogi, ki so pogoste med najdbami na območju Istre ter so bile loščene, engobirane in monohromno loščene in tudi gravirane. So ena izmed značilnih oblik beneške proizvodnje od druge polovice 13. stoletja in v 14. stoletju (Saccardo 1993, 251, T. 2: 4; Zglav Martinac 2004, 42, kat. št. 13; Mileusnić 2015, 80, kat. št. 322, 349, 1209, 1216–1219, 1221, 1222, 1229). Med beneške izdelke najverjetneje sodi tudi odlomek dna loščene skledice na prstanasti nogi (G4). V čas poznega srednjega veka domnevno sodi odlomek dna monohromno loščenega vrča (G23). Monohromno loščeni enoročajni vrči se namreč pogosto pojavljajo med poznosrednjeveškim gradivom na območju severnega Jadrana (Cunja 1989, 36, št. 66, 67; Munarini 1990, 22; Mileusnić 2015, 81, kat. št. 1208, 1213, 1215).

V 15. oziroma v prvo polovico 16. stoletja datiramo odlomke, ki sodijo v skupino lončenine, imenovane majolika, ki označuje keramično posodje z netransparentnim kositrovim loščem na površini. V to skupino sodijo manjši odlomek ostenja vrča, poslikan z modro in oker barvo na bel lošč, ki predstavlja motiv osrednjega medaljona, ki ga omejuje lestev modre barve (G3), odlomek ostenja vrča, poslikan s

svetlo modro barvo na bel lošč (G19), in odlomek dna vrča (G104). Omenjeni odlomki sodijo med renesančno majoliko ali t. i. *fajanso*, ki je bila razširjena v 15. oziroma 16. stoletju in za katero se je uporabljala bolj porozna glina, ki je omogočala nanos debelejšega lošča, ki je prekril celotno površino posode. Poveča pa se tudi število različnih oblik posodja in pojavijo se novi okrasni motivi (Mileusnić, Frelj 2011, 55; Mileusnić 2015, 87). Manjši odlomek ostenja vrča, poslikan z modro in oker barvo na bel lošč, ki predstavlja motiv osrednjega medaljona, ki ga omejuje lestev modre barve in znotraj katerega je bil upodobljen glavni motiv (G3), se imenuje tudi t. i. *famiglia floreale gotico*. Proizvodnja tovrstnih izdelkov je bila razširjena v delavnicah srednje Italije v 15. in prvi polovici 16. stoletja (Mileusnić, Frelj 2011, 55; Mileusnić 2015, 88). Pri nas je več tovrstnih izdelkov znanih iz Dominikanskega samostana v Kopru (Mileusnić 2015, 88, kat. št. 59, 90, 173, 187, 223, 300, 1028, 1042, 1339), odkriti so bili tudi na gradu Štanjel (Štadjohar 2012, kat. št. 315, 316, 324–326, 336, 337). Žal je motivika na ostenju drugega vrča (G19) z najdišča Valmarin zaradi slabe ohranjenosti nerazpoznavna, zato je tudi podrobnejša determinacija nemogoča. V čas od 15. do 17. stoletja, najverjetneje pa v 16. stoletje, sodi graviran in z rumeno ter zeleno barvo poslikan odlomek prstanastega dna skledice (G18), ki sodi med polihromno gravirano keramiko. Barve, ki so se uporabljale, so zelena, rjava in rumena. Od 15. stoletja se je uporabljala še modra, katere uporaba je bila najbolj razširjena v 16. stoletju (Mileusnić 2015, 84). Odlomek je premalo ohranjen, da bi lahko razbrali motiv, so pa skledice na prstanasti nogi značilne za prvo polovico 16. stoletja (Mileusnić, Frelj 2011, 50), pojavljajo se tudi še kasneje. Med poznosrednjeveške oziroma zgodnjenovoveške kose sodijo nekaj odlomkov ustij kuhinjskih loncev (G13, G15, G16, G20, G26) ter odlomek ostenja in vratu lonca (G27). Odlomek večkrat profiliranega visokega ustja lonca G13 ima primerjave v Udinah, in sicer med gradivom iz druge polovice 15. in prve polovice 16. stoletja (Cassani, Fasano 1993, 63–65, 69, Tav. I: 7). Podobno je v konec 15. in začetek 16. stoletja datiran lonec iz Gradišča ob Soči (Tomadin 2004, 64–65, kat. št. 17). Odlomek večkrat profiliranega visokega ustja lonca, ki je prirezano navznoter (G15), ima prav tako primerjave v Udinah med gradivom iz druge polovice 15. in prve polovice 16. stoletja (Cassani, Fasano 1993, 65, 69, Tav. II: 4) ter na najdišču Šilentabor (Bratina 2005, t. 12: 10). V ta čas sodi tudi odlomek visokega trikotnega ustja lonca, ki se pojavljajo od druge polovice 14. do prve polovice 16. stoletja (G20). Pogosti na slovenskih poznosrednjeveških in zgodnjenovoveških najdiščih, kot so Prešernova ulica 6, Ptuj, kjer so na splošno datirani od konca 14. do prve polovice 16. stoletja, medtem ko so podobno oblikovana ustja loncev iz graščine pri Polhovem

Gradcu datirana v čas med 15. in 17. stoletjem (Lamut 1993, 610, t. 4: 4–6, t. 5: 1, 3–4), Ptuj – Grajska ulica (Lubšina Tušek 2001, t. 4: 1–2), Maribor – Piramida (Strmčnik-Gulič 1992, t. 1: 15, t. 2: 8, t. 8: 3–4; Strmčnik-Gulič 1997, sl. 6: 1, 4), dvorec Grinfels (Djura Jelenko 2016, kat. št. 95, 274), Grad na Goričkem (Kerman 1997, Sl. 6: 4, 6, 7, 18–20), grad Šalek (Brišnik, Ravnikar 1999, 52, t. 20: 128, t. 21: 145), Stari grad nad Podbočjem (Predovnik 2003, 59, kat. št. 166, 316), Župnijski dom v Šentvidu pri Stični (Porenta *et al.* 2015, t. 3: 38, 40–42, t. 4: 45), graščina v Polhovem Gradcu (Železnikar 2002, t. 10, t. 6: 4, t. 9: 1), grad Borl (Arh 2022, 39, sl. 38: L8c). Lonec z nizkim profiliranim ustjem (**G16**) ima primerjave na najdišču Graščina v Polhovem Gradcu, med gradivom, datiranim od 15. do 17. stoletja (Železnikar 2002, t. 10, t. 6: 19).

Večja, rahlo konična posoda z loščeno površino in oglatim ustjem (**G30**) ima primerjave pri engobiranih in loščenih posodah iz zbirke Gajšek (Cunja 2004, 90–91, št. 165–166). Te oblike posod so datirane pretežno v 16. in 17. stoletje ter so bile primerne za različno uporabo, saj so lahko služile kot namizno posodje (Gelichi 1991, 74–75, t. 12: 56), kot shrambene posode, interpretirane so tudi kot nočne posode (Meraviglia 1995, 117, št. 139; Cunja 2004, 91).

V čas 17. oziroma verjetneje 18. stoletja sodi odlomek enostavne sklede z uvihanim ustjem, ki je loščena na obeh površinah (**G140**). Zelo dobre primerjave ima pri na obeh površinah rumeno loščeni skledi iz Bertokov, datirani v 17. do 18. stoletje (Mileusnić 2012, G137). Podobni sta ji neloščeni skledi z najdišč Velika Planina – Preskarjeva bajta in Podvežak, ki sta datirani od 17. do 19. stoletja (Železnikar, Cevc 2000, 52–53, št. 75, 76) ter odlomek sklede iz Špeličeve hiše v Črnomlju, ki se nahaja v kontekstu iz 18. stoletja (Jeršin Dereani 1997, 10, t. 11: 2). V drugo polovico 17. oziroma v 18. stoletje lahko datiramo odlomek ostenja lonca z vtisi na poudarjenem prehodu iz vratu v rame (**G22**) s primerjavami na najdišču Gradišče ob Soči pri loncu iz 17. stoletja (Tomadin 2004, 68–69, kat. št. 19) in najdišču Torre di Ruttars, kjer so podobni odlomki datirani na začetek 18. stoletja (Furlani 1981, 29–30, št. 4). Med gradivo, datirano med 17. in 19. stoletjem, sodita tudi odlomek dna sklede (**G92**) in odlomek ustja posode (**G95**).

Med najmlajše posodje zagotovo sodijo izdelki iz beloprstene keramike in porcelana. Med beloprsteno keramiko sodi keramika specifične sestave, katere osnovne značilnosti so večji delež kaolinske gline in premaz z brezbarvnim loščem. Uveljavi se konec 18. stoletja, v 19. stoletju pa nasploh postane prevladujoča oblika v proizvodnji keramike (Kos 2005, 8, 12). Večina odlomkov lončenine z najdišča Valmarin je izdelana prav iz beloprstene keramike (**G11**,

G12, G14, G39, G41, G50–G60, G76–G78, G89, G96, G98, G105, G115–G120, G142–G144) ter sodijo v čas 19. oziroma 20. stoletja. Veliko odlomkov je okrašenih s potiskom (**G12, G39, G41, G50, G52, G53, G57, G60, G76, G77, G96, G105, G115, G116, G120, G143**), tehniko tiskanja okrasa, ki je nadomestila ročno poslikavo ter s tem omogočila hitrejšo izdelavo posodja (Mileusnić 2012, 35). Na enem od krožnikov je bil na dnu prisoten tudi žig izdelovalca (**G115**), ki se pogosto nahajajo na dnu posodja industrijske izdelave (Mileusnić 2012, 35)

Porcelan (**G83, G84, G102, G114, G141**) je najkakovostnejša zvrst keramike, izdelana iz kaolina ali t. i. porcelanske gline, glinenca in kremena, oblita z glazuro ter žgana pri zelo visoki temperaturi. Porcelan izvira iz Kitajske, prvi evropski porcelan je bil izdelan leta 1709, leta 1710 pa je bila v Meissnu ustanovljena prva evropska tovarna porcelana (Kos 2015, 29). Porcelana ni izdelovala nobena od slovenskih lončarskih delavnic, so pa bogatejši prebivalci iz slovenskega ozemlja s porcelanskim posodjem in okrasnimi predmeti že v 17. stoletju opremljali svoje domove (Kos 2015, 16–17). Uporaba porcelana se razširi predvsem v 19. stoletju (Kos 2015, 40).

V 19. oziroma verjetneje 20. stoletje sodi odlomek lončka, ki je na obeh površinah loščen z rjavim loščen (**G29**) ter ga lahko primerjamo z lončkom z najdišča Bertoki – Bonifika pri Kopru (Mileusnić 2012, G176) in lončkom z najdišča Spodnje Škofije – Reber (Ciglar 2018, G10).

Najdišče predstavlja ruševino gospodarskega poslopja, zato ne preseneča podatek, da je bilo odkritega zelo veliko kovinskega gradiva. Veliko kovinskih predmetov je povezanih z gradbeno oziroma gospodarsko dejavnostjo. Najpogostejše se pojavljajo železni žebli različnih dimenzij in z različno oblikovanimi glavicami. Pogosti so veliki kovani stavbni žebli (**G43–G45, G67–G73, G125–G132**), ki imajo pravokoten oziroma kvadraten presek stebra, najpogostejše ovalno ali okroglo oblikovano glavico, njihova dolžina pa se giblje med 8 in 24,2 cm. Ti so se uporabljali za spajanje večjih elementov, predvsem tramov. Pojavljajo se tudi krajši in tanjši žebli, največkrat z glavicami v obliki osmice oziroma z dvokrilnimi glavicami in dolžinami nekje med 5,2 in 8,2 cm (**G7, G46, G63, G133–G136**), ki so se uporabljali za spajanje tanjših lesenih elementov. Glede na dejstvo, da so vsi omenjeni žebli tradicionalno, ročno kovani, jih lahko datiramo v čas pred sredino 20. stoletja. V evropskem prostoru ob koncu 19. stoletja začeli nastajati mehanični žebljarski obrati s t. i. *kovalno-pobijalnimi stroji*, v Sloveniji pa so ponekod vzporedno s strojnim obdržali tradicionalen način izdelovanja še

do druge svetovne vojne oziroma nekoliko dlje (Florjančič 2012, 19).

Poleg žebeljev so bili odkriti velike železne skobe (G7, G42, G90), ki so služile predvsem za začasno spenjanje lesenih elementov, masiven železni klin ali zagozda (G6), železna vponka (G100) ter odlomek lista železne žage (G75). O zidarski dejavnosti pričata železni zidarski žlici s trnom, na katerega je bil pritrjen lesen držaj (G48, G94).

Poleg okenskih tečajev (G38, G97) in železnega vratnega okova (G139) sta bila odkrita tudi železni kavelj z vijakom, ki je služil kot zapiralo za zunanja okenska krila oziroma polkna (G37), ter železni držaj (G64), ki je domnevno pripadal pohištvu. Med najdbami sta tudi kovan železni ključ (G121) in bronast kavelj z zanko, ki je služil za obešanje predmetov (G124).

O prisotnosti živine na najdišču pričajo železne podkve različnih oblik. Poleg podkev za konja (G122) in podkev za govejo živino (G5, G34, G35) je bilo odkritih nekaj podkev, ki so jih verjetno uporabljali za podkovanje oslov ali mul (G33, G65, G106, G123). Vozu je domnevno pripadal okov z dvema vijakoma (G138). Za odstranjevanje živalskih dlak so uporabljali železni strigilis (G101), za košnjo trave železno koso (G36).

Med kovinskimi najdbami, ki niso neposredno povezane z gospodarsko dejavnostjo oziroma živino, je bil odkrit bakren okov z reliefno upodobitvijo Jezusa Kristusa v osrednjem medaljonu, ki je bil najverjetneje pritrjen na kos pohištva oziroma na vrata, o čemer pričata dve luknjici; v eni od teh je še vedno ohranjena zakovica (G32). Odkriti so bili tudi železne pasne sponi (G47, G99, G109, G110), večji in manjši železni nož (G81, G93) ter deli jedilnega pribora, in sicer kovinske vilice (G82, G111) in žlice (G86, G88).

Med steklenim gradivom je bil odkrit odlomek ostenja steklenega kozarca z nataljeno sploščeno kapljo večjih dimenzij (G25), ki je pripadal t. i. *kozarcu kocenu*. Omenjeni kozarci so se razvili iz t. i. čaš ježevk, za katere so značilne manjše nataljene kaplje, ki so jih konec 14. oziroma v začetku 15. stoletja počasi izpodrinili (Stiaffini 1991, 248; Lazar 2001, 73). Kozarci koceni so posebej pogosti v nemškem prostoru in so najbolj razširjeni v drugi polovici 15. in v zgodnjem 16. stoletju (Baumgartner, Krueger 1988, 336; Lazar 2001, 73). Pri nas so znani iz Pirana (Lazar 2004, 27–28, sl. 7: 7), z najdišč Knežji dvorec v Celju (Lazar 2001, kat. št. 36–43, 46), Prešernova ulica 6 na Ptuj (Lamut 1997, sl. 8: 2), Slovenj Gradec – glasbena šola (Lazar 2017, 51, kat. št. 2), Slovenj Gradec – gimnazija (Lazar 2017, 51, G16–G19), dvorišča SAZU v Ljubljani (Kos, Žvanut 1994, t. 4: 35, t. 5: 38, sl. 7) in iz Turjaške Palače (Petek 1999, 80, št. 32). V čas 19. oziroma

20. stoletja sodi manjši steklen črnilnik z reliefnim znakom svetilke na dnu (G79), v katerem je bilo nekoč črnilo za nalivno pero. Odkriti sta bili tudi manjša steklenička z oznako proizvajalca Etol na dnu (G49) ter manjša steklenička z oznako 40 na dnu (G108). Poleg omenjenih predmetov je bilo odkritih veliko odlomkov novodobnega stekla; najpogosteje se pojavljajo odlomki steklenic in okenskega stekla.

5 Analize

5.1 Živalski ostanki

Borut Toškan

Arheozoološka študija je zajela 155 ostankov sesalcev (Mammalia), ptičev (Aves) in mehkužcev (Mollusca). Vsaj do ravni rodu (v primeru drobnice pa do ravni poddružine, tj. Caprinae) je bilo opredeljenih 63 izmed 125 odkritih odlomkov kosti in zob sesalcev in ptičev (tj. 50,4 %) in 20 izmed 30 odkritih ostankov mehkužcev (tj. 66,7 %). Med taksonomsko neopredeljenimi najdbami vretenčarjev ($N = 52$) prevladujejo odlomki reber ($N = 7$) in vretenc ($N = 6$). Gradivo sodi v čas med 18. in sredino 20. stoletja.

Najbolje zastopan takson je domače govedo (*Bos taurus*), ki mu pripada slaba polovica vseh taksonomsko opredeljenih odlomkov kosti in zob sesalcev in ptičev. Navedeni vrsti je bilo največ najdb pripisanih v gradivu z območja treh izmed petih prostorov, kjer je bila pobrana vsaj ena taksonomsko opredeljena najdba sesalcev ali ptičev, vključno z osrednjim prostorom raziskanega gospodarskega objekta koprške škofije, tj. prostorom 2. Podroben pregled tam pobranih govejih najdb izkazuje zastopanost skeletnih elementov iz vseh anatomskega regij telesa z znatnim deležem kosti iz najbolj mesnatih predelov (tj. nadlahtnica, medenica, stegnenica;

$N_z = 6$) (sl. 35). Dva izmed primerkov kažeta sledi obdelovanja, saj sta bila na obeh ohranjenih koncih odžagana. Gre za diafizo stegenice iz SE 10 in del črevnice iz SE 48. Oba navedena konteksta sta bila interpretirana kot ruševinska plast in tako morda pripadata mlajši fazi uporabe gospodarskega objekta, ko ta ni več služil kot hlev in senik. Enako velja za odlomek kokoške nadlahtnice z vidnimi sledmi (pasjega?) obgrizovanja. Odkrita je bila na betonski plošči na območju osrednjega prostora 2 in tako najbrž datira v čas, ko je bil nekdanji gospodarski objekt slednjič uporabljen kot garaža oziroma so se tam odlagale smeti.

Maloštevilni podatki o velikosti govejih najdb s celotne površine izkopnega polja nakazujejo, da so bile v analizo zajete živali nizkorasle, kvečjemu primerljive z velikostjo razmeroma majhnega zgodnjenovoveškega goveda z območja celinske Slovenije (sl. 36; Pavković 2021; lastni neobjavljeni podatki). Edina očitna izjema v tem smislu je odlomek golenice iz ruševinske plasti SE 74 na območju prostora 5, ki je nadpovprečno robusten.

Starost ob poginu/zakolu za govedo je bila ocenjena na podlagi podatkov o (ne-)zraščenosti epifiz in diafiz (prim. Silver 1972). Ugotovljen je bil prevladujoč delež kosti telet v drugem oziroma tretjem letu življenja (sl. 37). Gre za prakso, ki nakazuje rejo v znatni meri osrediščeno na pridobivanje

Takson	P1	P2	P3	P4	P5	P6	1č	Skupaj
<i>Bos taurus</i>		14	2	7	4		4	31
Caprinae		3	1				1	5
<i>Sus domesticus</i>		3	1		6			10
<i>Canis familiaris</i>			1					1
<i>Equus caballus</i>		2						2
<i>Felis catus</i>							1	1
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	1	3					1	5
<i>Oryctolagus / Lepus</i>		1			1			2
<i>Talpa europaea</i>		1						1
<i>Rattus norvegicus</i>					2			2
Rodentia, gen. indet.		7			1			8
<i>Gallus domesticus</i>		1			2			3
Aves, gen. indet.			1		1			2
Skupaj	1	35	6	7	17	0	7	73

34 Seznam opredeljenih ostankov sesalcev in ptičev z najdišča Valmarin (izkopavanja iz leta 2001) po posameznih prostorih: P1 – prostor 1 znotraj objekta; P2 – prostor 2 znotraj objekta, osrednji prostor; P3 – prostor 3 znotraj objekta; P4 – dvorišče; P5 – ruševina zahodno in jugozahodno od objekta; P6 – ruševina med južnima zidovima objekta, tj. med SE 5 in 27. Ločeno so prikazani podatki za površinsko plast 1č, ki je prekrivala večji del najdišča. Količina najdb je podana kot število opredeljenih primerkov (*Number of Identified Specimens*, NISP; Grayson 1984).

Takson	Dentes	Mandibula	Humerus	Radius	Ulna	Metacarpalia	Ossa coxae	Femur	Tibia	Calcaneus	Metatarsalia
Bos taurus	1	1	3	2	1	1	1	2	1	1	
Caprinae	1*		1								1
Sus domesticus		2									
Equus caballus			1								1
Oryctolagus cuniculus			1						2		
Oryctolagus / Lepus		1									
Talpa europaea								1			
Gallus domesticus			1								
Skupaj											

35 Seznam opredeljenih ostankov sesalcev in ptičev z območja prostora 2 na najdišču Valmarin (izkopavanja iz leta 2001) po skeletnih elementih. Zvezdica (*) označuje edini ostanek drobnice, ki ga je bilo mogoče z zanesljivostjo pripisati ovci. Količina najdb je podana kot število opredeljenih primerkov (*Number of Identified Specimens*, NISP; Grayson 1984).

Skeletni element	Dimenzija	Izmerki (v mm)
Radius	Širina proksimalnega konca	97
Metacarpus	Širina distalnega konca	54,5
Tibia	Širina proksimalnega konca	112
	Najmanjša širina diafize	49,5
Astragalus	Dolžina lateralnega dela	59
	Dolžina medialnega dela	55,5
	Širina lateralnega dela	34
	Širina medialnega dela	33,5
	Širina distalnega konca	38
Phalanx 2	Največja dolžina	35

36 Velikost bolje ohranjenih govejih ostankov z najdišča Valmarin (izkopavanja iz leta 2001). Merjenje je potekalo skladno s smernicami, ki jih je objavila von den Driesch (1976).

mesa. Zaradi pičlosti ustrezno ohranjenih ostankov drugih živalskih vrst, zastopanih v analiziranem gradivu, starosti ob poginu/zakolu pri teh ni bilo mogoče oceniti.

Ob govedu je bilo dvomestno število ostankov pripisano le še domačemu prašiču (sl. 34), domače živali pa so v analiziranem gradivu zastopane še z najdbami drobnice (Caprinae), psa (*Canis familiaris*), konja (*Equus caballus*), domače mačke (*Felis catus*), kunca (*Oryctolagus cuniculus*) in kokoši (*Gallus domesticus*). Brez upoštevanja stegnence krta (*Talpa europaea*) in peščice kosti ožje taksonomsko neopredeljenih glodavcev (Rodentia) bi utegnile biti divje živali zastopane le s katero izmed skupaj petih najdb zajcev in žvižgačev (Lagomorpha), kjer zanesljivega razlikovanja med koncem in poljskim zajcem (*Lepus europaeus*) ni bilo mogoče izpeljati. Med ostanki sesalcev je treba omeniti še dve lobanji sive podgane (*Rattus rattus*), ki sta bili odkriti v ruševinah na območju prostora 5. Prisotnost sive podgane kaže pripisati tedanjemu kopičenju organskih odpadkov.

Med najdbami ptičev so bili do ravni vrste z gotovostjo opredeljeni le ostanki kokoši (sl. 34). Na podlagi izstopajoče

Skeletni element	Del kosti	Epifiza ni zraščena	Epifiza zraščena	Starost ob zaključku osifikacije
Radius	Proksimalni konec	1	1	1–1,5 leta
Metacarpus	Distalni konec		1	2–2,5 leta
Femur	Proksimalni konec	2	1	3,5 leta
	Distalni konec	3	1	3,5–4 leta
Tibia	Proksimalni konec		1	3,5–4 leta
	Distalni konec		2	2–2,5 leta
Calcaneus	Proksimalni konec	1		3–3,5 leta
Phalanx 2	Proksimalni konec		1	1,5 leta

37 Ocena starosti goveda ob poginu/zakolu, pridobljena na podlagi podatkov o (ne-)zraščenosti epifiz in diafiz (prim. Silver 1972).

velikosti nekaterih taksonomsko natančneje neopredeljenih primerkov je treba sicer ugotoviti, da sta med njimi zastopani še vsaj dve drugi vrsti ptičev.

Mehkužcem pripadajo ostanki hišic in lupin. Prevladujejo najdbe morskih vrst, tj. školjk noetova barka (*Arca noae*), srčanka (*Cerastoderma edule*), klapavica (*Mytilus galloprovincialis*), ostriga (*Ostrea edulis*) in navadna venerica (*Chamelea gallina*). Med najdbami polžev (Gastropoda) so bili do ravni vrste opredeljeni le trije primerki velikega vrtnega polža (*Helix pomatia*), med ožje neopredeljenimi primerki pa je zastopana še najmanj ena kopenska vrsta (sl. 38). Prisotnost ostankov morskih školjk je smiselno razumeti kot prehranski odpadek.

Zadnji komentar je namenjen vertikalni razpršenosti arheozooloških najdb na območju prostora 2. Gradivo je bilo na tem mestu namreč pobrano iz (ilovnatih) nasutij, ki so služila kot podlaga za postavitev tlakov in zato datirajo v čas izgradnje objekta (SE 40, 71 in 84), posamezne najdbe so ležale na površini kamnitega tlaka (SE 41 in 64), preostanek pa je bil pobran iz ruševinskih plasti nad tlakom, ki zato

Takson	P1	P2	P3	P4	P5	P6	1č	Skupaj
Arca noae							3	3
Cerastoderma edule		2					1	3
Chamelea gallina				1				1
Mytilus galloprovincialis					8		1	9
Ostrea edulis							1	1
Helix pomatia			1		2			3
Gastropoda, gen. indet.		6	1	1		1	1	10
Skupaj		8	2	2	10		7	30

38 Seznam opredeljenih ostankov mehkužcev z najdišča Valmarin (izkopavanja iz leta 2001) po posameznih prostorih: P1 – prostor 1 znotraj objekta; P2 – prostor 2 znotraj objekta, osrednji prostor; P3 – prostor 3 znotraj objekta; P4 – dvorišče; P5 – ruševina Z in JZ od objekta; P6 – ruševina med južnima zidovima objekta, tj. med SE 5 in 27. Ločeno so prikazani tudi podatki za površinsko plast 1č, ki je prekrivala večji del najdišča. Količina najdb je podana kot število opredeljenih primerkov (*Number of Identified Specimens*, NISP; Grayson 1984).

Takson	Prostor 2			Prostor 3	
	SE 40, SE 71, SE 84	SE 41, SE 64	SE 10, SE 48	SE 65, SE 83	SE 9a
Bos taurus	3	9	2	2	
Caprinae	3			1	
Sus domesticus	1	2			1
Canis familiaris				1	
Equus caballus	2				
Oryctolagus cuniculus	1				
Oryctolagus / Lepus		2	1		
Talpa europaea		1			
Rodentia, gen. indet.	2				
Cerastoderma edule	2				
Gallus domesticus			1		
Helix pomatia				1	
Gastropoda, gen. indet.	3	3		1	

39 Zastopanost taksonomsko opredeljenih živalskih ostankov v posameznih stratigrafskih enotah na območju prostorov 2 in 3. Za predstavitev posameznih stratigrafskih enot glej besedilo.

domnevno vključujejo gradivo (naj)mlajše starosti (SE 10 in 48). Daleč največja vrstna pestrost je bila ugotovljena pri najstarejšem zbiru (tj. v izravninah), toliko bolj, če k temu prištevamo tudi gradivo, ki je bilo pobrano s površine tlaka (sl. 39). Podobno velja za območje prostora 3, kjer so bile štiri izmed skupaj petih odkritih taksonomsko opredeljenih najdb sesalcev in edini primerek taksonomsko opredeljenega mehkužca odkriti v najstarejših nasutjih pod tlakom, tj. v SE 65 in 83 (sl. 39).

5.2 Analize malte in kamna

Igor Rižnar

5.2.1 Uvod

V pregled smo prejeli osem vzorcev malte in vzorec kamna z arheološkega najdišča Valmarin. Malte smo pregledali makroskopsko in z ročno lupo s 15-kratno povečavo. K poročilu sodijo tudi fotografije materiala, ki smo ga preiskali, v nadaljevanju pa podajamo rezultate analize.

5.2.2 Rezultati

Vzorec 1

Vzorec sestavljajo trije kosi malte z neformalnimi oznakami 1a, 1b in 1c.

Vzorec 1a

Največji kos je svetle barve. Po obliki predstavlja kos ometa, ki predstavlja del vogala (sl. 40). Na dveh med seboj pravokotnih ravnih stranicah je namreč ohranjen bel oplesk. Malta je izdelana iz drobnozrnatega agregata zrnivosti do 1 mm. Le redka zrna so tudi večja, do nekaj mm, in med temi smo prepoznali droben prodnik flišnega peščenjaka ter drobci žilnega kalcita. Netopen ostanek malte, tretirane s 3,6% HCl, vsebuje skoraj samo 0,1 do 0,5 mm velika zrna prozornega kremena in veliko redkejša, temna, slabo zaobljena silikatna zrna, kakršna opazamo tudi v flišnem peščenjaku, kjer gre najbrž za bazične predornine. Med zrni kremena je precej tudi rdečkastih, tudi neprozornih. Menimo, da gre za kremen, obarvan s hematitom, železovim hidroksidom. Vezivo je apneno, kalcitno, v malti pa so do 1 cm velike grudice apna, ki predstavljajo slabo homogenizirano malto.

Gre torej za del finega, najbrž notranjega ometa, za katerega je uporabljen agregat zrnivosti do 1 mm, torej zelo drobnozrnat agregat. Glede na mineralno sestavo agregata menim, da gre za presejan pesek vodotoka, ki erodira fliš. Glede na lokacijo najdišča, najbrž Rižane.



40 Vzorec 1a.

Vzorec 1b

Mala, 3 cm velika grudica apnene malte vsebuje približno 20 % agregatnih zrn, velikih do 1 mm (sl. 41). Večja zrna so zaobljena in karbonatna, drobnejša zrna, ki merijo do 0,5 mm, pa skoraj v celoti pripadajo prozornemu kremenu. Vzorec vsebuje tudi do 5 mm velike grudice apna. Agregat lahko pripišemo sedimentu vodotoka, ki erodira fliš.



41 Vzorec 1b.

Vzorec 1c

Vzorec grude rdečkaste malte meri 3,5 cm (sl. 42). Apnena kalcitna malta vsebuje agregatna zrna velikosti do 4 mm. Večja zrna so oglata in pripadajo sivo rjavkastemu apnencu. Poleg teh so v agregatu še zrna zdrobljene opeke, ki merijo do 1 mm. Rdečkasta barva malte izvira torej iz prahu in zrn zdrobljene opeke, ki je dodana agregatu. Približno 1 cm velika grudica bele malte, ki že vsebuje agregat drobljenega apnenca, razkriva, da so zdrobljeno opeko v malto dodali na koncu postopka. Delež zdrobljene opeke je težko oceniti, vendar je zrn, večjih od 0,1 mm, v agregatu razmeroma malo, le 2 do 5 %, precej več pa je, kot se zdi, zelo drobnih delcev oziroma prahu, ki malti v glavnem daje barvo. Vzrok



42 Vzorec 1c.

dodane zdrobljene opeke brčkone tiči v želji za doseganjem višje kompresijske trdnosti (Mendonça de Oliveira, Mário, 2008) ali morda vodotesnosti malte, lahko pa gre zgolj za obarvanje le-te.

Vzorec 2

V agregatu vzorca 2 (sl. 43) so prisotna zrna, ki pripadajo v glavnem belemu kalcitu in drobnozrnatemu peščenjaku s karbonatnim vezivom. Zrna so različno zaobljena od zelo dobro zaobljenih, visoko sferičnih do ploščatih in slabo zaobljenih, skoraj oglatih, pri čemer opazimo, da je zaobljenost boljša v primeru večjih prodnikov oziroma da so slabo zaobljena zrna načeloma manjša. Največje zrno meri 2 cm, medtem ko najdrobnejša zrna merijo le 0,1 mm.

Bela kalcitna zrna pripadajo kalcitnim drsam (angl. *calcite slickensides*), ki nastajajo na prelomnih ploskvah med aseizmičnim premikanjem. Te kalcitne drse so lahko debele tudi do 5 mm, ali več, prodniki iz kalcitnih drs pa so načeloma precej čvrsti, zato so pogosti v sedimentih potokov, ki erodirajo tektonizirane flišne kamnine. Ostali prodniki pripadajo drobnozrnatim flišnim peščenjakom in meljevcem s karbonatnim vezivom. Vsa zrna agregata torej izvirajo iz fliša.



43 Vzorec 2.

Vzorec 3

Štiri cm velik košček malte vsebuje grudice apna velike do nekaj cm (sl. 44). Agregatna zrna so na površini le redka, opaznih je le nekaj ploščatih zrn meljevca s karbonatnim vezivom velikosti do 1 cm. Gre za ploščat prodnik meljevca, za katerega menimo, da pripada flišu.

V grudicah apna so opazna sferoidna zrna nepopolno spremenjenih zrn apnenca. Na površini vzorca malte je tanka rjavkasta skorjica kalcita, ki se je izločil na prosti površini, kar kaže na to, da je bil del malte najbrž dlje časa plitvo pod



38 Vzorec 3.

površino izpostavljen meteorni vodi, iz katere se je izločil kalcit v obliki prevleke – skorjice.

Vzorec 4

Gre za 2 cm veliko grudico kalcitnega, precej poroznega apna z le malo agregatnimi zrni (sl. 45). Zrna so razmeroma majhna, največje zrno meri 3 mm. Večja zrna so redka in pripadajo drobnozrnatemu peščenjaku, ki pa vsebuje tudi silikatna zrna. Poleg teh so med drobnimi, do 1 mm velikimi zrni najpogostejša zrna prozornega, tudi nekoliko rumenkastega kalcita z opaznimi kristalnimi ploskvami. Ta zrna pripadajo kalcitu, ki zapolnjuje razpoke (kalcitne žile), kakršne najdemo v vseh karbonatnih kamninah in flišu s karbonatnim ozadjem. Ocenjujem, da je v vzorcu le do 10 % agregatnih zrn.



39 Vzorec 4.

Vzorec 5

Gre za vzorec ometa, katerega debelina znaša do 1 cm (sl. 46). Vezivo ometa je cementno, uporabljeni agregat pa je naraven kameni agregat oziroma drobnozrnat peščen prod. Zrna agregata merijo do 4 mm, pripadajo pa belkastim in rumenkastim prodnikom žilnega kalcita, medtem ko so manjša zrna tudi slabo zaobljena, temna in neprozorna zrna silikatne sestave. Med nekarbonatnimi zrni je tudi nekaj rdečkastih kremenovih zrn in nekaj neprozornih rdečih zrn.



40 Vzorec 5.

V drobni frakciji, pod 0,5 mm, opazimo pretežno kremen. Glede na sestavo zrn lahko sklepamo, da gre za presejan sediment vodotoka, ki erodira fliš, saj so opisana zrna predvsem taka, kakršna sestavljajo flišne peščenjake oziroma produkte preperevanja teh.

Vzorec 6

Vzorec predstavlja kos finega ometa, debelega 2 cm (sl. 41). Omet je bil očitno nanesen na opečni zid, saj je na zadnji strani vzorca površina ravna. Gre za cementno malto, agregat, ki je uporabljen, pa je pa je drobljen rjavkast apnenec zrnivosti do 4 mm, enak kot v primeru vzorca VZ 1c, le da v pričujočem vzorcu ni zdrobljene opeke.



41 Vzorec 6.

Vzorec 7a

Vzorec predstavlja belo kalcitno apneno malto z drobnozrnatim agregatom zrnivosti do 0,5 mm (sl. 42). Zrna agregata so slabo do srednje zaobljena. Del vzorca smo raztopili v 3,6% HCl in v netopnem ostanku dobili skoraj izključno prozorna kremenova zrna zrnivosti 0,1 do 0,5 mm ter posamezna nekoliko večja, temnejša neprozorna silikatna zrna, bolj ali manj rdečkasta prozorna, do prosojna s hematitom obarvana kremenova zrna. Agregata je torej proizveden iz presejanega sedimenta vodotoka, ki erodira fliš. Poleg



42 Vzorec 7a.

kamenega agregata so v vzorcu tudi posamezne, do 2 mm velike grudice apna.

Vzorec 7b

Gre za vzorec 2,4 cm debele plasti ometa (sl. 43). Tudi v tem primeru gre za vzorec kalcitne apnene malte z enakim agregatom kot v primeru vzorca 40.



43 Vzorec 7b.

Vzorec 8

Vzorec predstavlja več kosov sive malte, izdelane z naravnim agregatom, prodrom (sl. 44). Prodniki merijo do 10 cm, torej gre za približek agregata 0/125 mm. Vezivo je cementno.

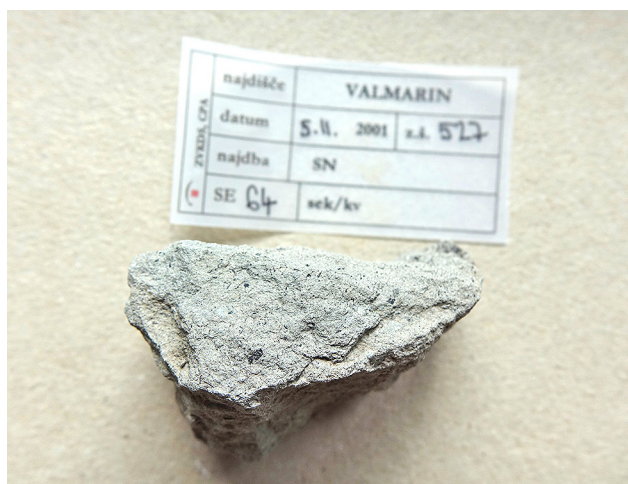


44 Vzorec 8.

Z namenom določitve agregata smo pregledali prodnike v malti. Velika večina prodnikov pripada drobnnozrnatemu flišnemu peščenjaku s kalcitnim vezivom; le redki prodniki pripadajo žilnemu kalcitu in paleogenskemu apnencu. Gre torej za prodnike fliša in paleogenskega apnenca, ki izdajajo skupaj s flišem v luskah pod kraškim robom. Agregat je torej prod vodotoka, ki erodira luske fliša in paleogenskega apnenca. Tak vodotok je na primer Rižana, ki teče v bližini arheološkega najdišča.

Vzorec 9

Vzorec predstavlja kos razmeroma svežega, neoksidiranega, drobnozrnatega flišnega peščenjaka s karbonatnim vezivom (sl. 45). Zrna so mešana, v veliki meri silikatna. Kamnina je lokalnega izvora.



45 Vzorec 9.

5.2.3 Ugotovitve

Iz rezultatov pregleda vzorcev malte z arheološkega najdišča Valmarin lahko ugotovimo, da sta bila za malte uporabljena dva tipa veziva, apneno in cementno. Agregati, ki so uporabljeni v preiskanih maltah, so proizvedeni iz sedimentov vodotoka, ki erodira luske fliša in paleogenskega apnenca, torej najverjetneje kar Rižane, ki teče v neposredni bližini najdišča. Edina izjema je agregat iz drobljenega sivo rjavkastega apnenca, ki nastopa skupaj s flišnimi kamninami v luskah pod kraškim robom.

6 Sklep

Arheološko najdišče Valmarin (EŠD 15563) je bilo raziskano v okviru izgradnje trase avtoceste na avtocestnem odseku Klanec–Ankaran in sodi med manjše, vendar relativno dobro ohranjeno poznonovoveško in novodobno najdišče. Je eno redkih raziskanih najdišč iz časa poznega novega veka in sodobnosti, ki bo služilo kot osnova za nadaljnje primerjave gradiva iz tega časa. Arheološka izkopavanja so odkrila delno porušen objekt s tremi prostori in dvoriščem. Celoten objekt, katerega velikost je bilo mogoče oceniti na približno 25 × 8 m, je predstavljal nekdanje gospodarsko poslopje škofijske pristave. Pod kamnitimi tlaki znotraj vseh treh prostorov ni bilo starejših hodnih površin, temveč debela nasutja ilovice, kamenja in kosov opek, povezana z izravnavo proti jugu padajočega terena. Kot kaže, je objekt nastal v eni fazi. Gospodarsko poslopje se je porušilo v drugi polovici 20. stoletja. Takrat se je zaradi dotrajanosti podrl večji del vzdolžne zahodne stranice, kar je povzročilo propad lesenih delov stropa, sten prvega nadstropja in strehe, hkrati pa je objekt izgubil svojo funkcijo hleva in senika. Severni del objekta je bil predelan v garažo, na severozahodni strani so mu prizidali kokošnjaka, njegova notranjost je postala odlagališče odpadnega gradbenega materiala in smeti.

Posamični prazgodovinski in rimskodobni odlomki ter redko poznosrednjeveško oziroma zgodnjenovoveško gradivo pričajo o človeški aktivnosti na raziskanem območju oziroma v bližini le-tega v preteklosti. Večji del sicer redkih odlomkov gradiva, ki ga lahko umestimo v čas od 14. do 16. stoletja, kot so odlomki renesančne majolike, gravirane in monohromno loščene lončenine, loncev z večkrat profiliranimi ustji ter odlomek steklenega kozarca kocena, je bilo odkritega v najnižjih raziskanih plasteh oziroma izravnavah pod nivoji tlakov objekta, kar kaže na to, da je objekt nastal kasneje, domnevno v 17. oziroma v 18. stoletju. Nedvomno pa številno mlajše drobno gradivo, predvsem kovinske najdbe, priča o gospodarskem značaju raziskanega objekta v času od 18. stoletja do druge polovice 20. stoletja ter potrjuje njegovo funkcijo hleva in senika v tistem obdobju. Številne novodobne najdbe so odraz smetenja po opustitvi objekta oziroma po zrušitvi zahodne stranice in strehe v drugi polovici 20. stoletja.

7 Literatura

- ARH, M. 2022, Opredelitev srednjeveškega gradiva. – V: E. Lazar, M. Arh in B. Kramberger, *Grad Borl. Arheološke raziskave v letu 2019*, Monografije CPA 14, Ljubljana, 32–55.
- BAUMGARTNER, E. in I. KRUEGER 1988, *Phönix aus Sand und Asche: Glas des Mittelalters*. – Rheinisches Landesmuseum Bonn, Historisches museum Basel.
- Benoit, G. in A. Comeau (ur.), 2005, *A sustainable future for the Mediterranean*. – London, Earthscan, 450
- BOLTIN TOME, E. 1979, Tehnika gradnje benečanske ceste v dolini Rižane. – *Kronika* 27/2, 106–111.
- BRATINA, P. 2005, *Tabor nad Zagorjem – Šilentabor, zaščitna arheološka sondiranja na območju grajskega kompleksa*. / *Tabor above Zagorje – Šilentabor, archaeological rescue sample trenching in the area of the castle complex* – *Acta carsologica* 34/3, 692–767.
- BRIŠNIK, D. 1999, Stari grad nad Celjem. Keramično gradivo iz sektorjev A in B. – V: R. Fugger Germadnik (ur.), *Celjski grofje, Stara tema – nova spoznanja, Zbornik mednarodnega simpozija, Celje*, 261–307.
- CASSANI, G. in M. FASANO 1993, La grezza terracotta. – V: M. Buora in V. Tomadin (ur.), *Ceramiche rinascimentali a Udine e altri materiali dello scavo del Palazzo Savorgnan di Piazza Venerio*, Cataloghi e monografie archeologiche dei Civici musei di Udine, L'erma di Bretschneider, Udine, 57–80.
- CIGLAR, I. 2018, Katalog arheološkega gradiva. – V: G. Tica., *Spodnje Škofije – Reber*, Arheologija na avtocestah Slovenije 77, Ljubljana, 29–33.
- CUNJA, R. 1989, *Koper med Rimom in Benetkami. Izkopavanja na vrtu kapucinskega samostana*. – Medobčinski zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran, Ljubljana.
- CUNJA, R. in P. ČERČE 2002, *Zaključno poročilo o arheološkem izkopavanju na lokaciji Valmarin (oktober – november 2001)*. – Koper.
- CUNJA, R. 2004, Zbirka Gajšek./ Collezione Gajšek. – V: M. Guštin (ur.), *Srednjeveška in novoveška keramika iz Pirana in Svetega Ivana / Ceramiche medievali e postmedievali da Pirano e San Giovanni / Srednjovjekovna i novovjekovna keramika iz Pirana i Svetog Ivana*, Annales Mediterranea, Koper, 67–203.
- ČERNE, A. in S. KUŠAR 2012, Regionalni razvoj Obalno-kraške statistične regije in ocena stopnje litoralizacije. – V: D. Ogrin (ur.), *Geografija stika Slovenske Istre in Tržaškega zaliva*, GeograFF 12, Ljubljana, 193–218.
- DAROVEC, D. 2001, Koprška škofija in Slovani od srednjega do novega veka. – *Acta Histriae* 9, 73–120.
- DJURA JELENKO, S. 2016, Zgodba guštanjskega dvora. – V: S. Djura Jelenko (ur.), *Dvorec Grinfels. Katalog občasne razstave*, Slovenj Gradec, 56–100.
- DRIESCH, A. von den 1976, A guide to the measurement of animal bones from archaeological sites. – *Peabody Museum Bulletin* 1, 1–136.
- FLORJANČIČ, S. 2012, 20. stoletje. Žebelj in vijak. Začetki industrije v Kropi. – *Vigenjc. Glasilo kovaškega društva* 12, Kropa.
- FURLANI, U. 1981, Il Castello di Cormons e Torre di Ruttars. – V: *Ceramiche medioevali e rinascimentali nell'Isontino e raccolte settecentesche dei Musei provinciali di Gorizia*, Catalogo della Mostra, Gorizia, 21–30.
- GELICHI, S. 1991, *Archeologia medievale a Lugo. Aspetti del quotidiano nei ritrovamenti della Rocca*. – Ricerche di archeologia altomedievale e medievale 17, Firenze.
- GRAYSON, D.K. 1984, *Quantitative zooarchaeology*. – Orlando.
- JERŠIN DEREANI, M. 1997, *Špeličeva hiša v Črnomlju*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana (neobjavljeno).
- KERMAN, B. 1997, Srednjeveška kovačnica in talilnica pri Gradu na Goričkem. – V: M. Guštin in K. Predovnik (ur.), *Drobci nekega vsakdana*, Archaeologia historica Slovenica 2, Ljubljana, 141–159.
- KOS, M. 2005, *Beloprstena keramika na Slovenskem*. – Zbirka Narodnega muzeja Slovenije, Ljubljana.
- KOS, M. 2015, *Belo zlato. Porcelan iz zbirke Narodnega muzeja Slovenije*. – Zbirka Narodnega muzeja Slovenije, Ljubljana.
- KOS, M. in M. ŽVANUT 1994, *Ljubljanske steklarne v 16. stoletju in njihovi izdelki*. – Viri, Gradivo za materialno kulturo Slovencev 1, Ljubljana.
- KUŠAR, S. 2012, Razvojna trojnost Slovenske Istre. – *Dela* 37, 129–145.
- LAMUT, B. 1993, Poznosrednjeveške in zgodnjenovoveške najdbe s Ptuja. – *Ptujski arheološki zbornik ob 100-letnici muzeja in Muzejskega društva*, Ptuj, 601–627.
- LAMUT, B. 1997, K začetkom visokosrednjeveškega Ptuja. – V: M. Guštin in K. Predovnik (ur.), *Drobci nekega vsakdana*, Archaeologia historica Slovenica 3, Ljubljana, 89–106.
- LAZAR, I. 2001, Srednjeveško steklo iz Celja. – V: M. Guštin (ur.), *Srednjeveško Celje*, Archaeologia Historica Slovenica 3, Ljubljana, 69–96.
- LAZAR, I. 2004, Srednjeveško steklo iz »Piazza Vecchia« v Piranu./ Vetri Medievali da »Piazza Vecchia« a Pirano./ Srednjovjekovno

staklo sa »Piazze Vecchie« u Piranu. – V: M. Guštin (ur.), *Srednjeveška in novoveška keramika iz Pirana in Svetega Ivana / Ceramiche medievali e postmedievali da Pirano e San Giovanni / Srednjovjekovna i novovjekovna keramika iz Pirana i Svetog Ivana*, Annales Mediterranea, Koper, 25–28.

LAZAR, I. 2017, Odlomki srednjeveškega stekla iz Slovenj Gradca. – V: S. Djura Jelenko (ur.), *Točka v času, Arheološko najdišče Slovenj Gradec – glasbena šola 2009/2010*, Mednarodni arheološki simpozij, Slovenj Gradec, 15. 9. 2017, Slovenj Gradec, 57–64.

LUBŠINA TUŠEK, M. 2001, Občina Ptuj. – *Letno poročilo 1999*, Konservatorska poročila, Zavod za varstvo kulturne dediščine Maribor, Maribor, 254–299.

MENDONÇA DE OLIVIERA, M. 2008, *From Vitruvius' ceramic powder additives to Modern restoration Conservar Património*. – Associação Profissional de Conservadores Restauradores de Portugal, núm. 8, Lisboa, 29–38.

MERAVIGLIA 1995, *La Meraviglia del Consueto. Ceramiche dal XIII al XVIII secolo dalle raccolte del Museo Civico di Rovigo*. – Rovigo.

MILEUSNIČ, Z. in M. FRELIH 2011, *Hiša Manzioli v Izoli*. – Annales Mediterranea, Koper.

MILEUSNIČ, Z. 2012, Opredelitev novoveškega keramičnega gradiva in ostalih drobnih najdb. – V: M. Guštin, A. Tomaž in Z. Mileusnič, *Bertoki – Bonifika pri Kopru*, Zbirka arheologija na avtocestah Slovenije 27, Ljubljana, 33–36.

MILEUSNIČ, Z. 2015, *Beneška dediščina na območju nekdanjega dominikanskega samostana v Kopru*. – Doktorska disertacija. Fakulteta za humanistične študije Koper, Univerza na Primorskem, Koper (neobjavljeno).

MUNARINI, M. 1990, Contributi per la storia della Ceramica Grafita nel Veneto. – V: G. Ericani in P. Marini (ur.), *La ceramica nel Veneto. La Terraferma dal XIII al XVIII secolo*, Banca popolare di Verona, Verona, 3–154.

NATEK, K., B. REPE IN U. STEPIŠNIK 2018, Geomorfološke značilnosti morskega dna, obale in zaledja. – V: D. Ogrin (ur.), *Geografija stika Slovenske Istre in Tržaškega zaliva*, GeograFF 12, Ljubljana, 37–49.

NOVŠAK, M. URANKAR R., KRAJŠEK J. in B. ROZMAN 2017, *Kortinca – Spodnje Škofije*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 76, Ljubljana.

NOVŠAK, M., I. BEKLJANOV ZIDANŠEK in T. ŽERJAL 2019, *Križišče pri Spodnjih Škofijah*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 81, Ljubljana.

PAVKOVIĆ, T. 2021, *Govedo na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem v 16. ter 17. stoletju*. – Magistrsko delo, Oddelek za zgodovino, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani.

PETEK, B. 1999, *Poznosrednjeveške in novoveške steklene najdbe iz Turjaške palače v Ljubljani*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana (neobjavljeno).

PLUT, D. 1979, Geografske značilnosti poplavnega sveta ob Rižani in Badaševici (z 2 kartama v prilogi, 7 diagrami in 14 slikami

v besedilu). Geographical characteristics of the areas exposed to inundations in the Rižana and Badaševica rivers system (Slovene Istria) (with 2 maps in annex, 7 diagrams and 14 figures in text). – *Geografski zbornik XIX*, 105–152.

PORENTA, S., B. ŠTULAR, B. TOŠKAN, Z. MILEUSNIČ in J. DIRJEC 2015, Poznosrednjeveško in zgodnjenovoveško najdišče Župnjski dom v Šentvidu pri Stični. Analiza lončenine in živalskih ostankov. – *Arheološki vestnik* 66, 333–397.

PREDOVNIK, K. 2003, *Trdnjava Kostanjevica na Starem gradu nad Podbočjem*. – *Archaeologia historica Slovenica* 4, Ljubljana

REPOLUSK, P. 2001, Sredozemski svet. – V: D. Perko in M. Oražen Adamič (ur.), *Slovenija, pokrajine in ljudje*, Ljubljana, 194–207.

SACCARDO, F. 1993, La ceramica graffita a Venezia dal tardo XVI al XVII secolo e un documento con l'inventario di una bottega di »bochaler«. – V: S. Gelichi (ur.), *Atti del convegno »Alla fine della graffita. Ceramiche e centri di produzione nell'Italia settentrionale tra XVI e XVII secolo«*, Argenta 1992. Firenze, *All'Insegna del Giglio*, 139–166.

SILVER, I.A. 1972, The Ageing of Domestic Animals. – V/In: D. R. Brothwell, E. S. Higgs (ur./eds.), *Science in archaeology: a comprehensive survey of progress and research*, 283–302, London.

STIAFFINI, D. 1991, Contributo ad una prima sistemazione tipologica dei materiali vitrei medievali. – V: *Archeologia e storia della produzione del vetro preindustriale*, Quaderni del Dipartimento di archeologia e storia delle arti, Sezione Archeologica, Università di Siena 27–28, 177–266.

STRMČNIK GULIČ, M. 1992, Gornji Maribor v luči arheoloških raziskovanj. – *Časopis za zgodovino in narodopisje* 63, 1. zvezek, 200–231.

STRMČNIK GULIČ, M. 1997, Maribor. Doprinos materialnih virov k historični interpretaciji. – V: M. Guštin in K. Predovnik (ur.), *Drobci nekega vsakdana*, *Archaeologia historica Slovenica* 2, Ljubljana, 77–88.

STOKIN, M. 1997, Razširjenost arheoloških najdišč v zaledju Sermina. – V: J. Horvat (ur.), *Sermin. Prazgodovinska in zgodnjerrimska naselbina v severozahodni Istri / Sermin. A Prehistoric and Early Roman Settlement in Northwestern Istria*, Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 3, Ljubljana, 140–150.

ŠTAJDOHAR, J. 2012, *Arheološka izkopavanja na gradu Štanjel v letih 2004 in 2006*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana (neobjavljeno).

ŠTIH, P. 2001, Istra v času ustanovitve Koprskе škofije. – *Acta Histriae* 9, 1–36.

TICA, G. 2018, *Spodnje Škofije - Reber*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 77, Ljubljana.

TOMADIN, V. 2004, *Le ceramiche medievali e rinascimentali del Museo civico di Gradisca d'Isonzo*. – Gorizia.

ZGLAV MARTINAC, H. 2004, *Ulomak do ulomka ... Prilog proučavanju keramike XIII.–XVIII. stoljeća iz Dioklecijanove palače u Splitu*. – Književni krug, muzej grada Splita, Split.

ŽELEZNIKAR, J. 2002, Graščina v Polhovem Gradcu. – *Arheološki Vestnik* 53, Ljubljana, 301–371.

ŽELEZNIKAR, J. in T. CEVC 2000, Časovna, Tipološka in tehnološka podoba skled in latvic iz 15. – 20. stoletja. – V: T. Cevc (ur.), *Lončene posode pastirjev. Sklede in latvice iz poznega srednjega in novega veka iz planin v Kamniških Alpah*, Ljubljana, 32–54.

ŽERJAL, T. in M. NOVŠAK 2020, Školarice pri Spodnjih Škofljah. – *Arheologija na avtocestah Slovenije* 86, Ljubljana.

8 Katalog stratigrafskih enot

Monika Arh

Pri katalogu stratigrafskih enot (v nadaljevanju SE) je treba opozoriti na pomanjkljivo opisno ter manjkajočo fotografsko in digitalno dokumentacijo. Nekateri opisi SE so pomanjkljivi, prav tako so napačno opisani nekateri odnosi med določenimi strukturami in plastmi. Nemalokrat odnosi manjkajo, ponekod so manjkale interpretacije SE, ponekod celotni opisi SE (nekaj SE ni bilo niti zavedenih v seznamu SE). Manjkajo digitalne fotografije in načrti, oprli smo se lahko le na redke diapozitive ter črno-bele fotokopije nekaterih fotoskic (precej jih manjka), pri čemer vseh fotoskic nismo mogli pravilno umestiti, ker so bile določene fototočke, navedene na fotokopijah fotoskic, napačno zavedene in se niso ujemale s številkami digitalno pobranih fototočk, glede na številčnost le-teh pa ni bilo mogoče določiti, katera je katera. Opisov stratigrafskih enot nismo dopolnjevali, ker za to potrebnih podatkov nismo imeli,

zato so določeni opisi izjemno skromni; podana je le interpretacija. Opise SE smo oblikovno spremenili ter popravili oziroma dopolnili interpretacije SE, kjer je bilo to mogoče oziroma potrebno.

SE 1č – površinska plast

V plasti so se nahajali odlomki kovine (G121-G139), keramike (G140-G144), opeke in stekla.

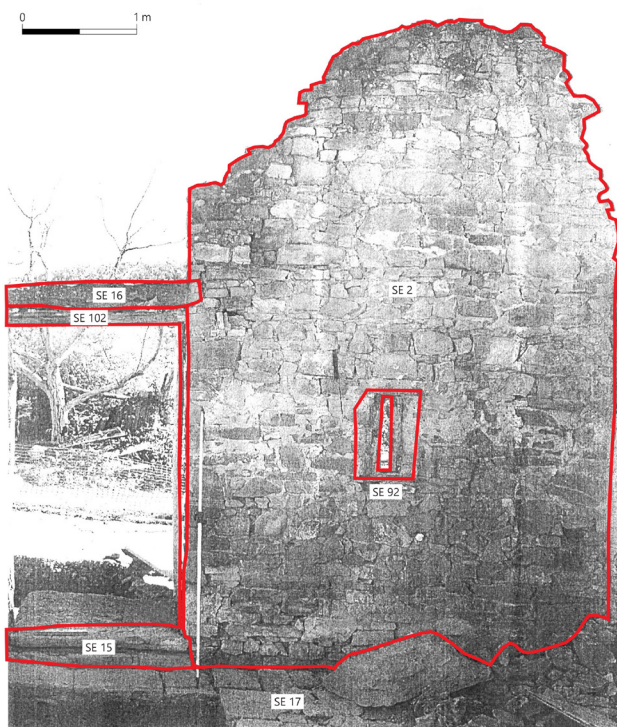
Prostor 1 – južni prostor objekta

Zidovi in ostali stavbni elementi prostora 1

SE 2 – vzhodni zid prostora 1 (del vzhodnega zidu objekta), P1 in P4

Zid, dolžine 3 m, širine 0,55 m, v višino ohranjen do 4,67 m nad nivojem tlaka. Zid je oglete oblike v tlorisu in preseku, sestavljen iz manjših kamnitih blokov laporja (od rjave do oker in sive barve) v obliki pravilnih in nepravilnih kvadrov in kock ter opek, vezanih z malto. Na površini zidu so vidni ostanki ometa. Okno v zidu je na zunanji in notranji strani razširjeno, na sredini se zoži v lino SE 92, poleg tega sta del okna tudi dve





plošči na zgornji in spodnji strani. Ob vratih je na zunanji strani zidu vidna vdolbina, zid se konča pri vratih. Na notranji strani se vidi sočasnost gradnje z zidom SE 5. Na zunanji strani je na zid naslonjen zid SE 1.

SE 5 – južni zid objekta, P1 in P6

Zid, dolg 8,7 m, širok 0,55 m, v višino ohranjen do 2,73 m nad nivojem tlaka. Zid je oglete oblike v tlorisu in preseku, sestavljen iz kamnitih in opek, vezanih z malto. Na površini zidu so ostanki ometa, v zidu je opaznih tudi nekaj lesenih zatičev oziroma klinov. Na notranji oziroma severni strani zidu so vanj vkomponirane železne konstrukcije, nanj se naslanja ruševina SE 18, na zunanji oziroma južni strani se nanj naslanja ruševina SE 23. Na zahodni strani je zid podprt. V vzhodnem kotu je zid spojen (»šivan«) z zidom SE 2 in zamazan z malto, na zunanjem

vzhodnem delu zunanjega skupnega kota se nanj naslanja zid 1. Zid SE 5 je na jugozahodnem delu podprt z zidom SE 27.

SE 6 – pregradni zid med prostoroma 1 in 2, P1 in P2

Zid, dolg 7,5 m, širok 0,6 m, v višino ohranjen do 3,05 m nad nivojem tlaka. Zid je oglete oblike v tlorisu in preseku, sestavljen iz kamnov različnih velikosti in opeke, vezanih z malto. Na površini zidu so vidni ostanki ometa. Zahodna stran zidu ima vdolbino in zazidano okno, obdano z lesenimi deskami (SE 90/SE 96/SE 103). Del zidu se je zrušil in nastala je ruševina SE 12.

SE 9c – zahodni zid prostora 1 (del zahodnega zidu objekta), P1 in P5

Zid, dolžine 4,7 m, širine 0,55 do 0,6 m, oglete oblike v tlorisu in nepravilne oglete oblike v preseku, sestavljen iz neobdelanih kamnov (lapor) različnih velikosti in opeke, vezanih z malto. Večji del zidu je porušen.

SE 15 – vhodni prag prostora 1, P1

Struktura, dolžine 1,35 m, širine 0,55 m, pravokotne oblike v tlorisu, sestavljena iz večje pravokotne plošče (tvori skoraj polovico celotnega praga) in manjših kamnitih plošč nepravilnih oblik. Na zahodni strani se prag stika z ruševino SE 18, na vzhodni strani se nadaljuje v tlakovano vhodno rampo SE 70, na južni strani je z malto vezan z zidom SE 2, na severni strani z zidom SE 3.

SE 16 – kamnita preklada nad vhodom v prostor 1, P1

Struktura, dolžine 1,45 m, širine 0,55 m, pravokotne oblike v tlorisu, v obliki monolitne štirioglate kamnite preklade iz sivega peščenca, ki se nahaja na vzhodni strani nad vhodom v prostor 1. Kamen je popokan, močno preperel in rahlo upognjen. Povezuje oziroma naslanja se na zidova SE 2 in SE 3. Podprta je z dvema pokončnima horizontalnima tramovoma.

SE 100 – vhod v prostor 1, P1 in P4

Vhod, velikosti 2,84 × 1,45 m, štirikotne oblike v tlorisu in v preseku, sestavljen iz obdelanih lomljencev sivkastega in rumenkastega peščenca, vezanih z malto. Ohranjen je tudi kamnit prag





SE 15, kamnita preklada SE 16 in lesen vratni okvir SE 102. Edini, še ohranjeni vhod v objekt.

SE 102 – vratni okvir, P1 in P4

Struktura, velikosti $2,2 \times 1,3$ m, štirikotne oblike v tlorisu in v preseku, sestavljena iz dveh pokončnih tramov nepravilnega polkrožnega oziroma trapezoidnega preseka, visokih okoli 2,4 m in debeline okoli 0,1 do 1,14 m ter vodoravne prečne preklade, dolge 1,4 m in preseka $0,12 \times 0,08$ m, vezanih skupaj z železnimi žebli. Na kamnito steno je okvir fiksiran z železno žico.

SE 92 – zidna lina v zidu SE 2, P1 in P4

Lina, velikosti $0,58 \times 0,52$ m, z odprtino v velikosti $0,58 \times 0,11$ m na zahodni strani in $0,52 \times 0,11$ m na vzhodni strani zidu. Lina je lijakaste oblike v tlorisu in štirikotne oblike v preseku, sestavljena iz obdelanih lomljencev sivkastega in rumenkastega peščenca, vezanih z malto. Nahaja se okoli 0,7 m nad nivojem tlaka.

SE 90 – zidna niša v zidu SE 6, P1

Struktura, velikosti $1 \times 0,87$ m, štirikotne oblike v tlorisu in preseku, sestavljena deloma iz obdelanih lomljencev peščenca ter celih in fragmentiranih zidakov, na treh vogalih pa so vgrajeni manjši kosi tramov, ki so domnevno imeli funkcijo fiksiranja lesenega okvirja. Okoli je leseni okvir SE 103, leseni tram zgoraj ima funkcijo preklade. Nahaja se nekje v sredini južne fronte zidu SE 6. Zaradi kasnejše zazidave SE 96 je globina ocenjena na približno 0,2 do 0,25 m.

SE 96 – zazidava zidne niše SE 90 v zidu SE 6, P1

Struktura, velikosti $0,92 \times 0,75$ m, štirikotne oblike v preseku, sestavljena iz obdelanih lomljencev sivkastega in rumenkastega peščenca različnih dimenzij ter opečnatih zidakov, vezanih z malto.

SE 103 – lesen okvir zidne niše SE 90, P1

Struktura, velikosti $1 \times 0,87$ m, štirikotne oblike v tlorisu in v preseku, sestavljena iz lesenih desk, debeline okoli 0,05 m, zbitih skupaj z železnimi žebli, ter vodoravnega lesenega tramu, v funkciji preklade, dolžine 0,85 m in debeline okoli 0,14 m. V



treh vogalih so deli tramičev, ki so domnevno služili za fiksiranje okvira. Nahaja se v južni fronti zidu SE 6.

SE 17 – kamnit tlak v prostoru 1, P1

Struktura, dolžine 7,5 m, oglete oblike v tlorisu, sestavljena iz večjih obdelanih štirikotnih plošč iz sivega peščenca ter manjših neobdelanih ploščatih kamnov in odlomkov opek med njimi. Del tlaka na jugozahodnem delu je poškodovanega. Nahaja se pod ruševino SE 18. Tlak prebijajo jame za stojke, in sicer SE 50/51, SE 52/53, SE 54/55, SE 56/57, SE 58/59 in SE 60/61, ki so morda služile predelitvi prostora 1 v več manjših prostorov. Vhodni prag je z vzhoda dvignjen v odnosu na nivo vhodne rampe za dobrih 10–15/20 cm. Med tlakom je bil odkrita železna podkev (G5).

SE 50 – vkop jame za stojko, P1

Vkop, velikosti 0,14 × 0,8 m, ki ga zapolnjuje polnilo SE 51.

SE 51 – polnilo jame za stojko, P1

Polnilo, velikosti 0,14 × 0,8 m, ki zapolnjuje vkop SE 50. V polnilu je ohranjen lesen kol.

SE 52 – vkop jame za stojko, P1

Vkop, velikosti 0,12 × 0,8 m, ki ga zapolnjuje polnilo SE 53.

SE 53 – polnilo jame za stojko, P1

Polnilo, velikosti 0,12 × 0,8 m, ki zapolnjuje vkop SE 52.

SE 54 – vkop jame za stojko, P1

Vkop, velikosti 0,15 × 0,12 m, ki ga zapolnjuje polnilo SE 55.

SE 55 – polnilo jame za stojko, P1

Polnilo, velikosti 0,15 × 0,12 m, ki zapolnjuje vkop SE 54.

SE 56 – vkop jame za stojko, P1

Vkop, velikosti 0,14 × 0,13 m, ki ga zapolnjuje polnilo SE 57.

SE 57 – polnilo jame za stojko, P1

Polnilo, velikosti 0,14 × 0,13 m, ki zapolnjuje vkop SE 56.

SE 58 – vkop jame za stojko, P1

Vkop, velikosti 0,12 × 0,11 m, ki ga zapolnjuje polnilo SE 59.

SE 59 – polnilo jame za stojko, P1

Polnilo, velikosti 0,12 × 0,11 m, ki zapolnjuje vkop SE 58.

SE 60 – vkop jame za stojko, P1

Vkop, velikosti 0,11 × 0,10 m, ki ga zapolnjuje polnilo SE 61.

SE 61 – polnilo jame za stojko, P1

Polnilo, velikosti 0,11 × 0,10 m, ki zapolnjuje vkop SE 60.

Ruševine in nasutja prostora 1

SE 18 – ruševina zidov in strehe prostora 1, P1

Ruševina, velikosti 4,86 × 4,7 m, nepravilne oblike v tlorisu in preseku, sestavljena iz večjih obdelanih kamnov nepravilne pravokotne oblike, manjših neobdelanih kamnov, odlomkov opečnatih strešnikov ter malte, med katerimi je ilovica sivkasto rjave barve. Nahaja se med zidovi SE 2, SE 5 in SE 6. Znotraj ruševine so bili odkriti odlomki kovine (G6–G8), keramike (G9–G12), stekla, kosti in opeke. Pri odstranjevanju ruševine se je ob zidu SE 6 pojavil lesen kol, zabiti v tlak SE 17, pri nadaljnjem odstranjevanju še jame za stojke, ki tvorijo pravokotnik in kažejo na porušen lesen gradbeni element, domnevno prislonsen

na zid SE 6 oziroma povezan z njim. Na tlaku sta ležala polivinil in lesen kol, ki je verjetno eden od kolov, ki so bili zabiti v tlak.

SE 75 – nasutje oziroma izravnava (tampon) za tlak SE 17 (tudi SE 13, SE 41 in SE 64 v prostoru 2),² P1 in P2

Rahlo sprijeta plast, debeline 0,28 do 0,39 m, sestavljena iz ostrorobega kamenja, pri čemer prevladujejo kamni večjih dimenzij (velikosti 20 do 30 cm), redkeje se pojavljajo manjši kamenčki ter rumenkasto rjava ilovica med njimi. V plasti so bili odkriti tudi odlomki kovine, keramike (G4), stekla in opeke.

SE 76 – nasutje, P1

Rahlo sprijeta plast, debeline 0,35 do 0,48 m, sestavljena iz velikega ostrorobega kamenja in rjavkasto sivega meljastega peska med njimi.

SE 77 – nasutje, P1 in P2

Rahlo sprijeta in močno prekoreninjena plast, debeline 0,19 do 0,27 m, sestavljena iz ilovice in meljastega peska ter drobnega ostrorobega kamenja. V plasti so bili odkriti odlomki ometa. Nahaja se nad plastjo SE 75.

SE 84 – nasutje (izravnava), P1 in P2

Čvrsta plast, sestavljena iz bele do rumene ilovice in neobdelanega ostrorobega kamenja manjših dimenzij. Naslanja se na zid SE 9b in zid SE 9c in je pod plastjo SE 76. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike (G1–G3), kovine, opeke, stekla in kosti.

Prostor 2 – osrednji prostor objekta

Zidovi in ostali stavbni elementi prostora 2

SE 3 – južni del vzhodnega zidu prostora 2 (del vzhodnega zidu objekta), P2 in P4

Zid, dolg 2,7 m, širok 0,55 m, v višino ohranjen 2,87 m nad nivojem tlaka. Zid je oglete oblike v tlorisu in preseku, sestavljen iz kamnitih blokov ter opek, vezanih z malto. Na notranji površini zidu so vidni ostanki ometa. Stik z zidom SE 6 kaže na zgodnejši nastanek zidu SE 3.

SE 4 – severni del vzhodnega zidu prostora 2 (del vzhodnega zidu objekta), P2 in P4

Zid, dolg 3,2 m, širok 0,55 m, v višino ohranjen do 2,76 m nad nivojem tlaka. Zid je oglete oblike v tlorisu in preseku, sestavljen iz kamnitih blokov in manjših kamnov, vezanih z malto. Na vzhodni strani, v spodnjem delu zidu (v prostoru 4) je nanj naslonjeno korito SE 19. V zidu je prisotna manjša lina SE 94, zazidana z notranje, zahodne strani. Na notranji, zahodni strani zidu so dobro vidni sledovi ognja. Zid se pravokotno stika s SE 7; na tem mestu je v spodnjem delu prisoten kup ruševine SE 11.

SE 6³ – pregradni zid med prostoroma 1 in 2, P1 in P2

SE 7 – zid objekta med prostoroma 2 in 3, P2 in P3

Zid, dolg 7,5 m, širok 0,6 m, v višino hranjen do 3,52 m nad nivojem tlaka. Zid je oglete oblike v tlorisu in preseku, sestavljen iz delno obdelanih kamnov različnih velikosti in opeke, vezanih

2 Dejansko se plast SE 75 nahaja tako znotraj prostora 1 kot prostora

2. Nahaja se pod tlaki SE 13, SE 17, SE 41 in SE 64.

3 Za opis SE 6 glej pri prostoru 1.

z malto. Na notranji površini zidu so vidni ostanki ometa, zunanja stran je delno ometana, poleg tega je tu prisoten grob omet. Na notranji strani zidu je zazidano okno SE 97, ki ima kamnit okvir. Poleg tega je na notranji strani tudi več niš; nekatere od njih so nastale z izpadom kamnov, na zunanji strani je niša samo ena. Na notranjo stran je vzdanih nekaj železnih elementov (motika ...). SE 7 se naslanja na SE 4. Na delu, kjer je zid SE 7 porušen, sta ruševini SE 10 in SE 11.

SE 9b – zahodni zid prostora 2 (del zahodnega zidu objekta), P2 in P5

Struktura oziroma zid, dolžine 7,6 m, širine 0,55 m, oglate oblike v tlorisu in nepravilne oglate oblike v preseku, sestavljen iz neobdelanih kamnov (lapor) različnih velikosti in opeke, vezanih z malto. Večji del zidu je porušen.

SE 93 – zidna lina v zidu SE 3, P2 in P4

Delno ohranjena lina, na vzhodni strani ohranjena v višino 0,45 m, na zahodni strani 0,76 m. Od nje ohranjen le del južnega ostenja, sezidan iz kosov opečnatih zidakov, vezanih z malto.

SE 94 – zidna lina v zidu SE 4, P2 in P4

Struktura, z odprtino v velikosti 0,62 × 0,12 m, štirikotne oblike v preseku, sestavljena iz obdelanih lomljenčev sivkastega in rumenkastega peščenca, vezanih z malto. Z obeh stani zidu se lijakasto zožuje proti sredini v ozko pokončno režo, široko okoli 0,1 m. Na vrhu je zaključena z vodoravno preklado kamnite plošče iz peščenca. Na notranji, zahodni strani je skoraj v celoti zazidana s SE 95.

SE 95 – zazidava zidne line SE 94, P2

Struktura, višine 0,62 m, štirikotne oblike v preseku, sestavljena iz obdelanih lomljenčev sivkastega in rumenkastega peščenca,

SE 97 – zidna lina v zidu SE 7, P2

Struktura, velikosti 0,3 × 0,28 m, globine okoli 0,2 m, štirikotne oblike v preseku. Nahaja se približno na sredini južne fronte zidu SE 7, okoli 1,6 m nad nivojem tlaka SE 32.

SE 63 – vhodni prag prostora 2, P2 in P4

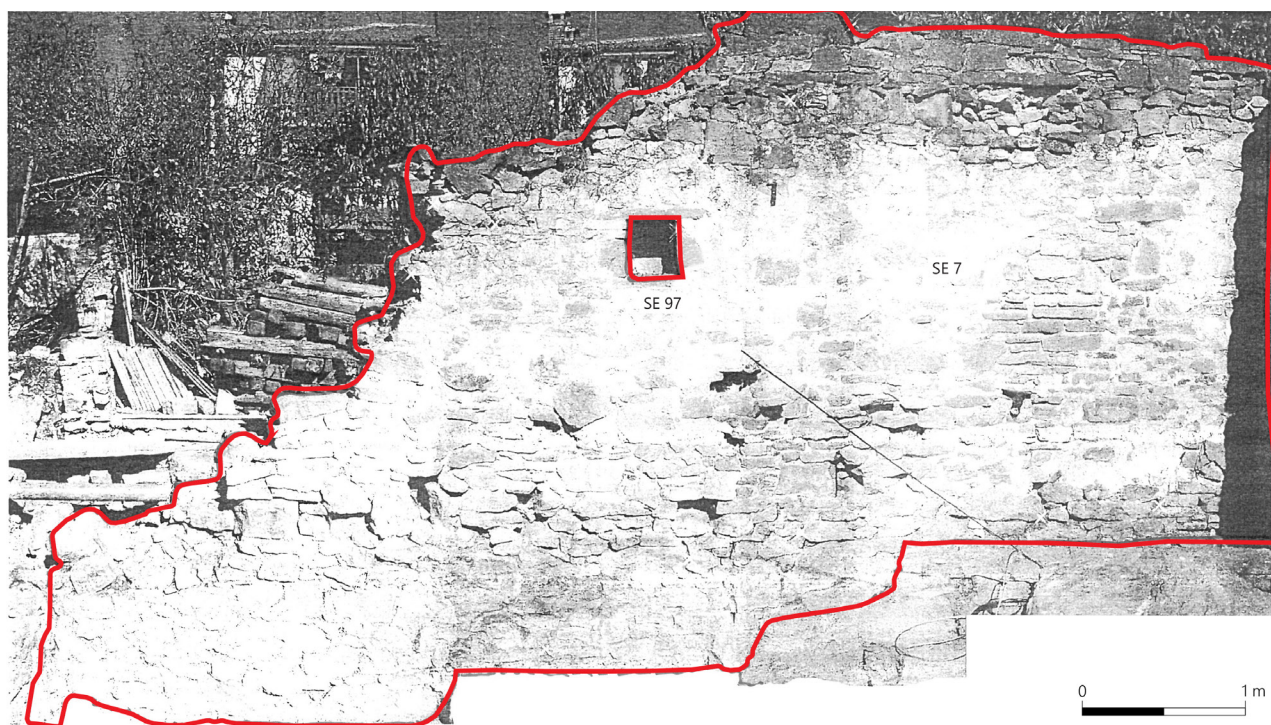
Struktura, dolžine 1,45 m, dolžine 0,52 m, pravokotne oblike v tlorisu, sestavljena iz dveh podolgovatih ploščatih kvadrov sivlega peščenca med zidovima SE 3 in SE 4. Na južni strani je peščenec popokan in preperel. Na zahodu se stika s tlakom SE 13, na vzhodu se stika z opečnatim tlakom SE 38.

SE 13 – kamnit tlak v prostoru 2, P2

Struktura, dolžine 7,5 m, širine od 2,1 do 3 m, nepravilne oglate oblike v tlorisu, sestavljena iz večjih štirikotnih obdelanih kamnitih plošč iz sivlega peščenca. Nahaja se v osrednjem delu prostora 2 v osi vzhodnega vhoda. Sega od vhodnega praga na vzhodu do zahodne stranice objekta. Na severu se stika s kamnitim tlakom SE 41, na jugu se stika s kamnitim tlakom SE 64. V osi vhoda v prostor 2 je bil v kamnite plošče izklesan 5 do 10 cm širok plitev odtočni kanal (za fekalije), ki poteka v smeri vzhod–zahod.

SE 41 – kamnit tlak v prostoru 2, P2

Struktura, dolžine 7,5 m, širine od 2,05 do 2,9 m, nepravilne oglate oblike v tlorisu, sestavljena iz večjih grobo obdelanih kamnitih plošč iz sivkasto rjavega peščenca, pretežno nepravilnih oblik, z izjemami pravokotne oblike. Plošče so položene vodoravno, med njimi so prostori zapolnjeni z manjšimi ploščatimi kamni ter odlomki zidakov in strešnikov (SE 62), položenimi pokončno, med njimi je zemlja rjave barve. V tlaku so bili odkriti tudi odlomki kovine (G32–G38), keramike (G39–G41), stekla, usnja in kosti. Tlak omejujejo zidovi SE 4, SE 7 in SE 9b, proti



vezanih z malto, ter iz sloja malte.

jugu se v osrednjem delu prostora 2 stika s kamnitim tlakom SE 13.

SE 64 – kamnit tlak v prostoru 2, P2

Struktura, dolžine 7,5 m, širine 1,5 do 2,65 m, nepravilne oblike v tlorisu, sestavljena večinoma iz pretežno nepravilnih grobo obdelanih ploščatih kamnov rumenkasto sivega peščenca in redkih obdelanih štirikotnih kamnitih plošč rumenkasto sivega peščenca. Med kamni so ponekod odlomki opečnatih zidakov ter odlomki keramike, kovine, stekla in kosti. Površina je neravna, ponekod tlak manjka, zlasti v osrednjem delu. Nahaja se v južnem delu prostora 2 med zidom SE 6 na jugu, kamnitimi tlaki SE 13 na severu, zidom SE 3 na vzhodu in zahodno stranico objekta SE 9b.

SE 48 – betonski tlak, P2

Plast betona, dolžine 5,1 m, širine do 1,65 m, debeline 0,05 m, nepravilne oblike v tlorisu. Nahaja se v zahodnem in severnem delu prostora 2. Glede na ustni vir (domačin) je bila narejena v 50. letih 20. stoletja zaradi izravnave lukenj v kamnitim tlaku SE 13 pod njo.

Ruševine in nasutja prostora 2

SE 10 – ruševina zidu SE 7, P2 in P5

Ruševina, velikosti okoli 7,5 × 3,4 m, nepravilne oblike v tlorisu, sestavljena iz obdelanih in neobdelanih kamnov različnih velikosti in betona ter grobozrnate in zbite peščene prsti, rumenkasto rjave barve. Naslanja se na zid SE 7, pod njo je del SE 12. Poleg odlomkov zidakov in strešnikov je bil v ruševini ob zidu SE 7 odkrit ostanek lesenega trama, dolg okoli 1,5 m. Odkriti so bili tudi odlomki kovine (G64–G75), keramike (G76, G77), stekla, usnja in kosti. Delno je vidna tudi v prostoru 5.

SE 11 – ruševina zidov SE 4 in SE 7, P2

Ruševina, velikosti okoli 3,15 × 2,75 m, nepravilne oblike v tlorisu, sestavljena iz obdelanih in neobdelanih kamnov različnih velikosti, zidakov, strešnikov, ometa ter grobozrnate in zbite peščene prsti, sivkasto rjave barve. Na dnu ruševine so ležale večje kamnite plošče. V ruševini so bili odkriti tudi odlomki kovine (G42–G46) in lesa.

SE 12 – ruševina zidu SE 9b in SE 6, P2 in P5

Ruševina, dolžine okoli 12,3 × 5,5 m, nepravilne oblike v tlorisu, sestavljena iz obdelanih in neobdelanih kamnov različnih velikosti in kamnitih plošč, zidakov, strešnikov, malte. V ruševini so bili odkriti tudi odlomki kovine (G62, G63) in marmorja.

SE 14 – ruševina zidov SE 3 in SE 6, P2

Ruševina, dolžine 4,8 × 2,6 m, nepravilne oglete oblike v tlorisu, sestavljena iz obdelanih in neobdelanih kamnov različnih velikosti, zidakov in strešnikov. V ruševini so bili odkriti tudi odlomki keramike (G50–G60), kovine (G47, G48), stekla (G49), usnja (G61) in lesene palete, na katerih so bile 50 kg vreče malte, pod paletami pa so se nahajali jermeni in komad za konja. Naslonjena je na zidova SE 3 in SE 6.

SE 40 – nasutje (izravnava) pod tlakom SE 64, P2

Zbita plast, velikosti 7,5 × 2,65 m, sestavljena iz rumenkasto rjave do rjavkasto rdeče ilovice, premešane s kamni in odlomki opeke različnih velikosti. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike (G29–G31), kovine, stekla, lesa in kosti.

SE 62 – kamnite plošče, P2

Struktura, nepravilne oblike v tlorisu, sestavljena kamnitih plošč sivga peščenca. Nahaja se v severovzhodnem delu prostora 2. Plošče so položene preko tlaka SE 41, morda so del ruševine SE 11.

SE 71 – nasutje (izravnava) pod tlakom SE 41, P2

Plast, velikosti 7,5 × 2,9 m, pravokotne oblike v tlorisu, čvrsta, sestavljena iz sivkasto rjavega glinenega melja, ostrorobih kamnov večjih in manjših dimenzij (velikosti do 30 cm) ter odlomkov opečnatih zidakov in strešnikov. V plasti so bili odkriti tudi odlomki stekla (G25), keramike (G26–G28), kovine, kosti in kos lesa. Leži pod tlakom SE 41.

SE 75⁴ – nasutje (izravnava) pod tlaki SE 13, SE 41 in SE 65 (tudi SE 17 v prostoru 1),⁵ P1 in P2

SE 84⁶ – nasutje (izravnava), P1 in P2

SE 85 – nasutje (izravnava), P2

Plast, nepravilne oblike v tlorisu, čvrsta, sestavljena iz bele do rumene ilovice in neobdelanega ostrorobega kamenja različnih dimenzij. Je pod plastjo SE 84. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike (G15–G24), opeke in kosti.

SE 86 – nasutje (izravnava), P2

Plast, nepravilne oblike v tlorisu, čvrsta, sestavljena iz rumenkasto rjave gline. Je pod plastjo SE 84. V plasti so bili odkriti tudi odlomki opeke.

Prostor 3 – severni prostor objekta

Zidovi in ostali stavbni elementi prostora 3

SE 7⁷ – zid med prostoroma 2 in 3, P2 in P3

SE 8 – vzhodni zid prostora 3 (del vzhodnega zidu objekta), P3 in P4

Zid, dolg 3,7 m, širok 0,55 m, v višino ohranjen do 3,62 m nad nivojem tlaka. Zid je oglete oblike v tlorisu in preseku, sestavljen iz neobdelanih in obdelanih kamnov (lapor) različnih velikosti in opeke, vezanih z malto. Na površini zidu so vidni ostanki ometa. Zid je omejeval prostor 3, vendar stik z ostalimi zidovi objekta zaradi rušenja ni več prisoten. Na južnem delu, kjer je bil zid porušen, je bil predelan z opeko in zabetoniran. Na severnem delu so po rušenju ostali ohranjeni redki kamni, ki se vijejo proti domačiji. Ostanki spodnjega dela zidu so ojačani z betonom. Na zahodni strani zidu je plast betona, ki služi za parkirišče. Manjše okence na vzhodni strani je zazidano.

SE 9 – zahodni zid objekta P3 in P5

Struktura oziroma zid, dolžine 16,1 m, širine 0,55 do 0,6 m, oglete oblike v tlorisu in nepravilne oglete oblike v preseku, sestavljen iz neobdelanih kamnov (lapor) različnih velikosti in opeke, vezanih z malto. V zidu je okenska lina, obdana z lesenimi deskami. Spodnji del zidu je slabo viden zaradi ruševine in odpadnega materiala. Del zidu je uporabljen za podporo garaži bližnje hiše.

4 Za opis plasti glej opis v prostoru 1.

5 Dejansko se plast SE 75 nahaja tako znotraj prostora 1 kot prostora 2. Nahaja se pod tlaki SE 13, SE 17, SE 41 in SE 64.

6 Za opis SE 84 glej opis v prostoru 1.

7 Za opis SE 7 glej opis v prostoru 2.

SE 9a – zahodni zid prostora 3 (del zahodnega zidu objekta), P3 in P5

Struktura oziroma zid, dolžine 3,8 m, širine 0,55 m, oglete oblike v tlorisu in v preseku, na frontalnih oziroma lateralnih straneh sestavljen iz večjih neobdelanih kamnov, vezanih z malto, medtem ko je sredica iz drobnejšega ostrorobega kamenja, povezanega z malto. Znotraj zidu so bili odkriti tudi odlomki kovine (G87, G88), usnja in kosti. Zahodna stran zidu je v večji meri porušena, z izjemo dela zidu ob greznici. Zid je bil poškodovan tudi z vkopom za greznico SE 021. Nanj se naslanja zid SE 7.

SE 98 – zidna lina v zidu SE 8, P3 in P4

Lina, lijakaste oblike v tlorisu in štirikotne oblike v preseku, sestavljena iz obdelanih lomljenčev sivkastega in rumenkastega peščenca, vezanih z malto. Po obliki in velikosti je podobna lini SE 92.

SE 99 – zidna lina v zidu SE 9, P3 in P5

Lina, lijakaste oblike v tlorisu in štirikotne oblike v preseku, sestavljena iz obdelanih lomljenčev sivkastega in rumenkastega peščenca, vezanih z malto. Po obliki in velikosti je podobna lini SE 92. Nahaja se izven izkopnega polja.

SE 32 – kamnit tlak v prostoru 3, P3

Struktura, velikosti 2,6 × 0,65 m, nepravilne oglete oblike v tlorisu, sestavljena iz štirikotnih in nepravilnih, grobo obdelanih kamnitih plošč iz sivega peščenca. Ohranjen del tlaka bolj ali manj tvorita dve vrsti kamnitih plošč. Nahaja se ob zidu SE 7, pod nasutjem SE 31 in betonsko ploščo SE 28. Na vzhodnem in južnem delu je tlak presekana z jarkom SE 46/47, na zahodu se stika s plastjo SE 45, medtem ko proti severu sega v območje, ki ni bilo izkopano, oziroma je presekana z jarkom SE 29/30.

Ruševine in nasutja prostora 3

SE 32a – nasutje (tampon) za tlak SE 32, P3

Mehka plast, dolžine 2,95 m, širine 1,41 m, neenakomerne debeline, nepravilne oglete oblike v tlorisu, sestavljena iz belega do sivkasto rjavega peska z odlomki kovine in opeke. Plast služi kot podlaga oziroma izravnava tlaku SE 32 ter se nahaja pod njim.

SE 45 – nasutje (pod tlakom SE 32) v prostoru 3, P3

Plast, nepravilne oblike v tlorisu, zbita, sestavljena iz rumenkasto rjave ilovice, premešane z manjšimi kamni (velikimi do 20 cm) ter odlomki zidakov in strešnikov. V plasti so bili odkriti tudi odlomki kovine in lesa. Na jugu je presekana z vkopom jarka SE 46, na severu je presekana z vkopom jarka SE 29, medtem ko je na zahodu presekana z vkopom za greznico SE 21. Na vzhodu se naslanja na tlak SE 32.

SE 65 – nasutje, P3

Plast, nepravilne oglete oblike v tlorisu, mehka, sestavljena iz rumenkasto rjave ilovice, premešane z ostrorobimi kamni in odlomki opečnatih strešnikov in zidakov. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike, kovine (G86) in kosti. Je pod nasutjem SE 32a. Na severu je presekana z vkopom jarka SE 29, na jugu z vkopom jarka SE 46, na zahodu z vkopom jarka za greznico SE 21.

SE 83 – nasutje oziroma izravnava, P3

Plast, pravokotne oblike v tlorisu, čvrsta, sestavljena iz rumene glin in neobdelanega ostrorobega kamenja manjših dimenzij. Nahaja se pod plastjo SE 65, severno od zidu SE 7 ter se proti zahodu naslanja na zid SE 9a. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike (G85), kovine, opeke, malte in kosti.

Ostale strukture v prostoru 3

SE 21 – vkop jarka za greznico, P3 in P5

Vkop, velikosti okoli 3,5 × 2 m, nepravilne oglete oblike v tlorisu. Vkop je deloma poškodoval zahodno stranico stavbe oziroma objekta. Presekal je zahodni konec jarka SE 46 vzdolž severne fronte zidu SE 7.

SE 22 – polnilo jarka za greznico SE 21, P3 in P5

Polnilo, velikosti okoli 3,5 × 2 m, nepravilne oglete oblike v tlorisu, rahlo in sestavljeno iz sivkasto rjave zemlje, peska, grušč in odlomkov opek. V polnilu so bili odkriti tudi odlomki keramike (G89), kovine, stekla in odlomki betonskih plošč (ostanki uničenega tlaka).

SE 28 – betonska plošča, P3

Plast betona, dolžine 3,2 m, širine od 0,15 do 0,77 m, debeline 0,05 do 0,1 m, pravokotne oblike v tlorisu. Plošča je v slabem stanju, razpadla je na več delov zaradi neravnega terena. Zaradi jarka oziroma jaška od kanalizacije SE 29 je bil večji del betonske plošče odstranjen, delno je nato spet vidna ob zidovih SE 8 in SE 9.

SE 29 – vkop jarka (od jaška do greznice), P3

SE 30 – polnilo jarka (od jaška do greznice) SE 29, P3

Polnilo je vsebovalo odlomke stekla in ometa.

SE 31 – nasutje (tampon) za betonsko ploščo, P3

Mehka plast, dolžine 3,2 m, širine od 0,15 do 0,77 m, sestavljena iz rumenkasto rjave zemlje, peska in drobnih kamenčkov. V plasti so bili odkriti odlomki kovine (G90), keramike in opeke. Je pod betonsko ploščo SE 028.

SE 46 – vkop jarka, P3

Vkop jarka, ki poteka vzdolž severne fronte zidu SE 7, v smeri vzhod–zahod. Na vzhodnem koncu ob stiku zidov SE 8 in SE 7 je najširši, in sicer je širok 1 m, medtem ko je na zahodnem koncu širok le 0,2 m. Njegov južni rob sledi severni fronti zidu SE 7, severni rob je valovit in nepravilen. Proti zahodu se postopoma zožuje. Seka plast SE 45 in kamnit tlak SE 32 ter je presekana z vkopom jarka za greznico SE 21. Zapolnjujeta ga polnili SE 47 in SE 47a.

SE 47 – polnilo jarka SE 46, P3

Polnilo, nepravilne oblike v tlorisu in preseku, sipko in sestavljeno iz sivkasto rjave zemlje, neobdelanih kamnov in posameznih odlomkov opek. V polnilu so bili odkriti tudi odlomki keramike, kovine in stekla. Zapolnjuje vkop jarka SE 46 ter je nad polnilom SE 47a. Naslanja se na zid SE 7.

Prostor 4 – dvorišče, prostor vzhodno od objekta

Zidovi in ostale stavbni elementi prostora 4

SE 1 – južni zid dvorišča, P4 in P6

Zid, dolg 4,90 m, širok 0,65 m in visok 3,25 m. Zid je oglate oblike v tlorisu in preseku, sestavljen iz kamnitih blokov v obliki nepravilnih kvadrov in kock, opek ter manjših kamnov, vezanih z malto. Naslonjen je na vzhodni zid objekta SE 2. Približno na sredini zidu so v ravni liniji razporejene tri podkve, okoli njih so ostanki ometa. Na zunanji strani je na zid naslonjen kurnik.

SE 2⁸ – vzhodni zid prostora 1 (del vzhodnega zidu objekta), P1 in P4

SE 3⁹ – južni del vzhodnega zidu prostora 2 (del vzhodnega zidu objekta), P2 in P4

SE 4¹⁰ – severni del vzhodnega zidu prostora 2 (del vzhodnega zidu objekta), P2 in P4

SE 8¹¹ – vzhodni zid prostora 3 (del vzhodnega zidu objekta), P3 in P4

SE 101 – kamniti temelj (zidu SE 1?), P4

Zid, pravokotne oblike v tlorisu, visok 0,7 m, sestavljen pretežno iz vodoravno zloženih obdelanih ploščatih lomljencev peščenca, vezanih z malto. Nahaja se pod zidom SE 1; morda gre za temelj SE 1 ali starejši zid. Zid SE 1 je bil v primerjavi z zidom SE 101 grajen iz veliko večjih obdelanih lomljencev peščenca.

SE 38 – opečnat tlak oziroma vhodna rampa v prostor 2, P4

Struktura, dolžine 1,55 m, širine 1,26 m, nepravilne oblike v tlorisu, sestavljena iz opečnatih zidakov, pokončno zloženih drug ob drugem v vzporednih linijah v smeri sever–jug. Na zahodni strani sega do kamnitega praga pred prostorom 2, na jugu so omejeni z vrsto zloženih kamnov nepravilnih oblik, ki tvorijo robnik tlakovanega dostopa (rampe) v prostor 2. Proti vzhodu opečnat tlak prehaja v zbit kamnit tlak iz manjših in srednje velikih prodnikov in nepravilno oblikovanih kamnov iz sivega peščenca SE 38a.

SE 38a – kamnit tlak v prostoru 4, P4

Struktura, dolžine 3,3 m, širine do 0,46 m, nepravilne oblike v tlorisu, sestavljena iz manjših in srednje velikih prodnikov in nepravilno oblikovanih kamnov iz sivega peščenca. Proti zahodu prehaja v opečnat tlak SE 38.

SE 68 – kamnit tlak v prostoru 4, P4

Struktura, dolžine 3,8 m, širine 2,05 m, nepravilne oblike v tlorisu, zbita, sestavljena iz drobnega kamenja, ki je na jugu omejena s SE 38a. Na zahodu sega do opečnatega tlaka SE 38, na vzhodu je omejen z nizom večjih ploščatih kamnov sivega peščenca nepravilnih oblik. Skupaj s kamnitim robnikom in opečnatim tlakom SE 38 tvori tlakovanje rampe pred prostorom 2.

SE 70 – vhodna rampa v prostor 1, P4

Tlak, dolžine 1,55 m, širine 1,05 m, oglate oblike v tlorisu, sestavljen iz ploščatih kamnov sivega peščenca štirikotnih in

nepravilnih oblik. Med večje kamne so bili položeni manjši kamni in odlomki opeke ter droben prod. Prehod v kamnit prag SE 15 je stopničast. Širina rampe je približno enaka širini vhoda v prostor 1. Naslanja se na vzhodno fronto zidu SE 2 in na prag vhoda SE 15.

SE 72 – kamnit tlak, P4

Struktura, raziskana v velikosti 3,1 × 2,24 m, sestavljena iz neobdelanih kamnov nepravilnih oblik (velikosti od 5 do 30 cm) in odlomkov opečnatih strešnikov in zidakov ter rumene ilovice med njimi. Med kamni so bili odkriti tudi odlomki kovine. Odkrita je bila v južnem delu prostora 4. Na jugu je omejena z zidom SE 1 in verjetno sega do vzhodne fronte zidu SE 2, proti severu sega do južne strani kamnite rampe SE 70. Skupaj s plastjo zbite rumene ilovice tvori tlak na prostoru lope za vozove. Pod njo je plast SE 80.

SE 19 – korito za vodo, P4

Struktura, dolžine 3,16 m, širine 0,62 m in višine 0,6 m, pravokotne oblike v tlorisu, sestavljena iz večjih kamnitih blokov ter drobcev opek, vezanih z malto in ometanih z ometom (na zunanji strani je omet grob, na notranji zglačen). Dno korita je tlakovano s ploščatimi kamni. Na zglačenem ometu južne stranice je ob jugovzhodnem vogalu letnica 1943. Naslanja se na zid SE 4, na južnem delu sega do vhoda v prostor 2. Struktura je presekana z recentnim vkopom.

SE 20 – drugo polnilo korita za vodo, P4

Polnilo, dolžine 2,8 m, širine 0,44 m, pravokotne oblike v tlorisu, sipko in sestavljeno iz rjave zemlje, sivega peska, neobdelanih lomljencev peščenca (velikosti do 15 × 10 cm) in posameznih odlomkov opek (strešnikov). V polnilu so bili odkriti tudi odlomki železne pločevine, stekla, kosti in strešnih plošč.

SE 20a – prvo polnilo korita za vodo, P4

Polnilo, dolžine 2,8 m, širine 0,44 m, pravokotne oblike v tlorisu, sipko in sestavljeno iz rjave zemlje, rumene ilovice, manjših in srednje velikih kamnov ter posameznih odlomkov opek.

Ruševine in nasutja prostora 4

SE 39 – nasutje pred vhodom v prostor 2, P4

Plast, velikosti 2,45 × 1,92 m, nepravilno oglate oblike v tlorisu, sipka, sestavljena iz grobega peska svetlo sive barve, premešanega z asfaltom. V plasti so bili odkriti odlomki keramike (G98), kovine (G97), opeke in kosti. Odložena domnevno hkrati z asfaltiranjem bližnje ceste z namenom izravnave terena. Prekrivala je tlakovani vhod v prostor 2 SE 38.

SE 66 – nasutje, P4

Plast, nepravilne oblike v tlorisu, zbita, sestavljena iz rumene ilovice, premešane z ostrorobimi kamni peščenca nepravilnih oblik. V plasti so bili odkriti tudi odlomki opeke in kovine. Nahaja se v južnem delu prostora 4 nad plastjo SE 69.

SE 67 – nasutje, P4

Plast, sestavljena iz rjavkasto sivega peska, kamnitih plošč in kamnov. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike (G95, G96), opeke, kovine (G93, G94) in kosti. Nahaja se na severnem delu prostora 4. Leži nad SE 38 in nad kamnitim tlakom SE 68 ter nad plastjo SE 78.

8 Za opis SE 2 glej pri prostoru 1.

9 Za opis SE 3 glej pri prostoru 2.

10 Za opis SE 4 glej pri prostoru 2.

11 Za opis SE 8 glej pri prostoru 3.

SE 69 – nasutje, P4

Mehka plast, sestavljena iz rjave zemlje in manjše količine drobne grada, katerega količina postaja veliko bolj izrazita severno od osi vhoda v prostor 1. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike, opeke in kovine. Na jugu je omejena z zidom SE 1, na zahodu z zidom SE 2, proti severu sega do robnika rampe pred vhodom v prostor 2 (SE 38a). Nahaja se v južnem delu prostora 4 pod plastjo SE 66.

SE 78 – nasutje, P4

Mehka plast, sestavljena iz rumene ilovice in ostrorobega kamnja. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike in opeke. Nahaja se na severnem delu prostora 4. Leži pod SE 67.

SE 79 – nasutje, P4

Mehka plast, sestavljena iz rumene ilovice in ostrorobega kamnja manjših dimenzij. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike in opeke. Nahaja se v južnem delu prostora 4 pod plastjo SE 80.

SE 80 – nasutje, P4

Plast, debeline 0,25 do 0,3 m, oglate oblike v tlorisu, mehka, sestavljena iz rjave ilovice ter neobdelanega ostrorobega kamnja srednjih in manjših dimenzij. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike (G91, G92), kovine, opeke in kosti. Tanjša se proti severu. Nahaja se na južnem delu prostora 4, in sicer nad plastjo SE 79, in na severnem delu pod plastjo SE 81, na južnem delu pa pod plastjo SE 72.

SE 81 – nasutje oziroma izravnavna, P4 (južni del)

Zbita plast, sestavljena iz zdrobljenih opečnatih strešnikov in zidakov velikosti 5 do 15 cm. Na severnem delu je omejena s kamnitim robnikom vhodne rampe v prostor 2, na zahodu sega do vzhodne stene objekta (SE 2 in SE 3), na vzhodu do asfaltirane ceste, medtem ko na jugu meji na SE 72 oziroma jo tudi delno prekriva. Nahaja se nad plastjo SE 80.

Prostor 5 – prostor zahodno od objekta

Zidovi in ostale strukture prostora 5

SE 9d – porušen del zahodnega zidu objekta (padla stena), P5

Zid, nepravilne oblike v tlorisu in v preseku, sestavljen iz neobdelanih kamnov (lapor) različnih velikosti in opeke, vezanih z malto. V zidu sta ohranjeni okenski lini SE 87 in SE 91. Znotraj zidu so bili odkriti odlomki kovine (G99–G100), usnja in kosti.

SE 87 – zidna lina v zidu SE 9d, P5

Struktura, širine 0,54 m, lijakaste oblike v preseku in pravokotne oblike v preseku, sestavljena deloma iz obdelanih lomljenцев peščenca, deloma iz opečnatih zidakov, pri čemer tvori bazo tanjša kamnita plošča, preklado pa masivnejši štirikotni kamen, medtem ko je ostenje sezidano iz obdelanih ploščatih lomljenцев in kosov opečnatih zidakov, vezanih z malto. Vidni so skromni ostanki beleža. Lijakasto se zožuje proti sredini stene. Struktura se je deloma ohranila v porušeni oziroma prevrnjeni zahodni steni objekta. Nahaja se pod plastjo SE 24.

SE 91 – zidna lina v zidu SE 9d, P5

Struktura, velikosti štirikotne oblike v preseku, sestavljena iz večje kamnite preklade (plošče) in posameznih lomljenцев peščenca, vezanih z malto.

SE 37 – podpornik zidu SE 27, P5

Struktura, dolžine 3,05 m, polkrožne oblike v tlorisu, sestavljena iz kamnitih blokov in manjših kamnov, vezanih z malto.

SE 49 – zid (parcelna meja?), P5

Zid, dolžine 5,3 m širine okoli 0,4 m, podolgovate oblike v tlorisu, sestavljen iz neobdelanih lomljenцев sivkasto rumenega peščenca, brez veziva. Lomljenci so zloženi v dveh vzporednih vrstah. Poteka v smeri vzhod–zahod. Lociran je tik ob južnem robu izkopnega polja, 1 m severno od linije novodobnega zidu iz kamnov ruševine objekta in cementnega veziva.

SE 88 – zid, P5

Zid, pravokotne oblike v tlorisu, sestavljen iz velikih kamnov. Del zidu se razteza v smeri sever–jug, del v smeri vzhod–zahod.

SE 21 – vkop jarka za greznico, P3 in P5

Vkop, nepravilne oblike v tlorisu. Vkop je deloma poškodoval zahodno stranico stavbe oziroma objekta. Presekal je zahodni konec jarka SE 046 vzdolž severne fronte zidu SE 7.

SE 22 – polnilo jarka za greznico se 021, prostor 3 in 5

Polnilo, nepravilne oblike v tlorisu, rahlo in sestavljeno iz sivkasto rjave zemlje, peska, gruča in odlomkov opek. V polnilu so bili odkriti tudi odlomki keramike, kovine, stekla in odlomki betonskih plošč (ostanki uničenega tlaka).

SE 25 – greznica, P5

Struktura, velikosti 2,27 × 1,2 m, pravokotne oblike v tlorisu in preseku.

Ruševine in nasutja prostora 5

SE 12¹² – ruševina zidu SE 9b in SE 6, P2 in P5

SE 23 – ruševina, P5

Plast, nepravilne oblike v tlorisu, grobozrnata, sestavljena iz rjave zemlje in drobnih kamnov različnih velikosti. V ruševini so bili odkriti odlomki keramike (G116–G118), kovine, stekla in školjčnih lupin. Je pod SE 12 in SE 24 ter nad SE 82.

SE 24 – ruševina strehe objekta, P5

Plast, nepravilne oblike v tlorisu, rahla, sestavljena iz rjave zemlje, ostrorobih kamnov ter odlomkov strešnikov in zidakov. V plasti so bili odkriti odlomki kovine (G106, G107), keramike, stekla (G108) in kosti. Je nad SE 23 in SE 9d ter pod SE 73.

SE 73 – ruševina, P5

Plast, nepravilne oblike v tlorisu, sipka, sestavljena iz rjave zemlje in ostrorobega kamnja ter odlomkov opečnatih strešnikov in zidakov. V plasti so bili odkriti tudi odlomki kovine (G109–G111), keramike (G113–G115), stekla, kosti,

12 Za opis SE 12 glej pri prostoru 2.

lesa (med drugim lesen tram) in kamnita krogla (G112). Je nad plastjo SE 24.

SE 74 – ruševina zidu 9c, P5

Plast, nepravilne oblike v tlorisu in preseku, zbita, sestavljena iz rjavkasto sivega peska, ostrorobega kamenja ter odlomkov opečnatih strešnikov. V plasti so bili odkriti tudi odlomki keramike (G102–G105), kovine, stekla in kosti. Plast se tanjša proti zahodu od zidu SE 9c, na katerega se naslanja.

SE 82 – ilovnata plast, prostor 5

Plast, nepravilno oglete oblike v tlorisu, čvrsta, sestavljena iz rumene glinice, peska in neobdelanega ostrorobega kamenja manjših dimenzij. Leži pod zidom SE 9d, ki je podrt.

SE 89 – nasutje oziroma izravnavo, P5

Plast, pravokotne oblike v tlorisu, čvrsta, sestavljena iz temno rjave ilovice in neobdelanega ostrorobega kamenja različnih dimenzij.

Prostor 6 – prostor južno od objekta

SE 1¹³ – južni zid dvorišča, P4 in P6

SE 5¹⁴ – južni zid objekta, P1 in P6

SE 27 – zid terase, P6

Zid, dolg 6,44 m in širok 0,55 m. Zid je pravokotne oblike v tlorisu, sestavljen iz kamnitih blokov, brez vezave (suhozidna tehnika). Tvori trikotno teraso. Na območju stika s SE 5 je delno porušen in prekriva ga ruševina SE 35, nad katero je nasutje SE 34, ki prekriva zid SE 27 do približno 4 m stran od stičišča z zidom SE 5. Nad SE 34 je ruševina SE 33, ki je v zadnji fazi delno zasula del zidu SE 27 skupaj s SE 34. Za zidom je nasutje SE 36. Zid je bil na določenem delu tudi popravljen (glej SE 37). Na območju zidu so bili odkriti odlomki keramike (G119), kovine in stekla.

SE 26 = SE 33 – ruševina med zidovima SE 5 in SE 27, P6

Plast, nepravilne oblike v tlorisu, sipka, sestavljena iz zemlje, peska, srednje velikih kamnov in velikih lomljencev peščenca ter koščkov malte. Naslanja se na južno fronto zidu SE 5, kjer je najdebelejša (cca 0,4 m). Del plasti se na južni strani naslanja na zid SE 27. Prekriva nasutje SE 34. Nastala je ob sesutju objekta oziroma zidov SE 5 in SE 7.

SE 34 – ruševina med zidovima SE 5 in SE 27, P6

Močno prekoreninjena plast, oglete oblike v tlorisu, zbita in drobljiva, sestavljena iz rjavega melja. Naslanja se na zid SE 5 in zid SE 27, ki ga delno tudi prekriva. Je pod ruševino SE 33 in nad plastjo SE 35.

SE 35 – ruševina med zidovima SE 5 in SE 27, prostor 6

Plast, nepravilno okrogle oblike v tlorisu in profilu, rahla, sestavljena iz kamenja in grušča. V plasti so bili odkriti odlomki keramike (G120), kovine, stekla, polžjih hišic in material iz najlona. Nahaja se pod SE 34 in nad SE 36 ter je domnevno nastalo po postavitvi zidu SE 27.

SE 36 – nasutje med zidovima SE 5 in SE 27, prostor 6

Plast, nepravilno okrogle oblike v tlorisu in profilu, čvrsta, sestavljena iz svetlo rjavega melja in peska, po konsistenci podobna SE 34. Nahaja se pod SE 35 ter je v stiku z zidom SE 27, vendar ni jasno, ali je kronološko starejša ali mlajša od zidu.

SE 42 – zid (zahodno od vhoda na posestvo)

Struktura oziroma zid, pravokotne oblike v tlorisu, sestavljen iz grobo obdelanih kamnov. Ni ometan. Je v zvezi z zidom SE 27, ki se nadaljuje proti severu ter je z njim sočasen, prav tako je sočasen z vzhodnim zidom SE 43.

SE 43 – zid (vzhodno od vhoda na posestvo)

Struktura oziroma zid, pravokotne oblike v tlorisu in preseku, sestavljen iz grobo obdelanih kamnov. Ni ometan. Omejuje parcele proti vzhodu. V spodnji kamen je vzdignjen tečaj vrat. Naslanja se na nižji zid SE 44 ter je z njim sočasen, domnevno pa je sočasen tudi z zidom SE 42. Celotna dolžina in oblika zidu proti vzhodu nista jasni zaradi neočiščenosti terena. Proti jugu s kratko prekinitvijo zid nadaljuje moderna betonska škarpa.

SE 44 – terasni zid (pri vhodu na posestvo)

Struktura oziroma zid, pravokotne oblike v tlorisu, sestavljen iz grobo obdelanih kamnov, ohranjen v legi 4 kamnov. Ni ometan. Na vrhu ga prekriva gosta plast zemlje. Večji del zahodne strani zidu prekriva gosta vegetacija.

13 Za opis SE 1 glej pri prostoru 4.

14 Za opis SE 5 glej pri prostoru 1.

9 Katalog gradiva

Monika Arh

V katalogu si gradivo sledi glede na območje (prostor), kjer je bilo odkrito. Znotraj prostorov si sledi glede na stratigrafsko zaporedje (zaporedje stratigrafskih enot oz. SE), znotraj SE je gradivo v prvi vrsti predstavljeno kronološko (glede na zgodovinsko obdobje), nato glede na material, iz katerega so bili predmeti izdelani, tretji kriterij pa zajema tipološke lastnosti.

Predmeti so prikazani opisno in s fotografijo, določeni tudi v risbi v merilu 1 : 2.

Opis keramičnih predmetov v katalogu zajema podatke o načinu izdelave, zrnivosti, barvi površine ter opis okrasa in posebnosti. Podani pa so tudi osnovni merski in najdiščni podatki (prostor, SE). Pri opisu predmetov iz kovine in stekla so navedeni material, iz katerega so izdelani, kratek opis, osnovni merski in najdiščni podatki (prostor, SE). Vsi predmeti v katalogu imajo podano velikost v centimetrih (cm). Za hrambo gradiva je pristojen Pokrajinski muzej Koper.

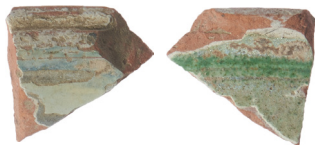
Gradivo je v začasni hrambi na ZVKDS, CPA, Oddelku za poizkopavalno obdelavo in raziskavo gradiva ter bo predano v stalno hrambo v Pokrajinski muzej Koper.

Okrajšave

SE	stratigrafska enota
pr.	premer
vel.	velikost
u.	ustje
d.	dno
odl.	odlomek
db.	debelina
dl.	dolžina
v.	višina
š.	širina
ohr.	ohranjen/-a
najv.	največji/-a

1 Prostor 1, SE 84, z. št. 416

Odlomek ustja skledice; izdelava na vretenu; zelo fino zrnata lončarska masa; oksidacija; na zunanji površini zelen lošč na belo engobo, na notranji površini ostanki svetlo modrega slikanja na belo engobo pod brezbarven lošč; vel. odl. 1,7 × 2,1 cm, ohr. v. 1,7 cm.



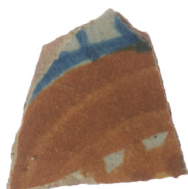
2 Prostor 1, SE 84, z. št. 416

Odlomek dna lonca; izdelava na vretenu; drobnazrnata lončarska masa; redukcija; rahlo hrapava zunanja površina temno sive barve, notranja površina sive barve; pr. d. 9,6 cm, ohr. v. 3,5 cm.



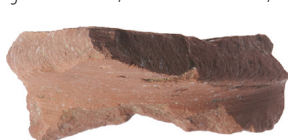
3 Prostor 1, SE 84, z. št. 416

Odlomek ostenja vrča, poslikan z modro in belo barvo na bel lošč; majolika; vel. odl. 2,5 × 2,3 cm.



4 Prostor 1, SE 75, z. št. 411

Odlomek dna in noge sklede na nogi; izdelava na vretenu; zelo fino zrnata lončarska masa; oksidacija; gladka zunanja površina svetlo rdečkasto rjave barve, na notranji površini lošč rjave barve; vel. odl. 3 × 5,9 cm, ohr. v. 3 cm.



5 Prostor 1, SE 17, z. št. 549

Železna podkev; dl. 13 cm, najv. š. 6,4 cm, db. stojne ploskve 0,6 cm, v. 5 cm.

6 Prostor 1, SE 18, z. št. 219

Železni klin ali zagozda; dl. 13,3 cm, najv. š. 6,2 cm, db. 1–4,2 cm.

7 Prostor 1, SE 18, z. št. 185

Železni žebelj z glavico v obliki osmice; dl. 6,3 cm.



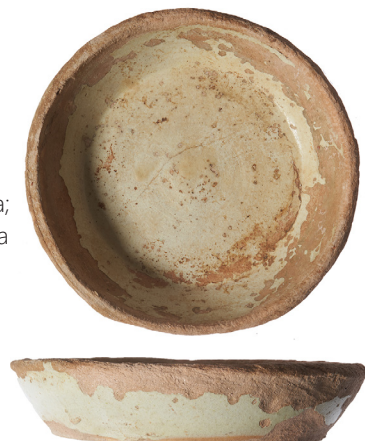
8 Prostor 1, SE 18, z. št. 154

Železna skoba; dl. 21,5 cm, š. 10 cm.



9 Prostor 1, SE 18, z. št. 222

Skleda (podstavek za cvetlični lonec?); izdelava na vretenu; fino zrnata lončarska masa; oksidacija; gladka zunanja in notranja površina svetlo rdečkasto rumene barve; pr. u. 16,4 cm, pr. d. 14,7 cm, v. 4,4 cm.



10 Prostor 1, SE 18, z. št. 222

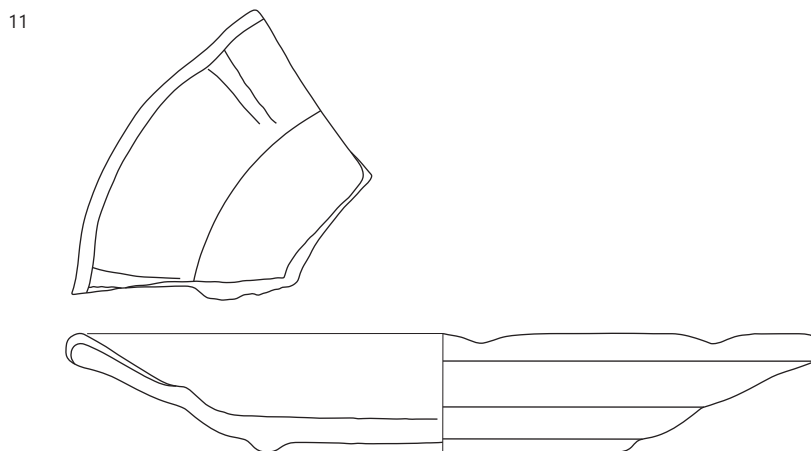
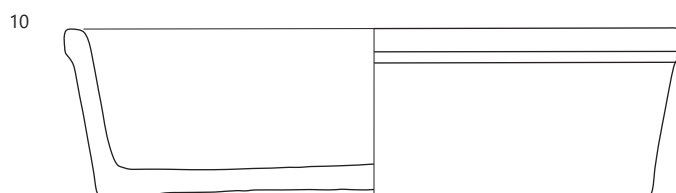
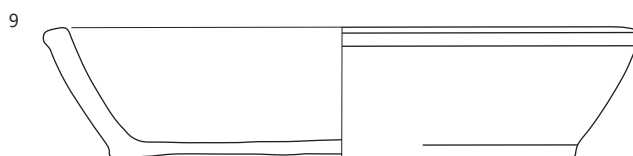
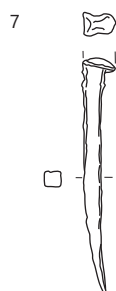
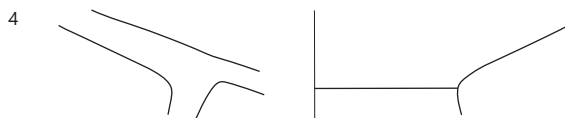
Odlomek ustja, ostenja in dna sklede; izdelava na vretenu; fino zrnata lončarska masa; oksidacija; gladka zunanja in notranja površina svetlo rdečkasto rumene barve; na notranji in zunanji površini ostanki lošča bele barve; pr. u. 15,8 cm, pr. d. 12,4 cm, v. 3,4 cm.



11 Prostor 1, SE 18, z. št. 222

Odlomki ustja, ostenja in dna krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 20 cm, pr. d. 9,5 cm, v. 3,2 cm.





1-2 SE 84, 4 SE 75, 7, 9-11 SE 18; merilo 1 : 2.

12 Prostor 1, SE 18, z. št. 222

Odlomki ustja, ostenja in dna krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v zlati barvi na notranji strani ustja; oznaka proizvajalca Marca Leone s podobo leva; pr. u. 23 cm, pr. d. 11,7 cm, v. 2,6 cm.



13 Prostor 1, presek 1, z. št. 382

Odlomek ustja lonca; izdelava na vretenu; fino-zrnata lončarska masa; redukcija; rahlo hrapava zunanja in notranja površina zelo temno sive do črne barve; pr. u. 18,1 cm, ohr. v. 2 cm.

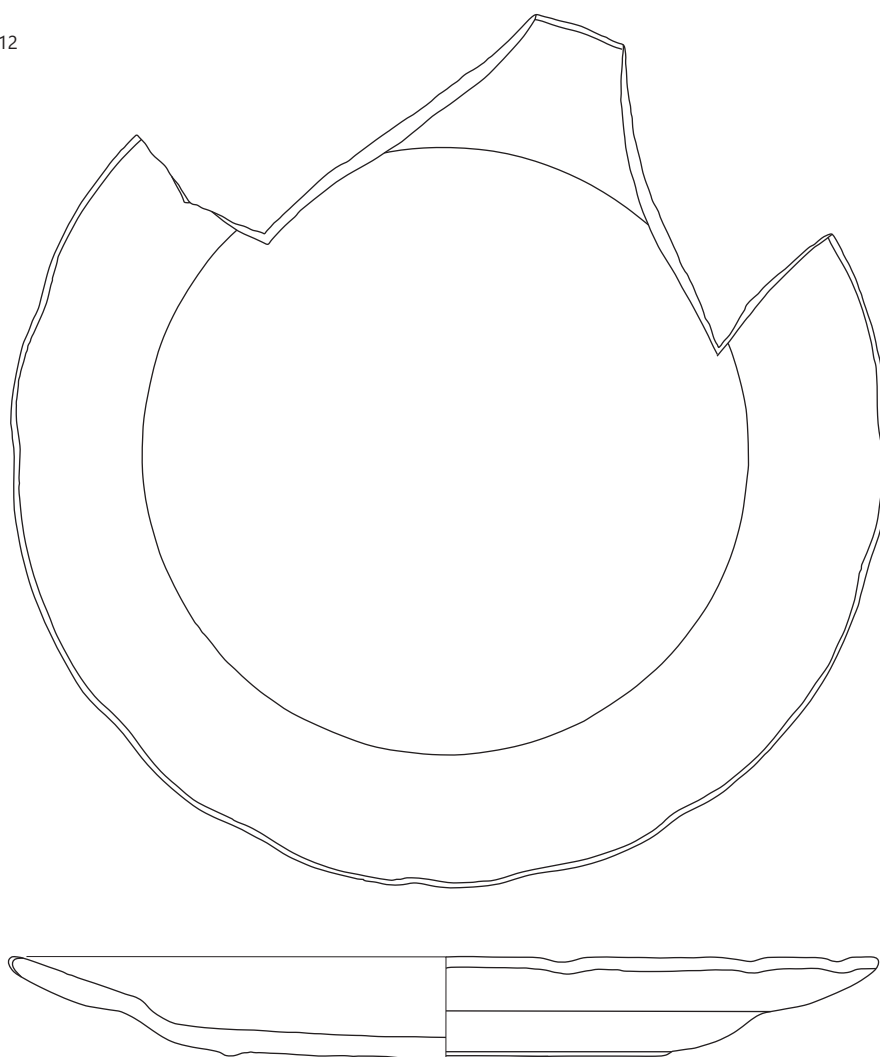


14 Prostor 1, presek 1, z. št. 96

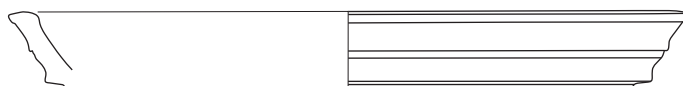
Odlomek ustja in ostenja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 18,3 cm, ohr. v. 2,5 cm.



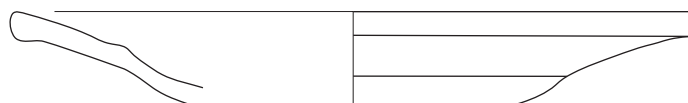
12



13



14



12 SE 18, 13–14 presek 1; merilo 1 : 2.

15 Prostor 2, SE 85, presek 2 (severozahodni del), z. št. 547

Odlomek ustja lonca; izdelava na vretenu; fino-zrnata lončarska masa; oksidacija z redukcijo; rahlo hrapava zunanja in notranja površina zelo temno sive barve; pr. u. 18,1 cm, ohr. v. 2 cm.



16 Prostor 2, SE 85, z. št. 481

Odlomek ustja lonca; izdelava na vretenu; fino-zrnata lončarska masa; redukcija; rahlo hrapava zunanja in notranja površina temno sive do sive barve; pr. u. 11 cm, ohr. v. 1,8 cm.



17 Prostor 2, SE 85, z. št. 481

Odlomek dna posode; izdelava na vretenu; zelo fino-zrnata lončarska masa; oksidacija; rahlo hrapava zunanja površina rumenkasto rjave barve, na notranji površini rumenkasto rjav lošč; pr. d. 13 cm, ohr. v. 2,9 cm.



18 Prostor 2, SE 85, z. št. 518

Odlomek dna skledice; graviranje in slikanje na engobo z rumeno in zeleno barvo pod brezbarven lošč; rek. pr. 7,1 cm.



19 Prostor 2, SE 85, z. št. 518

Odlomek ostenja vrča – majolika; na zunanji površini svetlo modro slikanje na belo engobo pod loščem, na notranji površini bel lošč; vel. odl. 5 × 4,8 cm, ohr. v. 5 cm.



20 Prostor 2, SE 84, 85, presek 2 (severozahodni del), z. št. 543

Odlomek ustja lonca; izdelava na vretenu; drobo-zrnata lončarska masa; redukcija; rahlo hrapava zunanja površina zelo temno sive barve, gladka notranja površina rjavkasto sive barve; pr. u. 18 cm, ohr. v. 2,3 cm.



21 Prostor 2, SE 84, 85, presek 2 (severni del), z. št. 559

Odlomek ustja skledice; izdelava na vretenu; zelo fino-zrnata lončarska masa; oksidacija; na zunanji površini rumenkasto rjav lošč, na notranji površini rjav lošč; pr. u. 14,4 cm, ohr. v. 2,9 cm.



22 Prostor 2, SE 84, 85, presek 2 (severozahodni del), z. št. 543

Odlomek ostenja posode; izdelava na vretenu; zelo fino-zrnata lončarska masa oksidacija; rahlo hrapava zunanja in notranja površina svetlo rjavkasto sive barve; vodoravna žleba in vtisi šila na ramenih; vel. odl. 1,2 × 3,2 cm, ohr. v. 1,2 cm.



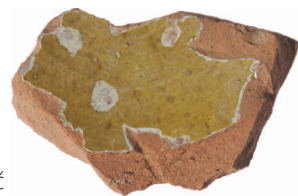
23 Prostor 2, SE 84, 85, presek 2 (severozahodni del), z. št. 543

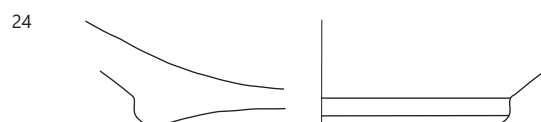
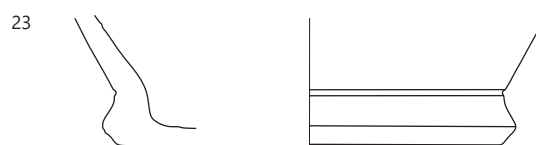
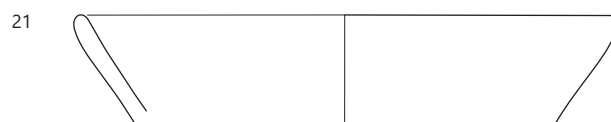
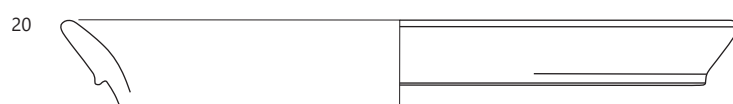
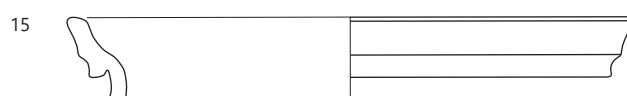
Odlomek dna in ostenja vrča; izdelava na vretenu; zelo fino-zrnata lončarska masa; oksidacija; na zunanji in notranji površini rumen lošč; pr. d. 11,9 cm, ohr. v. 3,5 cm.



24 Prostor 2, SE 84, 85, presek 2 (severozahodni del), z. št. 543

Odlomek dna posode; izdelava na vretenu; zelo fino-zrnata lončarska masa; oksidacija; na zunanji površini prozoren brezbarven lošč, na notranji površini prozoren svetlo olivno zelen lošč na belo engobo; pr. d. 10 cm, ohr. v. 2,9 cm.





15–18 SE 85, 20–24 SE 84, SE 85; merilo 1 : 2.

25 Prostor 2, SE 71, z. št. 421

Odlomek ostenja kozarca iz prozornega brezbarvnega stekla; mavričast iris; nataljena steklena kaplja; vel. odl. 2 × 3,3 cm, ohr. v. 2 cm.



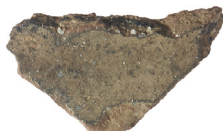
26 Prostor 2, SE 71, z. št. 380

Odlomek ustja lonca; izdelava na vretenu; drobnostnata lončarska masa; redukcija; rahlo hrapava zunanja in notranja površina črne barve; vel. odl. 2,2 × 2,8 cm, ohr. v. 2,2 cm.



27 Prostor 2, SE 71, presek 2 (severni del), z. št. 571

Odlomek ostenja posode; izdelava na vretenu; drobnostnata lončarska masa; nepopolno oksidacijsko žganje; rahlo hrapava zunanja površina temno sivkasto rjave barve, notranja površina rdečkasto rjave barve; vel. odl. 2,8 × 5 cm, ohr. v. 2,8 cm.



28 Prostor 2, SE 71, z. št. 390

Odlomka dna posode; izdelava na vretenu; drobnostnata lončarska masa; redukcija; hrapava zunanja in notranja površina sive do temno sive barve; luknjica na sredini dna; pr. d. 9 cm, ohr. v. 2,7 cm, pr. luknjice 0,7 cm.



29 Prostor 2, SE 40, presek 2 (južni del); z. št. 468

Odlomek ustja in ostenja posode; izdelava na vretenu; finostrnata lončarska masa; oksidacija; na zunanji in notranji površini lošč rjave barve; pr. u. 14 cm, ohr. v. 4,4 cm.



30 Prostor 2, SE 40; z. št. 387

Odlomek ustja in ostenja posode; izdelava na vretenu; zelo finostrnata lončarska masa; oksidacija; na zunanji površini lošč zlato zelene barve, na notranji površini lošč zlato rumene barve; pr. u. 41 cm, ohr. v. 6 cm.



31 Prostor 2, SE 40, presek 2 (južni del); z. št. 468

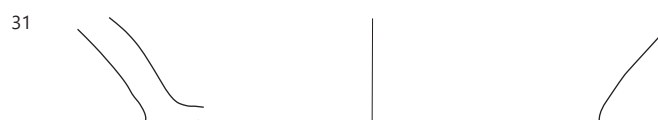
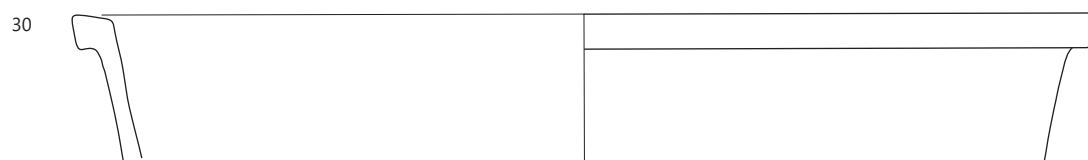
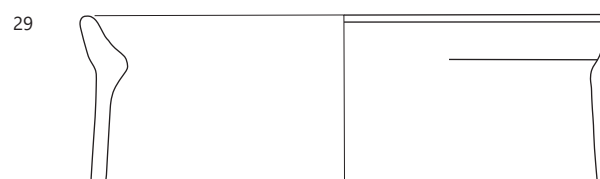
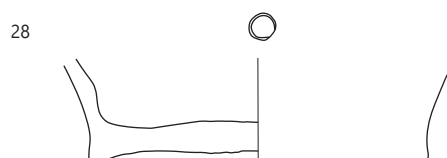
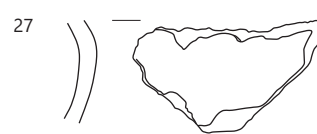
Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; finostrnata lončarska masa; oksidacija; rahlo hrapava zunanja površina sive barve, notranja površina svetlo sive barve; pr. d. 12 cm, ohr. v. 2,8 cm.



32 Prostor 2, SE 41, z. št. 262

Okov iz bakrove zlitine ovalne oblike z reliefno podobo Jezusa Kristusa v sredinskem medaljonu; dve okrogli luknji za zakovice, v eni je še ohranjena železna zakovica; vel. 17,5 × 11 cm, db. 0,1–0,2 cm.





33 Prostor 2, SE 41, z. št. 282

Železna podkev s pravokotnimi luknjicami za zakovice; žica okoli enega krakov podkve; dl. 15,6 cm, db. stojne ploskve 0,7 cm.



34 Prostor 2, SE 41, z. št. 282

Odlomek železne podkve s pravokotnimi luknjicami za zakovice; ohr. dl. 12,8 cm, db. stojne ploskve 0,5 cm, v. 6 cm.



35 Prostor 2, SE 41, z. št. 322

Železna podkev s pravokotnimi luknjicami za zakovice; dl. 13 cm, najv. š. 6 cm, db. stojne ploskve 0,4 cm, v. 5 cm.



36 Prostor 2, SE 41, z. št. 282

Odlomek železne kose; oznaka 70; dl. 11,9 cm, db. stojne ploskve 0,4 cm.



37 Prostor 2, SE 41, z. št. 286

Železni kavelj z vijakom; dl. kavlja 10,5 cm, pr. zanke kavlja 2 cm, dl. vijaka 4,8 cm, pr. zanke vijaka 2 cm.



38 Prostor 2, SE 41, z. št. 285

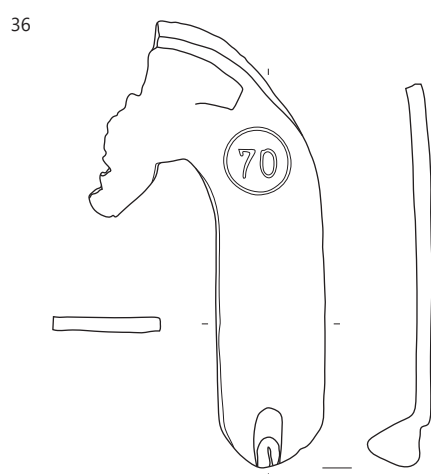
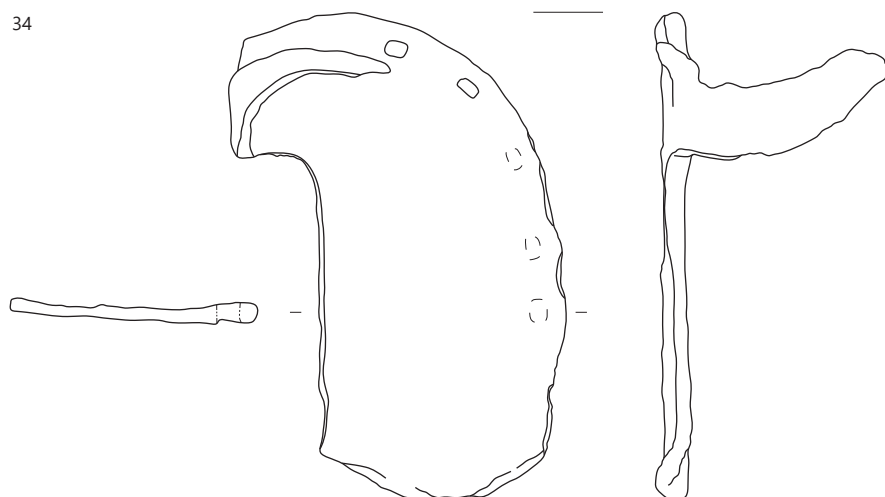
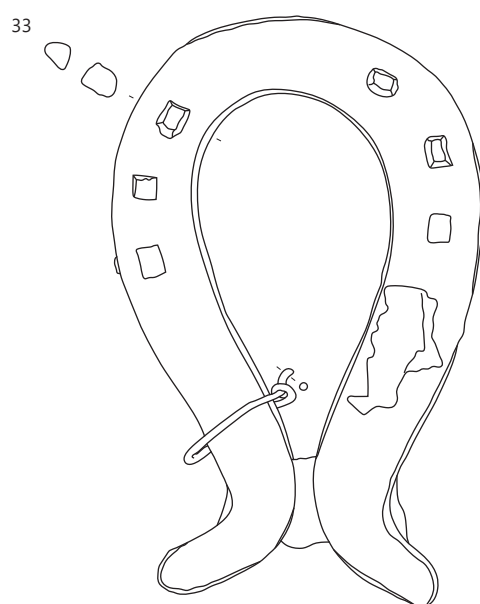
Železna okenska tečaja; v enem je ohranjen žebelj; dl. 13,1 cm, najv. š. 1,3 cm.



39 Prostor 2, SE 41, z. št. 294

Odlomek ustja, ostenja in dna krožnička; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v zelenkasto rumeni barvi na notranji strani ustja; pr. u. 12,6 cm, pr. d. 5 cm, v. 2,2 cm.





40 Prostor 2, SE 41,
z. št. 294

Odlomek ustja in ostenja posode; izdelava na vretenu; finožrnata lončarska masa; oksidacija; gladka zunanja površina rumenkasto rdeče barve, notranja površina svetlo rjavkasto rumene barve; trak lošča zelene barve na spodnjem robu ustja; vodoraven žleb na ostenju; pr. u. 25 cm, ohr. v. 12,7 cm.



41 Prostor 2, SE 41, z. št. 264

Odlomek ustja in ostenja skodele; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v rumeni barvi na zunanji reliefni površini; pr. u. 13,8 cm, ohr. v. 6 cm.



42 Prostor 2, SE 11, z. št. 149

Železna skoba; dl. 26 cm, š. 8 cm.



43 Prostor 2, SE 11, z. št. 150

Železni žebelj z ovalno glavico; dl. 18,2 cm, pr. glavice 2,5 cm.

44 Prostor 2, SE 11, z. št. 114

Odlomek železnega žeblja z okroglo glavico; ohr. dl. 14,1 cm, pr. glavice 2,5 cm.

45 Prostor 2, SE 11, z. št. 151

Železni žebelj z ovalno glavico; dl. 9,6 cm, vel. glavice 2,2 × 2 cm.



46 Prostor 2, SE 11, z. št. 152

Železni žebelj z glavico v obliki osmice; dl. 8,2 cm, vel. glavice 1,3 × 0,5 cm.



47 Prostor 2, SE 14, presek 2 (jugovzhodni del), z. št. 450

Železna pasna spona pravokotne oblike; jeziček v preseku okrogle oblike; vel. 3 × 2,5 cm, dl. jezička 2,7 cm.



48 Prostor 2, SE 14, z. št. 122

Železna zidarska žlica; dl. žlice 11 cm, najv. š. žlice 11 cm, db. žlice 0,15 cm, dl. držaja 17 cm, db. držaja 0,4–0,9 cm.



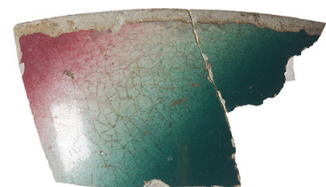
49 Prostor 2, SE 14, z. št. 184

Steklenička iz prozornega brezbarvnega stekla; oznaka proizvajalca na dnu: ETOL; pr. u. 1,7 cm, vel. d. 2,5 × 2,5 cm, v. 6 cm.

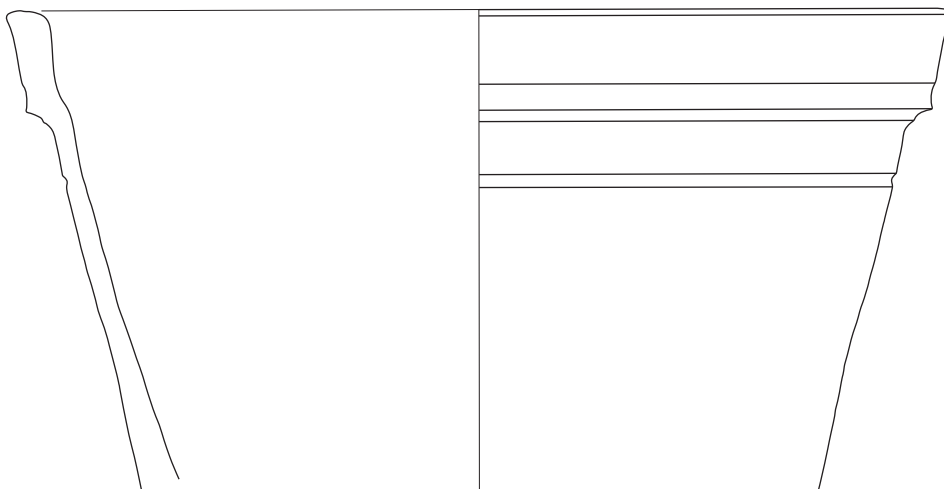


50 Prostor 2, SE 14, z. št. 215

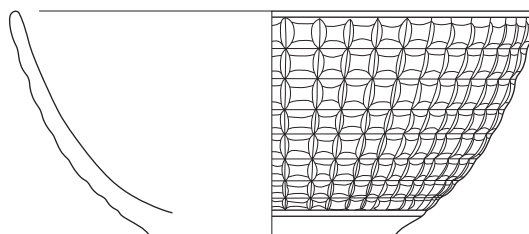
Odlomek ustja in ostenja skodele; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v bordo rdeči in zeleni barvi na zunanji površini; pr. u. 12 cm, ohr. v. 4,8 cm.



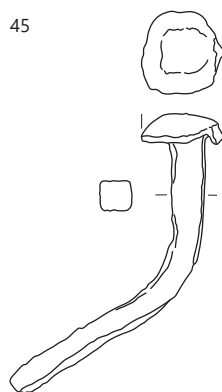
40



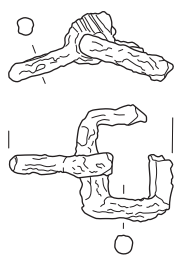
41



45



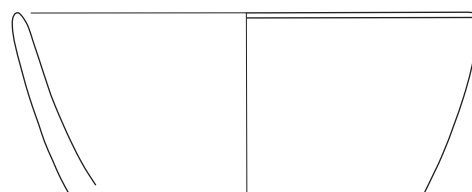
47



49



50



40–41 SE 41, 45 SE 11, 47, 49–50 SE 14; merilo 1 : 2.

51 Prostor 2, SE 14, z. št. 215

Odlomek ustja in ostenja skodelice; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 21,8 cm, ohr. v. 4,8 cm.



52 Prostor 2, SE 14, z. št. 183

Odlomek ustja, ostenja in dna skodelice; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v bordo rdeči in vijoličasti barvi na zunanji površini; pr. u. 13 cm, pr. d. 7 cm, v. 7,3 cm.



53 Prostor 2, SE 14, z. št. 215

Odlomek ustja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v rjavi barvi na notranji strani ustja; pr. u. 24 cm, ohr. v. 2,1 cm.



54 Prostor 2, SE 14, z. št. 215

Odlomek ustja in ostenja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 24,1 cm, ohr. v. 2,9 cm.



55 Prostor 2, SE 14, z. št. 215

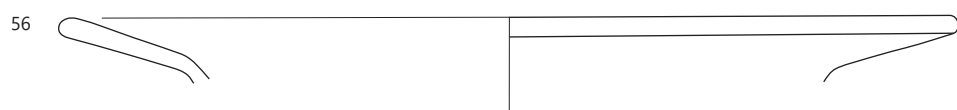
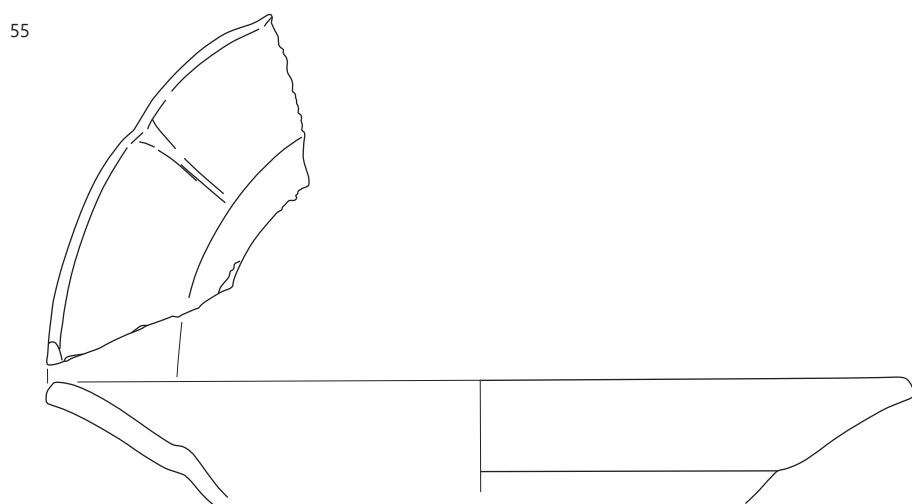
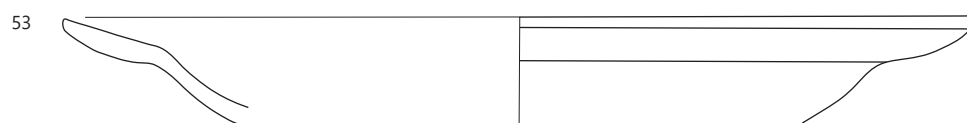
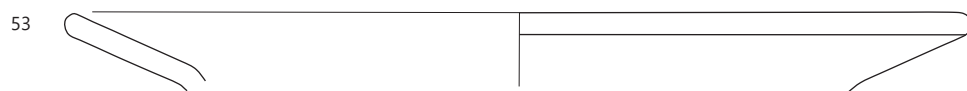
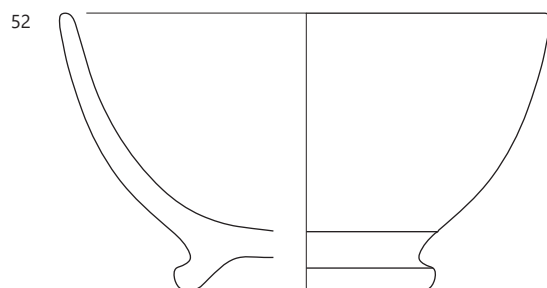
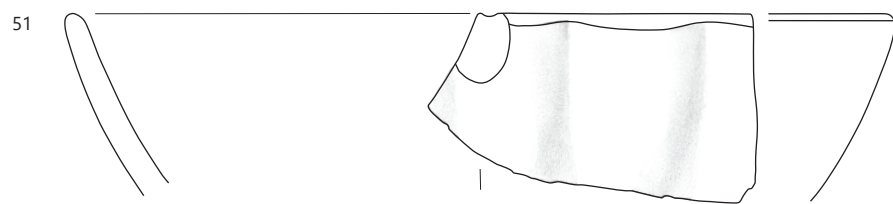
Odlomek ustja in ostenja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 23 cm, ohr. v. 3,4 cm.



56 Prostor 2, SE 14, z. št. 215

Odlomek ustja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; na notranji površini ustja slikanje v zeleni in bordo rdeči barvi, rjava linija na obodu; pr. u. 23,8 cm, ohr. v. 1,7 cm.





57 Prostor 2, SE 14, z. št. 215

Odlomek ustja in ostenja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v zeleni barvi na notranjem robu ustja; pr. u. 22 cm, ohr. v. 2,3 cm.



58 Prostor 2, SE 14, z. št. 183

Odlomek ustja, ostenja in dna krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 23,1 cm, pr. d. 14,8 cm, v. 2,1 cm.



59 Prostor 2, SE 14, z. št. 183

Odlomek ustja in ostenja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 22 cm, ohr. v. 3,4 cm.



60 Prostor 2, SE 14, z. št. 183

Odlomek ustja in ostenja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v modri barvi na notranji površini ustja; pr. u. 21 cm, ohr. v. 3,2 cm.



61 Prostor 2, SE 14, presek 2 (jugovzhodni del), z. št. 450

Kos usnjenega jermena z drobnimi luknjicami; ohr. dl. 6,2 cm, š. 2,1 cm.



62 Prostor 2, SE 12, z. št. 245

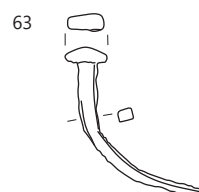
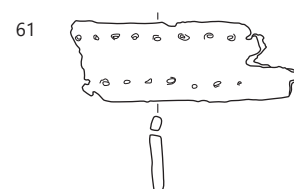
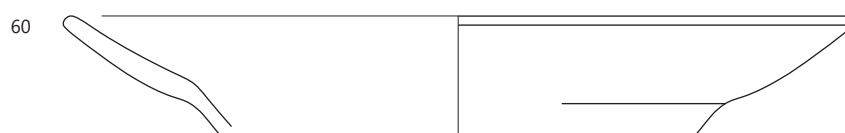
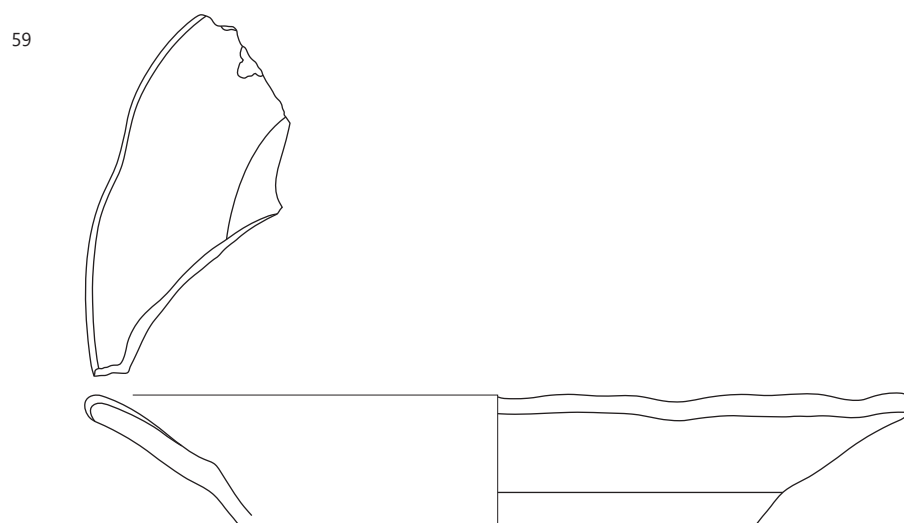
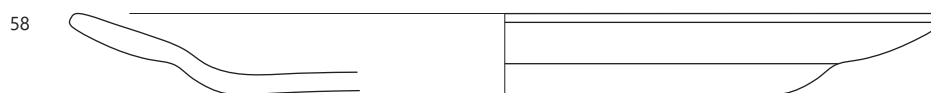
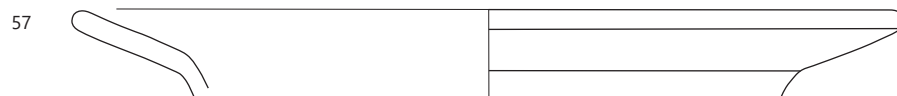
Železna oprijemka; dl. 9,8 cm.



63 Prostor 2, SE 12, z. št. 244

Železni žebelj s pravokotno glavico; dl. 6 cm, vel. glavice 1 × 0,4 cm.





64 Prostor 2, SE 10, z. št. 108

Železni držaj; dl. 6,6 cm, najv. pr. 1,9 cm.



65 Prostor 2, SE 10, z. št. 102

Železna podkev s pravokotnimi luknjicami za zakovice; dl. 15,7 cm, najv. š. 9,7 cm, db. stojne ploskve 0,7–1,1 cm.



66 Prostor 2, SE 10, z. št. 106

Železni žebelj z zankasto glavico; dl. 13,2 cm, najv. š. 3,1 cm.



67 Prostor 2, SE 10, z. št. 104

Železni žebelj z ovalno glavico; dl. 24,2 cm, vel. glavice 3,2 × 2,9 cm.



68 Prostor 2, SE 10, z. št. 104

Železni žebelj z okroglo glavico; dl. 20,2 cm, pr. glavice 2,8 cm.



69 Prostor 2, SE 10, z. št. 104

Železni žebelj z okroglo glavico; dl. 19,5 cm, pr. glavice 2,7 cm.



70 Prostor 2, SE 10, z. št. 104

Odlomek železnega žeblja z ovalno glavico; ohr. dl. 18,1 cm, vel. glavice 3,2 × 2,9 cm.



71 Prostor 2, SE 10, z. št. 105

Železni žebelj z ovalno glavico; dl. 17,1 cm, vel. glavice 2,2 × 2 cm.



72 Prostor 2, SE 10, z. št. 105

Železni žebelj z elipsoidno glavico; dl. 16 cm, vel. glavice 2,5 × 2 cm.



73 Prostor 2, SE 10, z. št. 105

Železni žebelj z okroglo glavico; dl. 8,4 cm, pr. glavice 3,2 cm.



74 Prostor 2, SE 10, z. št. 139

Železni obroč s klinom; pr. obroča 7,5 cm, dl. klina 10,7 cm, pr. zanke klina 4 cm.



75 Prostor 2, SE 10, z. št. 144

Odlomek lista železne žage; ohr. dl. 14,5 cm, š. 2,5 cm, db. 0,1 cm.



76 Prostor 2, SE 10, z. št. 209

Odlomek ustja in ostenja krožnička; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v črni barvi na notranjem robu ustja; pr. u. 11,3 cm, ohr. v. 1,2 cm.



77 Prostor 2, SE 10, 24, z. št. 111, 463

Odlomki ustja, ostenja in dna krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v zelenkasto rumeni barvi na notranji strani ustja; pr. u. 12,6 cm, pr. d. 4,6 cm, v. 2,3 cm.



78 Prostor 2, SE 48, z. št. 273

Odlomka ustja in ostenja ter dna krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 23 cm, pr. d. 12,2 cm, vel. odl. A 4,7 × 2,2 cm, vel. odl. B 3,5 × 0,6 cm.

79 Prostor 2, presek 2, z. št. 137

Črnilnik iz prozornega brezbarvnega stekla; podoba svetilke na dnu; pr. u. 2,1 cm, vel. d. 4,2 × 4,2 cm, v. 5,1 cm.

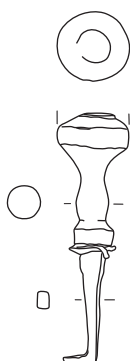


80 presek 2, z. št. 566

Odlomek ustja in ostenja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; modro slikanje na notranji strani ustja; pr. u. 24 cm, ohr. v. 2,9 cm.



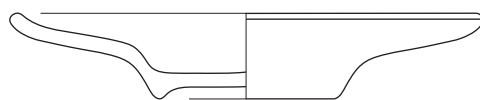
64



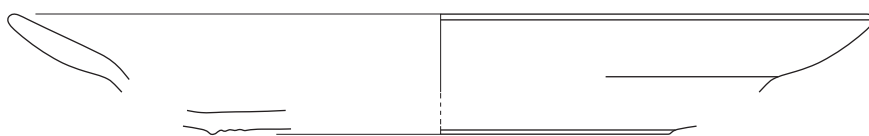
76



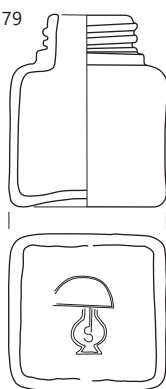
77



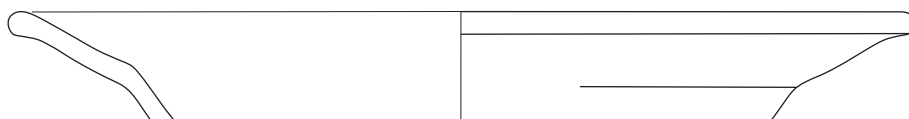
78



79



80



64, 76, 77 SE 10, 78 SE 48, 79–80 presek 2; merilo 1 : 2.

81 Presek 2, z. št. 168

Železni nož z ohranjenimi okroglimi luknjami za zakovice; ohr. dl. 19,5 cm, db. rezila 0,2 cm.



82 Prostor 2, presek 2, z. št. 132

Železne vilice; dl. 16,7 cm, najv. š. 2 cm.



83 Prostor 2, presek 2, z. št. 136

Odlomek ustja in ostenja skodelice; porcelan; narebrn reliefni trak pod ustjem, potisk v svetlo zeleni barvi in rožnati barvi; pr. u. 12 cm, pr. d. 8 cm, v. 1,9 cm.



84 Prostor 2, presek 2, z. št. 136

Odlomek dna posodice; porcelan; zlata linija na robu dna; pr. u. 12 cm, pr. d. 8 cm, v. 1,9 cm.



85 Prostor 3, SE 83, prostor 3, z. št. 446

Odlomek dna in ostenja lonca; izdelava na vretenu; drobnostnata lončarska masa; redukcija; rahlo hrapava zunanja površina zelo temno sive barve, notranja površina sive barve; pr. d. 9,6 cm, ohr. v. 3,5 cm.



86 Prostor 3, SE 65, z. št. 334

Bakrena žlica; dl. 20,8 cm, najv. š. 4 cm.



87 Prostor 3, SE 9a, z. št. 384

Železni obroč; pr. 3,2 cm.



88 Prostor 3, SE 9a, z. št. 385

Odlomek aluminijaste žlice; ohr. dl. 11 cm, najv. š. 4,7 cm.



89 Prostor 3, SE 22, z. št. 302

Odlomek enoročajne skodelice; beloprstena keramika; ostanki potiska v zeleni in modri barvi na zunanji površini; pr. u. 10,3 cm, ohr. v. 7 cm.



90 Prostor 3, SE 31, z. št. 192

Železna skoba; dl. 30 cm, š. 9,5 cm.



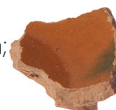
91 Prostor 4, SE 80, presek 4 (južni del), z. št. 574

Odlomek ustja posode; izdelava na vretenu; finostrnata lončarska masa; oksidacija; gladka zunanja površina rdečkasto rjave barve, na notranji površini lošč rjave barve; pr. u. 10 cm, ohr. v. 2,1 cm.



92 Prostor 4, SE 80, presek 4 (južni del), z. št. 574

Odlomki dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; zelo finostrnata lončarska masa; oksidacija; gladka zunanja površina rumenkasto rdeče barve, na notranji površini lošč rumene barve z zelenimi lisami; pr. d. 9,3 cm, ohr. v. 2 cm.



93 Prostor 4, SE 67, z. št. 378

Rezilo in držaj železnega noža z luknjo za zakovico; dl. 8,5 cm, dl. rezila 4,7 cm, najv. š. rezila 2 cm, db. rezila 0,1–0,3 cm, š. držaja 1,9 cm.



94 Prostor 4, SE 67, z. št. 341

Železna zidarska žlica s trnastim držajem; dl. žlice 9 cm, najv. š. žlice 5 cm, db. žlice 0,2 cm, dl. držaja 5,4 cm, db. držaja 0,6 cm.



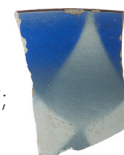
95 Prostor 4, SE 67, z. št. 363

Odlomek ustja posode; izdelava na vretenu; zelo finostrnata lončarska masa; redukcija; na zunanji in notranji površini lošč rumene barve; pr. u. 12 cm, ohr. v. 1 cm.



96 Prostor 4, SE 67, z. št. 96

Odlomek ustja in ostenja skodelice; beloprstena keramika; potisk v modri barvi na zunanji površini; pr. u. 12,8 cm, ohr. v. 4,3 cm.



97 Prostor 4, SE 39, z. št. 247

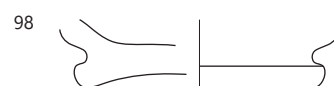
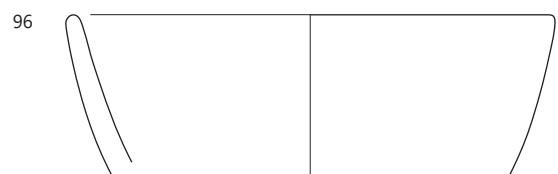
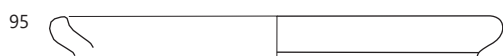
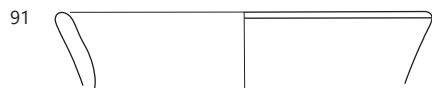
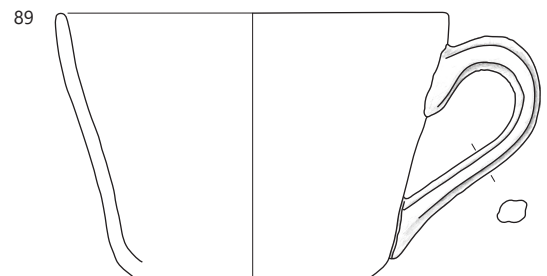
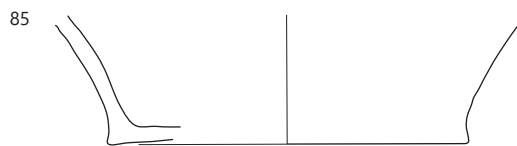
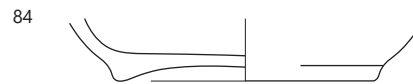
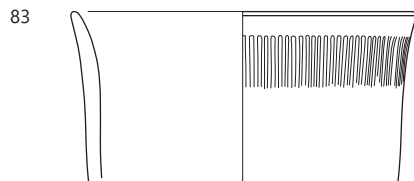
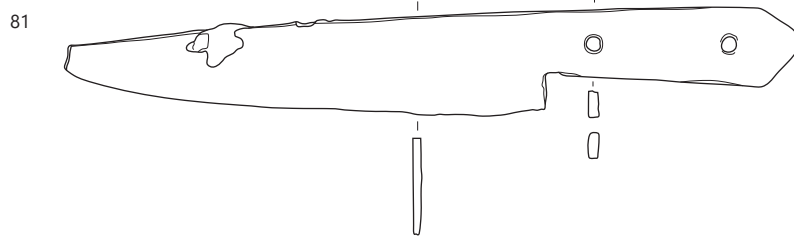
Železni okenski tečaj; dl. 12,7 cm, najv. š. 1,2 cm.



98 Prostor 4, SE 39, z. št. 249

Odlomek dna posode; beloprstena keramika; pr. d. 6,7 cm, ohr. v. 1,8 cm.





81, 83–84 presek 2, 85 SE 83, 89 SE 22, 91–92 SE 80, 95–96 SE 67, 98 SE 39; merilo 1 : 2.

99 Prostor 5, SE 9d, z. št. 505

Železna pasna spona pravokotne oblike s ploščatim trnom; vel. 4 × 3,5 cm, ohr. dl. trna 3 cm.

100 Prostor 5, SE 9d, z. št. 505

Železna vponka; dl. 9,8 cm, najv. š. 3,2 cm.

101 Prostor 5, SE 74, z. št. 550

Železni strigilis za živino z dvema manjšima ročajema; dl. 12,7 cm, š. 7,2 cm, db. 1,8 cm.



106 Prostor 5, SE 24, z. št. 456

Železna podkev s pravokotnimi luknjicami za zakovice; luknjice in prostor med krakoma zaliti z malto; dl. 15,6 cm, najv. š. 9,2 cm, db. stojne ploskve 1 cm.



107 Prostor 5, SE 24, z. št. 492

Železni omega okov za zapah; dl. 10,3 cm, najv. š. 5,3 cm, db. 0,5–2,2 cm.



108 Prostor 5, SE 24, z. št. 515

Steklenička iz prozornega modro zelenkastega stekla; mavričast iris; oznaka 40 na dnu; pr. u. 1,9 cm, pr. d. 3,3 cm, v. 8,3 cm.



102 Prostor 5, SE 74, z. št. 531

Odlomek kipca; porcelan; sledi pozlate; upodobljena podoba; odprtina na dnu; vel. odl. 10 × 6,5, ohr. v. 10 cm.



103 Prostor 5, SE 74, z. št. 576

Gumb iz školjčne lupine s štirimi luknjami; pr. 1,3 cm, db. 0,2 cm.



104 Prostor 5, SE 74, z. št. 528

Odlomek dna in ostenja vrča – majolika; pr. d. 9 cm, ohr. v. 4,9 cm.



105 Prostor 5, SE 74, z. št. 523

Skodelica iz beloprstene keramike; potisk v modri barvi na zunanji površini; pr. u. 8,5 cm, pr. d. 4,4 cm, v. 4,8 cm.



109 Prostor 5, SE 73, z. št. 395

Železna pasna spona pravokotne oblike; jeziček v preseku v obliki črke D; vel. 5,3 × 3,6 cm, dl. jezička 3,9 cm.

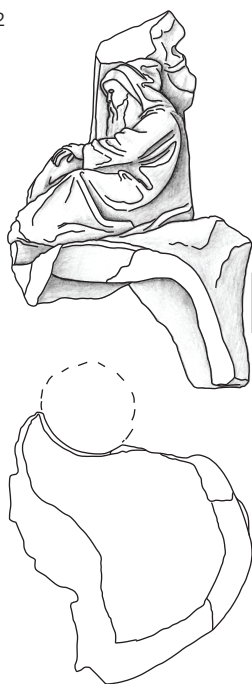


110 Prostor 5, SE 73, z. št. 395

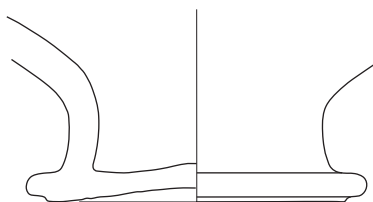
Železna pasna spona pravokotne oblike; jeziček v preseku v obliki črke D; vel. 5,3 × 3,5 cm, ohr. dl. jezička 3,8 cm.



102



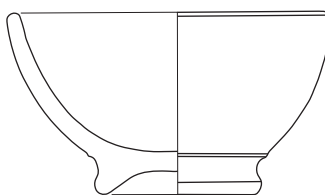
104



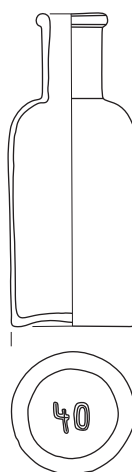
103



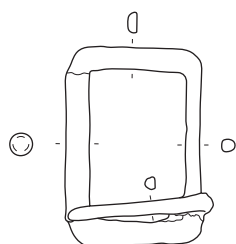
105



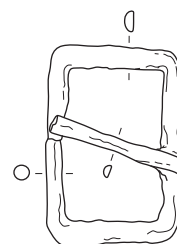
108



109



110



102–105 SE 74, 108 SE 24, 109–110 SE 73; merilo 1 : 2.

111 Prostor 5, SE 73, z. št. 401

Medeninaste vilice; dl. 22,2 cm, najv. š. 2,3 cm.



112 Prostor 5, SE 73, z. št. 475

Kamnita krogla (peščenjak?); pr. 3,1 cm.



113 Prostor 5, SE 73, z. št. 439

Odlomek ustja in ostenja posode; izdelava na vretenu; zelo fino zrnata lončarska masa; oksidacija; rahlo hrapava notranja površina svetlo rumenkasto rjave barve, na zunanji površini lošč temno zelene barve; pr. u. 11,9 cm, ohr. v. 3,5 cm.



114 Prostor 5, SE 73, z. št. 408

Odlomek ustja, ostenja in dna krožnička; porcelan; marmorirana notranjost, potisk v rožnati barvi na notranjem robu ustja; pr. u. 11 cm, pr. d. 6 cm, v. 1,9 cm.



115 Prostor 5, SE 73, z. št. 439

Odlomek ustja in ostenja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v zlati barvi na notranji površini ustja; žig proizvajalca v obliki potiska: Marca Leone; pr. u. 23 cm, ohr. v. 2,6 cm.



116 Prostor 5, SE 23, z. št. 511

Odlomki ustja in ostenja skodele; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v modri barvi na zunanji površini; pr. u. 12,6 cm, ohr. v. 2,3 cm.

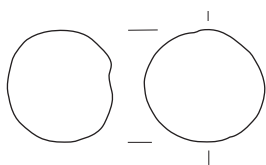


117 Prostor 5, SE 23, z. št. 511

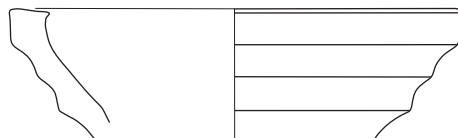
Odlomek ustja, ostenja in dna krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 20 cm, pr. d. 10 cm, v. 3,3 cm.



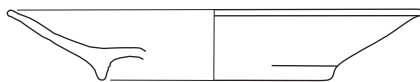
112



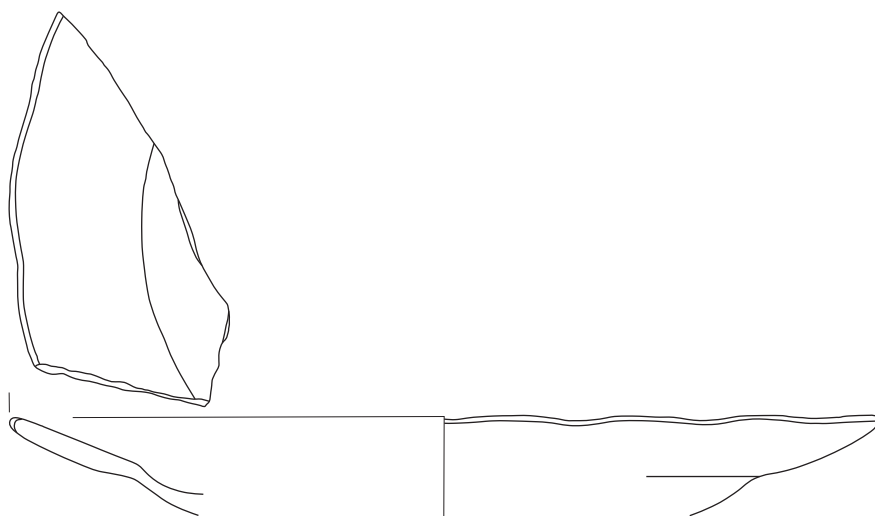
113



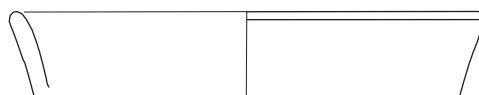
114



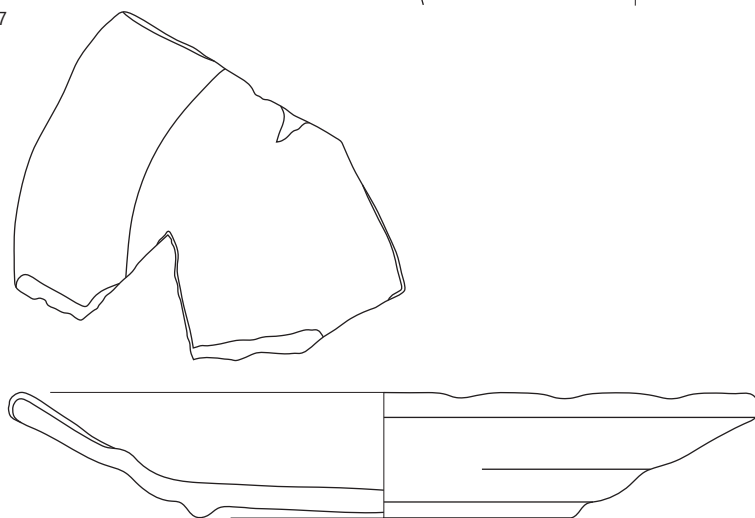
115



116



117



112–115 SE 73, 116–117 SE 23; merilo 1 : 2.

118 Prostor 5, SE 23, z. št. 511

Odlomki ustja, ostenja in dna krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 22 cm, ohr. v. 4,1 cm.



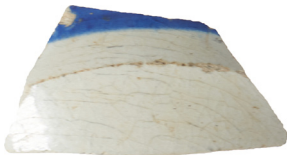
119 Prostor 6, SE 27, z. št. 234

Odlomek ustja, ostenja in dna krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 19,7 cm, pr. d. 11 cm, v. 2,5 cm.



120 Prostor 6, SE 35, z. št. 238

Odlomek ostenja posode; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v modri barvi na zunanji površini; vel. odl. 5,8 × 3 cm, ohr. v. 3 cm.



121 SE 1č, z. št. 8

Železni ključ; dl. 9,8 cm, najv. š. 3,5 cm.



122 SE 1č, z. št. 81

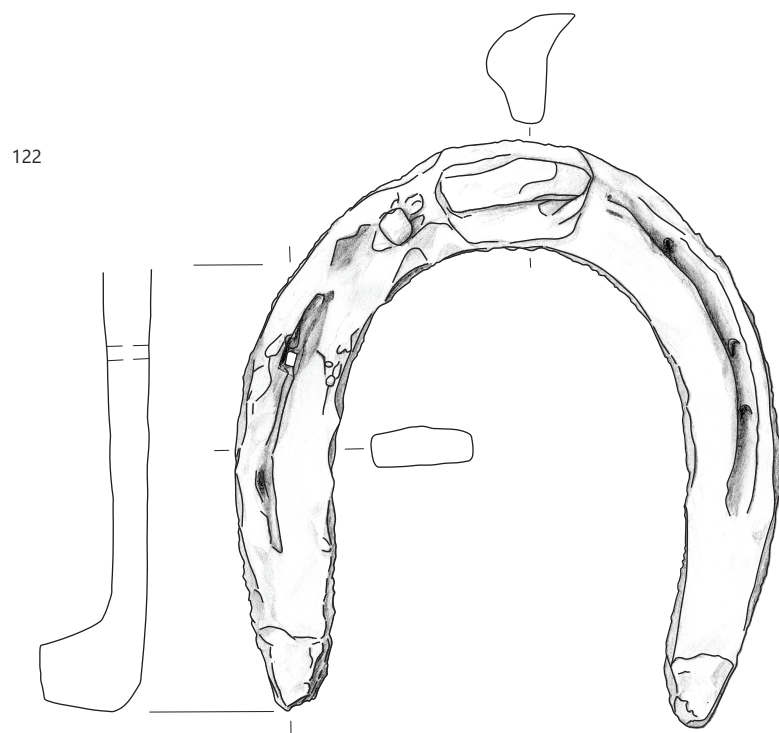
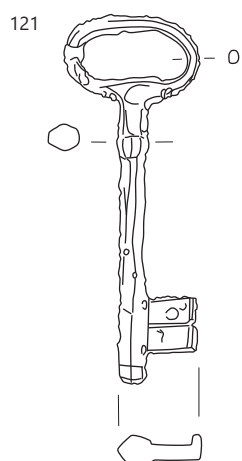
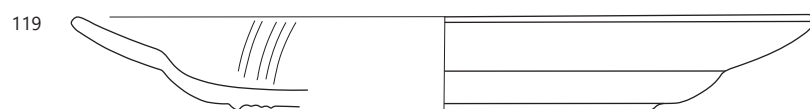
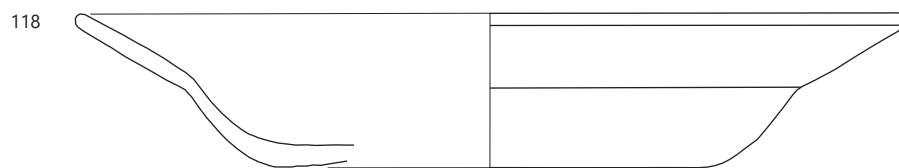
Železna podkev; dl. 9,8 cm, najv. š. 3,5 cm.



123 SE 1č, z. št. 5

Železna podkev s pravokotnimi luknjicami za zakovice; dl. 15,7 cm, najv. š. 9,3 cm, db. stojne ploskve 1 cm.





118 SE 23, 119 SE 27, 120 SE 35, 121–122 SE 1č; merilo 1 : 2.

124 SE 1č, z. št. 44

Odlomek bronastega kavlja z zanko; dl. 4,8 cm, pr. zanke 1,6 cm.



125 SE 1č, z. št. 67

Železni žebelj z okroglo glavico; dl. 19,6 cm, pr. glavnice 2,8 cm.

126 SE 1č, z. št. 49

Železni žebelj z glavico v obliki osmice; dl. 16,6 cm, vel. glavnice 1,7 × 0,8 cm.

127 SE 1č, z. št. 49

Železni žebelj z glavico v obliki osmice; dl. 13,6 cm, vel. glavnice 1,6 × 1 cm.

128 SE 1č, z. št. 49

Železni žebelj z ovalno glavico; dl. 12,8 cm, vel. glavnice 2 × 1,8 cm.

129 SE 1č, z. št. 21

Železni žebelj z okroglo glavico; dl. 22,3 cm, pr. glavnice 2,7 cm.

130 SE 1č, z. št. 21

Železni žebelj z okroglo glavico; dl. 21,2 cm, pr. glavnice 3 cm.

131 SE 1č, z. št. 21

Železni žebelj z glavico v obliki osmice; dl. 24,2 cm, vel. glavnice 3,4 × 1,1 cm.

132 SE 1č, z. št. 21

Odlomek železnega žblja z ovalno glavico; ohr. dl. 17,5 cm, vel. glavnice 2,4 × 2 cm.

133 SE 1č, z. št. 50

Železni žebelj z glavico v obliki osmice; dl. 7,6 cm, vel. glavnice 1,5 × 0,7 cm.

134 SE 1č, z. št. 50

Železni žebelj z glavico v obliki osmice; dl. 5,2 cm, vel. glavnice 1,4 × 0,7 cm.

135 SE 1č, z. št. 50

Železni žebelj z glavico v obliki osmice; dl. 5,5 cm, vel. glavnice 1 × 0,5 cm.

136 SE 1č, z. št. 68

Železni žebelj s pravokotno glavico; dl. 6,6 cm, vel. glavnice 1,3 × 1 cm.

137 SE 1č, z. št. 55

Železna oprijemka; ohr. dl. 5,2 cm, najv. š. 1 cm.



138 SE 1č, z. št. 23

Okov/element vozu? z dvema vijakoma in maticama; na strani, kjer ima zanko za tečaje, ima okrogel presek, na drugi strani je ploščat; dl. 25 cm, najv. š. 3,5 cm, db. 1,5–2,5 cm, dl. vijakov 12,5 in 11 cm, vel. matic 1,8 × 1,8 cm.



139 SE 1č, z. št. 20

Železni vratni okov z dvema vijakoma, maticama in podložkama; na eni strani ima zanko za tečaje; dl. 60 cm, š. 4 cm, dl. vijakov 8,4 cm, pr. podložk 3,2 cm, vel. matic 1,2 × 1,2 cm.



140 SE 1č, z. št. 19

Odlomek ustja in ostenja sklede; izdelava na vretenu; zelo fino zrnata lončarska masa; oksidacija; na zunanji in notranji površini lošč rumene barve; pr. u. 26,2 cm, ohr. v. 2,1 cm.



141 SE 1č, z. št. 71

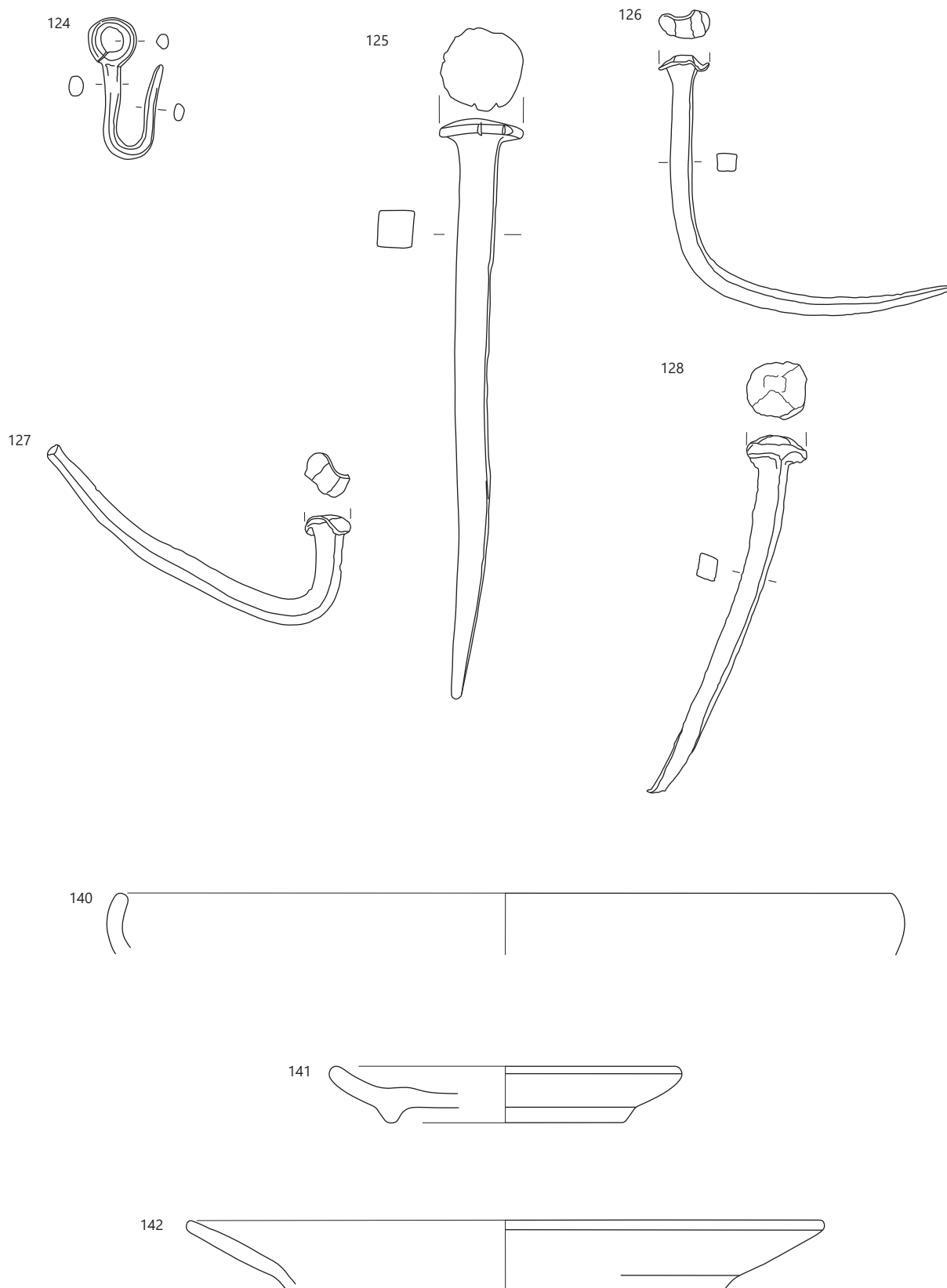
Odlomek ustja, ostenja in dna krožnička; porcelan; potisk v zeleni barvi na notranji površini; pr. u. 12 cm, pr. d. 8 cm, v. 1,9 cm.



142 SE 1č, z. št. 19

Odlomek ustja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; pr. u. 21,4 cm, ohr. v. 2,4 cm.





143 SE 1Č, z. št. 71

Odlomek ustja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; potisk v modri barvi na notranji površini; pr. u. 23 cm, ohr. v. 2,2 cm.



144 SE 1Č, z. št. 58

Odlomek ustja in ostenja krožnika; beloprstena keramika; brezbarven lošč; na notranji površini ustja slikanje v zeleni in bordo rdeči barvi, rjava linija na obodu; pr. u. 21 cm, ohr. v. 1,9 cm.

